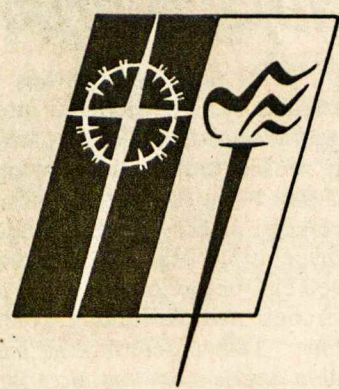

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 28 (2471) 1997 LIEPA-JULY 8

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA — \$1

Skaudžioji rykštė

Kaip nuo spyruoklių pasaulis šoktelėjo į pažangos aukštybes. Ir jos ne bet kokios: išmargintos, papuoštos. Tik pažūrėkime — kokie keliai, kokia statyba, kokie laukai ir upių užtvankos.

CIVILIZACIJA ir materializmas įsisunkė ne tik į žemę, bet ir į žmogaus kraują. Kai kurie žmonės yra jau taip suartėję su daiktais, kad tarp savęs ir daikto nebejaucia didesnio skirtumo. O vertės atžvilgiu žmogus dažnai jau nebe pirmaujančioje vietoje. Pilni laikraščiai įvairiausių istorijų, rodančių, kad pvz. papuošalų dėžutė brangesnė už žmogaus gyvybę. Žudyti, kad galėtum pasiimti daiktą, atrodo taip paprasta ir suprantama. Ką nori apgauti, pasisavinti, kad daugiau turėtum — nebėra, rodos, nieko nepaprasto. Tiesa, tie dalykai dažniausiai tytomis nepaiešina — nusikaltėliai traukiami baudžiamojon atsakomybėn, bet tas nė kiek nepakeičia nusistovėjusio vaizdo. Net ir baismės atlikimas dažnam nusikaltėliui nebėra pamoka. Kai kam gal pramoga, tam tikras nuotykis. Ir taip vienodi svertai pastatyti ir prie kalėjimo vartų, ir prie biržų durų — viskas tėra tas, ką ir kiek turi. O kiek turi, tai toks ir esi. Atrodo, kad kitokie nuosprendžiai šiais laikais būtų ir pavojingi, nes griautų patrauklią sistemą. Joje dažnam geriau pavirsti brangenybių saugotoju, negu būti laisvu žmogui tikrąja šio žodžio prasme; geriau centus skaičiuoti, negu pagalvoti apie gyvenimo tikslą. O iš tikrųjų čia nieko naujo ar labai kitiško — materialistų yra buvę visais laikais. Jų neturks ir ateityje. Tačiau ne visi jie kraštutiniai, ne visi gobšuliai. Mat yra jėgų, kurios padeda išlaikyti pusiausvyrą.

TOS JĖGOS nematomos, gal ir nevertinamos, nes niekur neparduodamos, o įsigyjamos kitais būdais. Tą amžinąją mįslę sprendžiant ir atsiranda kryžkelė. O svarbiausia, kad ji ne vienkartinė. Ji kasdieninė, kai kuriems gal taip įgrįstanti, kad pasidaro lengviau eiti užrištomis akimis. Nieko nematyti, tik paliesti, konkrečiai ką nors pajusti. Lendama į labirintus, kur daugiau daiktų, daugiau palietimo, nes bangu, kai aplinkui tuštuma. Nusiplėsti nuo akių raištį dar baisiau — tegu būna taip: aš esu toks, koks esu. Į tokią būseną stumia liga — dvasinis vėžys, kurio tikrasis vardas — nesąžiningumas. Tai patį skaudžioji šių laikų žmonijos rykštė, vienodai čiažanti viršūnes ir apačias, nes jau epideminio pobūdžio. Grobti ir turėti naudinga, o gal jau ir modernu? Sąžinė — abstraktas, paimnis už modernisto paveikslą: nesuprantu ir nereikia. O kaip ir kas supras, jei nedaug kas apie tai kalba. Arba kalba ten, kur niekas nebeklauso. O svarbiausia — mažai kas parodo. Atrodo, kad jau nei šeima, nei mokykla nebe tos vietos, kur jaunas žmogus gautų tinkamą atsakymą ar matytų gerą pavyzdį. Tad kaip įsigyti tos nematomos jėgos? Dar taip neseniai tas klausimas nebuvo sudėtingas. Jis paprastas ir šiandien tiems, kurie bent kiek pamasto apie žmogaus gyvenimo tikslą. Arba bent apie tai, kad tie labai reikalingi, išgarbinti ir brangūs daiktai prie amžinybės slenkščio subyra į dulkes anksčiau, nei žmogus jį peržengia. Tokia tikrovė, kurios dar jokia civilizacijos pažanga nepakeitė. Nėra duomenų manyti, kad pakeis. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Mažinami mokesčiai

Ontario provincijos mokesčių sumažinimo trečias tarpinis įsigaliojo liepos 1 dieną. Premjeras Harris rinkimų metu pažadėjo mokesčių sumažinimą 30-a nuošimčių iki 1999 metų pabaigos, kas psumetė artėjančią prie tikslo, ir sekantis žingsnis 1998 sausio 1 jau bus pasiekęs trečias ketvirčius pažado. Šis mokesčių sumažinimas turėtų pagerinti provincijos ekonominę būklę, pagreitinti pinigų apyvartą ir įdarbinti daugiau žmonių. Iki šio šimtmečio pabaigos tikimasi 750,000 naujų darbų, o šių metų pirmo ketvirčio prekyba pakilo 3.6% palyginus su 1996 metų pirmu ketvirčiu. Tai lyg ir patvirtina valdančiųjų konservatorių užmojus. Betgi provincijos kredito vertinimas, sumažintas iki lygio dar NDP valdymo laikais, nekeliamas. Laukiama turbūt aiškesnių pozityvių požymių rizikingo mokesčių mažinimo metu.

Kanados diena, liepos 1, šiais metais suėjo 50 metų, kai įsigaliojo Kanados pilietybės įstatymas. Ta proga daugelyje Kanados vietovių įvyko naujų piliiečių įvesdinimo iškilmių. Mississaugos mieste nauja pilietė tapo 105 metų Rung Thi Nguyen, vietnamietė, jau šimtametė, atkeliavusi prieš penkeris metus pas savo šeimą į Kanadą. Tai seniausia amžiumi nauja pi-

lietė. Jos 75 metų dukrė planuoja į tapti piliete sekančiais metais.

Lloyd Axworthy, Kanados užsienio reikalų ministras, atstovavo Kanadai Hong Kongo perdavimo Kinijai iškilmėse. Jis dalyvavo ir naujo Hong Kongo parlamento priesaikos apeigoje, nors JAV ir Didž. Britanija įtaigojo, kad Kanada prisidėtų prie jų organizuojamo šių apeigų boikoto, kuriuo norėta parbrėžti, kad naujasis parlamentas nėra demokratinis, nes jo nariai nebuvo renkami balsuotojų, o buvo paskirti Kinijos komunistinės valdžios. Lloyd Axworthy pabrėžė, kad Kanada pati sugeba apspręsti savo politinius įėjimus ir elgtis pagal savo įsitikinimus (kaip buvo parodyta Kubos atžvilgiu). Iš kitos pusės, britai neturėtų per daug didžiulius savo demokratinį valdymą Hong Konge, nes iš 156 savo kolonizavimo metų tik per paskutinius 7 metus leido gyventojams išrinkti savo atstovus į parlamentą. Prieš tai jie irgi patys skyrė atstovus ir net neleidė vietiniams kiniečiams gyventi kai kuriuose miesto rajonuose, kaip Victoria Peak.

144 nauji policininkai baigė policijos mokyklą ir papildė Toronto policijos gretas. Toronto policijos viršininkas David Bo-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Vilniaus arkivyskupas AUDRYS BAČKIS (k.) užmauna ganytojiškąjį vyskupo žiedą naujam savo pagalbininkui vyskupui JONUI BORUTAI, SJ, šventimų apeigose 1997 m. birželio 21 d. Vilniaus arkikatedroje. Paskutinieji vyskupo šventimai šioje arkikatedroje įvyko lygiai prieš 75 metus. Vyskupo Borutos žiedas — iš vyskupo VINCENZO BRIZGIO palikimo

PRANEŠIMAS IŠ VOKIETIJOS

Dabarties įvykiai žiniasklaidoje

KAZYS BARONAS

Lietuvos vardas vėl skambėjo Vokietijos žiniasklaidoje! Po parodytos televizijoje mūsų sostinės, jau po kelių dienų, pirmasis Vokietijos kanalas nukėlė žiūrovus į Kuršių neriją, parodydamas gražų „Jūratės“ viešbutį, prie kavinų išstatytus staliukus su kėdėmis, rūkytas žuvis, nors, vokiečių nuomone, kaina palyginus su Vokietijos buvo aukštesnė. Didžiausią dėmesį vokiečiai atkreipė į kopas, smėlėtą Baltijos jūros pakrantę, pavadinamą ją Europos Sahara bei siūlydami būtinai ją aplankyti. Neužmirštas buvo ir rasytojo Tomo Mann'o namas — vasarvietė, šiandieną paversta muziejumi. Kuršių nerija pasiekiamą Lietuvos oro linijom iš Hamburgo ar Berlyno, nusileidžiant netolimoje Palangoje arba plaukiant keltu iš Mukrano į Klaipėdą — „Memel“.

Popiežius Lenkijoje

Ryšium su popiežiaus viešnagė Lenkijoje ir paskelbimu Jadvygos (Hedwig) šventąja spaudoje ir televizijoje buvo paminėtas Lietuvos kunigaikštis „Jagiello“, vedęs dvylikametę Vengrijos karaliaus Liudviko I-ojo dukrą. Sutuoktuvės sujungusios Lietuvos-Lenkijos valstybes ir personalinę uniiją ir tuo būdu paruošusios krikščionybę kelią į Lietuvą. Prie krikščionybės sklaidimo prisidėjusi Jadvyga, atvykdamą į Lietuvą. (Istoriniai šaltiniai nieko nesako apie Jadvygos atvykimą į Vilnių, K.B.).

Kitoje spaudoje Lietuvos vardas nebuvo minimas, pažymint krikščionybės įvedimą „in Baltikum“. Televizijos stotys minėjo, „Litauen“ arba „Baltikum“, neprimindamos Jogailos vardo.

Ta proga — truputį į praeitį. Lenkijos kompartijos sekr. Gierko pakviesti į Varšuvą atvyko aukšti Lietuvos KP pareigūnai. Gerai pavaišinti, keli nuvyko į Krokuvą pamatyti Jogailos paminklo, Vavelio. Staiga vienas lietuvis apkabino paminklą ir verdamas garsiai skandavo: „Jogaila, Jogaila, kam tu vedei tą Jadvygą...“ Tai papasakojo man viena vilnietė, dar A. Sniečkaus metu lankiusi Vilnių.

Vokiečių atoliepis

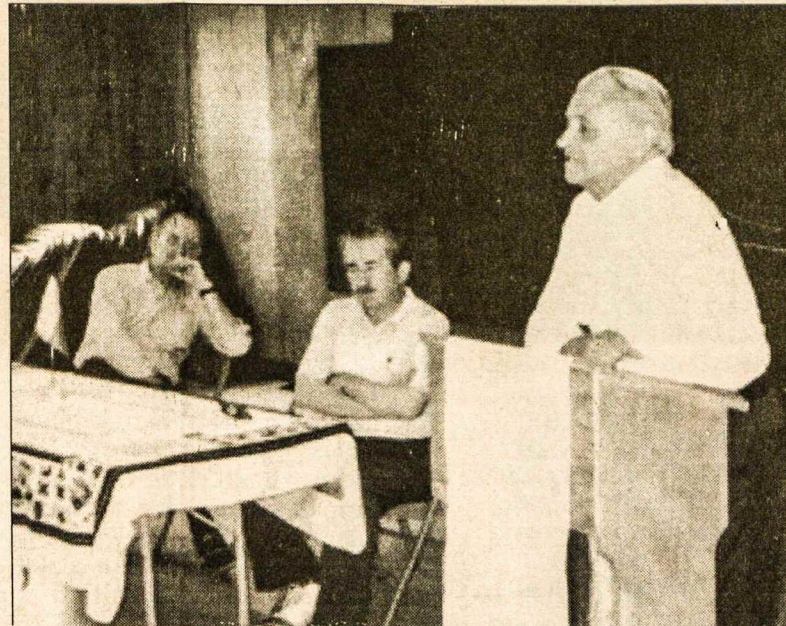
Popiežiaus viešnagė Lenkijoje susilaukė vokiškoje spaudoje aštrių pasisakymų atviruose laiškuose redakcijoms. Mat daugumas laikraščių atgautas žemes pavadino Lenkija (pvz. Breslau-Vroclav), lenkišku kra-

tu. Iš daugelio laiškų pasirinkau vieną iš „Die Welt“ dienraščio. Jame skaitytojas rašo: „Popiežiaus kelionė į Sileziją ir Breslau miestą nėra jo kelionė į gimtąjį kraštą, bet į penkių milijonų vokiečių, kurie 1945-1948 m., neatsižvelgiant į dešimtį Dievo įsakymų, buvo ištremti...“ Tad tenka paklausti lenkišką dvasiškąją bei patį popiežių, kas juos riša su dešimtimi Dievo įsakymų, nes juk VII sako nekov, o X — negeisk nė vieno daikto, kuris yra tavo artimo. Laiško autorius pabaigoje sako, kad popiežius, atnašaudamas Mišias Breslau katedroje turėjo maldos prisiminti statytojus bei trumpu žodžiu padėkoti vokiečiams.

Deja, vokiečiai užmiršta, kad Silezija yra suvokietinta slavaiška žemė, nes net ir Berlynas buvo pastatytas ant slaviškos sorbų (arba vėndų) giminės žemės. Rytinėje Vokietijoje, Spree upės aukštupyje daugelio vietovių — kaimų, miestelių vardai įrašyti vokiškai ir sorbiškai. Kai sorbai pasirodo televizijoje su tautiniais šokiais ar dainom, lengvai galima atskirti lenkiškus ir čekiškus žodžius.

Labdaringi lietuviai

„Badas, badas, Vargas, raudonarmiečių baimė ir prievartavimai kankino likusius Rytprūsiose gyventojus“ — rašo Felicitas Stark „Das Ostpreussensblatt“ savaitraštyje. Vykę gyvybinė kova. „Tydomis buvo kalbama, — rašo toliau autorė, — kad netolimoje Lietuvoje pas lietuvių ūkininkus randama prieglauda, maistas, šilta pastogė, motiniška meilė“. Keliaudavo nepilnamečiai iš Rytprūsio į svajonių kraštą Lietuvą. Nakvo-

Lietuvių fronto bičiulių studijų ir poilsio stovykloje Dainavoje kalba Lietuvos švietimo ir mokslo ministeris prof. ZIGMAS ZINKEVIČIUS

davo vaikai miškuose ir buvo vadinami „Wolfskinder“ — vilko vaikais. Pasiekę Lietuvą, tūkstantčiai jų gaudavo pastogę, duoną, padėdavo lauko darbuose. Vieni grįždavo, nešdami motinoms lietuvišką maistą, vėl vykdavo į Lietuvą. Dalis jų ten liko, sulietuvėjo, sudarė lietuviškas šeimas.

„Pavojinga buvo lietuviams laikyti vokiečius, — rašė toliau autorė, — tačiau lietuviai vadovavosi krikščioniška meile, dalindamiesi paskutine duonos rieke, nepaisant, kad jiems grėsė Sibiro tremtis. Vaikai prie pietų stalo sėdėjo su šeima. tad atvykę raudonarmiečiai niekuomet nepagalvodavo, kad jie yra vokiečiai. Tik 1951 m. norintieji vykti į Vokietiją buvo surinkti Kaune ir atvežti į buvusią Rytų Vokietiją. Vokiečiai rašo magistrų laipsnui darbą, prašydama kuo daugiausia žinių iš „vilko vaikų“ gyvenimo Rytprūsioje ir Lietuvoje.

Vagystės, apklausa, krepšinis

Didieji dienraščiai, pasinaudami vokiečių spaudos agentūros pranešimu iš „Wilna“ birželio 13 d. rašė, kad Lietuvos policija birželio 12 d. surado 90 kg. pavogto urano. 1992 m. iš Ignalinos jėgainės pavogtas 30 kg. uranas buvo rastas netoli jėgainės, o likutis netoli Vilniaus. Bulvarinis „Bild“ dienraštis rašė, kad patys vagys nurodė slėptuves. Televizija pakartojo „dpa“ agentūros pranešimą, papuošdama ekraną mūsų trispalve ir ant jos prijungdama simbolinį atomo ženklą.

Lenkijos „Wprost“ savaitraštis atliko gyventojų apklausą klausdamas, kuriom tautybėm

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Nustatyti atlyginimai

Lietuvos vyriausybė birželio 18 d. nustatė valstybinių įmonių vadovų atlyginimų tvarką, kurios reikės laikytis nuo rugpjūčio 1 d. Jų atlyginimai negalės būti didesni nei praėjusio ketvirčio įmonės darbuotojų 5 vidutiniai mėnesio darbo užmokesčiai. Priedai priklausys nuo pelningumo. Neseniai įsigaliojo ir kitas vyriausybės nutarimas, liečiantis bankų vadovus. Dėl to atsiranda ir nepatenkintų — „atsistatydinimo pareiškimus jau įteikė du Lietuvos taupomojo banko vadovai“, rašo „L.A.“, nr. 118.

Investicijų galimybės

Eltos pranešimu (1997.VI.24), grupė užsienio finansininkų atvyko į Lietuvą susipažinti su konkrečiomis įmonėmis. Vienas jų (Tim Harris) žurnalistas pasakė, kad Lietuva jau esanti pasiekusi reikiamą lygį, kai galima tiesiogiai investuoti. Svečiai domisi kai kuriomis akcinėmis bendrovėmis bei Vilniaus ir „Hermio“ bankais. Taipgi patrauklios — uosto įmonės, tekstilės pramonė. Užsieniečiai jau turi galimybę rinktis iš 13 paskelbtų privatizuoti įmonių bei iš kito 33 įmonių sąrašo.

Kaliniai studijuoja

Vilniaus universiteto paskaitų ir seminarų klausytojais nuo gegužės vidurio tapo 20 kalinių pradedant įgyvendinti resocializacijos programą. Universiteto rektorius R. Pavilionis su grupe dėstytojų lankė kalinius. Lankytojų nuomone, kai kurie kaliniai gali rimtai siekti aukštojo mokslo, kitiems studijos — tik niūrus gyvenimo praskaidrinimas. Iš 947 nuteistų vyrų studijuoti padoro 34. Mokslas kalėjime šį pavasarį tetruko apie mėnesį. Vasarą kaliniai galės studijuoti savarankiškai, rudeniį paskaitos bus atnaujintos. Universitetas kalėjimo biblioteką aprūpino įvairiomis knygomis. (Elta 97.6.24)

Pagalba neteisėta

Konstitucinis teismas birželio 17 d. paskelbė, kad buvusi A. Šteževičiaus vyriausybė pažeidė konstituciją norėdama savo nuožiūra paremti du žlungančius bankus — „Vakarų“ ir „Aurabanką“. Konstitucijos 128-tasis straipsnis nurodo, kad sprendimą dėl valstybės paskolos ar kitų turinių įsipareigojimų vyriausybės siūlymu atlieka seimas, bet ne pati vyriausybė. rašo „Lietuvos rytas“ birželio 18 d. laidoje.

Naujas junginys

Lietuvos krašto apsaugos ministeris Č. Stankevičius ir Lenkijos gynybos ministeris St. Dobžanskis birželio 25 d. Trakų pilies didžiojoje menėje pasirašė sutartį įsteigti bendrą abiejų valstybių taikdaryų batalioną.

Naujasis junginys „Litpolbat“ padėsias abiejų kraštų ginkluotąsias pajėgas priartinti prie ŠAS (NATO) reikalavimų. Junginį sudarys apie 400 karių. Lietuvos štabas įsikurs Alytuje. Galutinai batalionas bus sudarytas 1999 m. pradžioje. Iki to laiko bus paruošti junginio finansavimo, karių mokymo bei ginkluotės planai.

Santykiai gerėja

Lietuvos garbės konsulas K. Nafas iš Jordanijos ir garbės konsulas R. Sarkis, lydimi Lietuvos ambasadoriaus Izraelyje R. Misiūno, lankėsi Lietuvoje ir birželio 26 d. kalbėjosi su seimo pirmininku V. Landsbergiu apie Lietuvos ekonominius ryšius su Artimųjų Rytų valstybėmis bei kitais bendravimo klausimais. Ambasadorius R. Misiūnas tarp kitko pareiškė, kad šiuo metu mažai tikėtina Izraelio prezidento ir ministerio pirmininko apsilankymu Lietuvoje dėl įtemptos vidaus politinės būklės. Premjeras B. Netanjahu pasakė, kad „mielai apsilankytų Lietuvoje, iš kurios kilę jo tėvai“. Pasak ambasadoriaus, Lietuvos santykiai su Izraeliu gerėja. Karo nusikaltėlių klausimus kai kurie laikraščiai išpučia, nes „jiems reikia stambių antraščių“ („Lietuvos rytas“, 1997.VI.27).

Bankų sutartis?

Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, lankydamasis Varšuvoje, birželio 20 d. tarp kitų klausimų tarėsi ir Lietuvos bei Lenkijos bankų reikalais su Lenkijos ministeriu pirmininku Wl. Cimoszewicz'iumi. Pastarasis pareiškė, kad abiejų kraštų bankai turėtų vaidinti didesnę vaidmenį plečiant ekonominį bendradarbiavimą. Lenkija norėtų atidaryti Lietuvoje savo bankų skyrius. „Kredit Bank“ jau pernai buvo gavęs leidimą tokių skyrių Lietuvoje atidaryti, tačiau, kad jis galėtų geriau veikti, reikalinga dar viena Lietuvos ir Lenkijos centrinių bankų sutartis. Susitikime su Lietuvos prezidentu A. Brazausku Lenkijos senato pirmininkas A. Struzik kėlė klausimą dėl nuostolių atlyginimo Lenkijos piliečiams, kurie prarado žemę pasikeitus valstybių sienoms, rašo „Lietuvos rytas“ (1997.VI.23).

Prezidento rinkimai

Lietuvos konstitucijoje nurodoma, kad prezidento rinkimai vykdomi paskutinį sekmadienį, likus dviem mėnesiams iki jo penkerių metų kadencijos pabaigos. Eltos pranešimu, Lietuvos seime įregistruojamas siūlymas prezidento rinkimus rengti š. m. gruodžio 21 d. Lietuvos prezidentas A. Brazauskas pradėjo eiti savo pareigas 1993 m. vasario 25 d.

Snk.

Šiame numeryje

Skaudžioji rykštė

Tai liga, kurios tikrasis vardas — nesąžiningumas

Dabarties įvykiai žiniasklaidoje

Silezija yra suvokietinta slavaiška žemė, ne vokiška

Vyskupo byla sovietiniame archyve

Ne kartą buvo bandomas verbuoti Judo darbi, bet liko ištikimas

Jaunimo stovyklos

Rengiant stovyklas bandoma išplėtoti apylinkės veiklą

Lietuvos mokyklose sovietinė dvasia

Švietimo ministeris prof. Z. Zinkevičius kalbėjo Čikagoje

Graziname Lietuvą savo rankomis

Tautos viltis ir jos ateitis — jaunoji karta

Atsinaujinimo dienos Lietuvoje

Dvasinė atgaiva kelionėse, ne uždarame vienuolyne

Ieškant atsakymų į dabarties klausimus

Lietuvių fronto bičiulių suvažiavimas Dainavoje

Džiaugsmas gauti, didesnis džiaugsmas duoti

Arkivyskupas S. Tamkevičius įteikta St. Šalkauskio premija

Rašytojo Sruogos „Dievų miškas“

Žiaurumo ir mirties metraštis — anglų kalba

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755.

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė,
Č. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20,
rėmėjo – \$50, garbės – \$60. Oro paštu į užjūrus – \$115. Amerikoje – JAV dol.
Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalų kreiptis į "TŽ" administraciją.
Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendra-
darbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular
\$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. PERIODICALS
Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to:
"Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA
POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario
L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

RELIGINIAME GYVENIME

Tarptautinis Eucharistinis kongresas, jau 46-tasis, įvyko gegužės 25 – birželio 1 d. Lenkijos Vroclave. Su keliais šimtais lietuvių maldininkų kongrese dalyvavo vyskupai J. Preikšas ir J. Tunaitis. Reikšmingas kongreso šūkis "Eucharistija ir laisvė" sietas su tautų išlaisvinimu iš komunistinės priespaudos. Mišiose Šv. Daratos šventovėje kun. G. Grušas pranešė apie Šiaulių vyskupijos įsteigimą ir naujų vyskupų paskyrimus. Pamoksle vysk. J. Tunaitis aptarė laisvės sampratą ir jos aktualumą Lietuvai. Sveikino Vroclavo lietuvių kapelionas prel. A. Jurkevičius. Kitą dieną pamokslą pasakė vysk. J. Preikšas. Dievo Kūno šventėje po Mišių vyko iškilminga Eucharistinė eiseną į katedrą. Birželio 1 d. visi dalyvavo Šv. Tėvo aukojamose Mišiose. Pamoksle popiežius kvietė paklusti iš Eucharistijos plaukiančiai laisvei.

Lietuvos "Caritas" federacijos šeimos centras gegužės 23-25 d.d. Pažaislyje surengė seminarą "Sužadėtinų rengimas Santuokos sakramentui". Dalyvavo 106 rengimo programoje dalyvaujantys gydytojai, mokytojai, psichologai iš visų Lietuvos vyskupijų. Nuo š.m. kovo 31 d. priešvedybinius kursus turi išlaikyti visi, kurie nori tuoktis katalikiškai. Apie Santuokos sakramento esmę kalbėjo kun. G. Grušas. Gyd. V. Rudzinskas palietė šeimos planavimą. Dalyviai labai domėjosi kun. V. Karvelio ir gyd. N. Liobikienės paskaitomis. Pareikšta pageidavimų tokius seminarus rengti keletą kartų per metus.

"Gyvųjų akmenų" bendruomenė Kauno Vytauto Didžiojo un-to salėje gegužės 25 d. suren-

gė atsinaujinimo dieną, kurioje dalyvavo apie 1000 žmonių. Buvo tęsiama pasirengimo 2000 metų suvakčiai tema "Kas neturi Kristaus Dvasios, tas nėra jo". Koordinatorius A. Jonauskis sakė, kad temas ir datas dažniausiai lemia kvietinių paskaitininkų atvykimo galimybės. Šiame renginyje pagrindinis kalbėtojas buvo iš Malto kilęs pasaulietis misionierius Henrikas Cappello, vienas iš evangelizacijos programos steigėjų. Išvakarėse jis susitiko su maldos grupių vadovais, pasidžiaugė, kad joms vadovauja jauni žmonės. Renginio svečiai taipgi buvo žurnalas "The World Among Us" redaktorius L. Zanchettin ir šio žurnalo tarptautinės redakcinės tarybos narys torontietis Vincas Kolyčius. Abu vadovavo darbo grupėms. Susirinkime dalyvavę kunigai koncelebravo Mišias, pasidalino įžvalgomis apie Šventosios Dvasios santykį su laisva žmogaus valia. Mišiose skambėjo E. Kučinskio muzika.

Popiežiaus Jono Pauliaus II knyga "Dovana ir paslaptis", susieta su jo 50 metų kunigystės sukaktimi, birželio 10 d. buvo pristatyta Vilniuje. Knygą išleido leidkla "Katalikų pasaulis" 4000 egz. tiražu. Iš lenkų kalbos išvertė Alg. Antanavičius. Renginyje dalyvavęs apaštalinio nuntijaus patarėjas mons. dr. P. Rajič pasakė, kad nei vienas kunigas, net ir popiežius, nesąs vertas kunigystės dovanos. Tai esanti paslaptis. Dr. A. Kučinskaitė pasigedo neišversytų lotyniškų posakių ir pareiškė, kad ją turėtų perskaityti kiekvienas, kuris stoja į kunigų seminariją. Pasisakytą už didesnę šios knygos reklamą.

A+ AUGUSTUI UNDERIUI mirus,

jo žmoną EUGENIJĄ, dukras – SNIEGUOLĘ ir RAMUNĘ su šeima, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

A. Gaidelienė ir dukra Birutė

HAMILTON
615 Main St. E.
(East of Sanford)
Tel. 528-6303

Andrew W. Swan,
Manager

DUNDAS
195 King St. West.
Tel. 627-7452

Robert G. Amm,
Manager

Kryžius Vabalninko miestelio centre

Nuotr. H. Paulausko

Vyskupo byla sovietiniame archyve

Tarp daugelio sovietinio Saugumo persekiotų lietuvių bylų yra ir arkivyskupo TEOFILIAUS MATULIONIO byla, kurioje surašyti kaltinimai nekaltam žmogui, savo gyvenimą paskyrusiam kovai už krikščioniškojo tikėjimo išsaugojimą lietuvių tautoje. Toje byloje išryškėja ir ilga Velionies kankinystė

ALGIMANTAS ŽILINSKAS. Kaišiadorvs

Rusijos, o paskui visos Sovietų Sąjungos, besivadovaujančios komunistine-atėistine ideologija, vienas pagrindinių uždavinių buvo susidoroti su Bažnyčia, t.y. iš piliečių išrauti tikėjimą, o nepaklusančiuosius fiziškai ar moraliskai sunaikinti.

Šį darbą privalėjo atlikti visos sovietinės institucijos, pradėdant mokykla ir baigiant prievartinėmis valstybės struktūromis. Dar 1940-1941 okupacijos metais Lietuvos SSR Vidaus reikalų liaudies komisariatui buvo atsiųsta SSRS komisarijų Berijos ir Merkulovo instrukcija, kaip per trumpiausią laiką suduoti smūgi Lietuvos Katalikų Bažnyčiai ir ypač jos dvasininkijai, panaudojant ne tik klastos, verbavimo, šantažavimo, priešinimo metodus, bet ir prievartą. Nesukubę savo planą įgyvendinti iki Vokietijos – SSRS karo, Bažnyčiai griauti ėmėsi tuojau pat okupavę Lietuvą antrą kartą 1944-1945 metais.

Antrosios sovietinės okupacijos (ypač pirmaisiais pokario) metais buvo nubausta apie 33% Lietuvos Katalikų Bažnyčios dvasininkijos, t.y. kas trečias dvasininkas. Vėlesniais metais, vykdamas lietuvių tautos dvasinį genocidą bei kuo klastingiau varžant Katalikų Bažnyčios veiklą, pastaroji patyrė daug moralinių netekčių: dalis dvasininkų buvo sovietų saugumo užverbuoti ir daugiau ar mažiau dvasiškai sulaužyti, visokiais būdais skverbtasi į Bažnyčios vidaus gyvenimą, ypač jos valdymą ir kunigų seminariją, siekiant paralyžuoti jos veiklą ir Bažnyčią tyliai numarinti.

Dar didesnių nuostolių patyrė Lietuvos episkopatas. Iš dešimties iki antrosios sovietų okupacijos buvusių Lietuvos

Katalikų Bažnyčios vyskupų, artėjant frontui trys vyskupai pasitraukė į Vakarų, vienas po karo išvyko į Lenkiją (arkivysk. R. Jalbžikovskis), vienas senučikas (vysk. A. Karosas) mirė, keturi vyskupai 1946-1947 metais buvo suimti. Lietuvoje liko vieningi vyskupai – Kazimieras Paltarokas. Taigi Lietuva neteko 90% vyskupų. Iš keturių suimtųjų vyskupų vienas ir buvo vyskupas Teofilus Matulionis.

Archyvinė byla

Buvusiame Lietuvos SSR archyve išlikusios vieno tomo jo baudžiamosios bylos (arch. nr. 43357/3) negalima laikyti raidiškai objektyvia dėl šių priežasčių.

1. Joje visi kaltinamojo veiksmai yra politizuoti, ir tik iš tardomojo atsakymų šiek tiek paaiškėja jo veiklos tikslai ir motyvai. (Tik šiek tiek dėl to, kad saugumo tardytojai – beje, visi rusai – nebuvo suinteresuoti objektyviai žymėti veiklos motyvus).

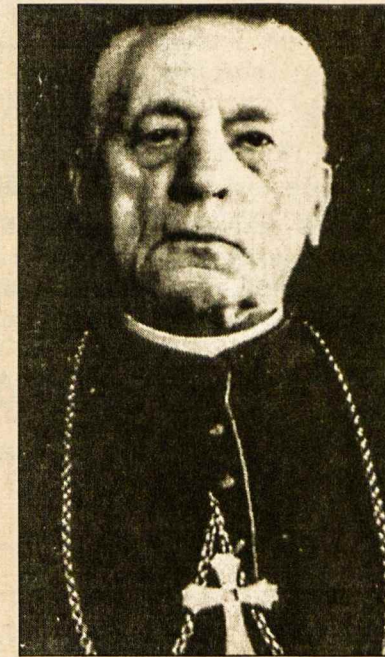
2. Tardomasis stengėsi neatskleisti tos veiklos, kuria būtų išdavęs kitus asmenis. Daug kur įžvelgiamas tardomojo savo ar kitų veiklos nutylėjimas ar net tiesios neigimas (šventas melas!), kad nebūtų išduoti kiti asmenys ir nepakenkta Bažnyčiai.

3. Baudžiamosiose bylose neatsispirė tardomojo patirtos kančios: nei fiziniai kankinimai, nei kraujo praliejimas. Šių dalykų tardytojai nežymėdavo. Kartais po kankinimų protokole laconiškai pažymėdavo tardomojo prisipažinimą: "Dabar aš jau prisiminiau". (Rus. "Teperj ja uže vspomni"). Tokių vietų yra vyskupo kankinio V. Borisevičiaus tardymų protokoluose, tačiau nėra vysk. P. Ramanausko byloje, nors iš jo paties žinoma, kad buvo kankinamas iki šamones netekimo. Jų nėra ir vysk. T. Matulionio byloje. Be to, tardytojai turėjo daugybę kitų, nekreivinių kankinimo būdų, kaip sodinimą ant taburetės kampučio, dusinimą uždaroje spintoje, pakabinimą galva žemyn ir daugybę kitų. Taigi šių įrašų nebuvimas dar neįrodo, jog tardomasis nebuvo fiziškai kankinamas (nekalbant apie to meto kalinimo ir badmiriavimo sąlygas), juolab žinant, kad politinių kalinių tardymai be kankinimų neapsicidavo.

Ilga kankinystė

Vyskupo T. Matulionio ne vieną dieną, o viso gyvenimo nuostatą kovoti už tikėjimą ir būti ištikimam Popiežiui bei savo, kaip vyskupo pareigai, liudija jo nesvyruojantis apsisprendimas eiti į kalėjimą, o jeigu reikėtų – į mirtį, bet likti ištikimam Dievui, Bažnyčiai, savo pareigai ir sąžinei.

Sovietiniuose lageriuose jis kalėjo tris kartus, iš viso 15,5 metų. Po paskutinio kalinimo grįžęs į Lietuvą, dar keturius metus iki mirties buvo tremtyje. Pirmąjį kartą kalėjo 1923-1925 metais Maskvos kalėjimuose. Ypatingosios vyriausiosios politinės valdybos (rus. – OGPU) kolegijos tada drauge su kitais kunigais buvo nuteistas už atsis-

Aa. arkivyskupas
TEOFILUS MATULIONIS

kymą sovietų valdžiai atiduoti šventovės brangenys (taures, komunos ir kitus liturginius reikmenis), nors dar tik statomoje jo parapijos Petrapilio Švč. Jėzaus Širdies šventovėje tų brangenys ir nebuvo. Tai buvo tik dingstis susidoroti su veikliu ir Petrapilio darbininkų tarpe autoritetą turinčiu kunigu. Žinant, kokia tais metais Rusijoje buvo suirutė ir badas, suprantamas kančios, kurias patyrė kun. T. Matulionis kalėjime.

Jau būdamas vyskupu (slaptai konsekruotas 1929 m.) antrą kartą T. Matulionis suimtas 1930 m. ir tos pačios OGPU – Ypatingosios vyriausiosios politinės valdybos kolegijos nuteistas 10-čiai metų už antisovietinę veiklą: slaplus ryšius su Vatikanu, su Lietuvos pasiuntiniu Jurgiu Baltušaičiu, kaip užsienio valstybių agentas. Įkalino garsiuosiuose Solovkų lageriuose Baltojoje jūroje. Už tai, kad ten subūrė uolių dvasininkų ir dorų pasauliečių bendriją (kurioje viskuo dalijosi bei slaptai aukodavo šv. Mišias), 1933 m. papildomai nubaustas lageriu, kur teko dirbti mirtinai sekinanti darba – per pelkes tiesti rąstų kelią.

Tais pačiais metais Lietuvai ir Sovietų Sąjungai keičiantis politiniais kaliniais (nors ir labai norėjo grįžti į Tėvynę), jis apsisprendė likti Petrapilyje ir tęsti sielovadinį darbą, nes Popiežiaus buvo skirtas vyskupu "in partibus infidelium" ("netikintųjų šalims"), ir šį skyrimą suvokė kaip savo pareigą likti ten. Tačiau, nepaisant jo apsisprendimo ir sovietų valdžiai nežinant, jog jis yra vyskupas, 1933 m. jis buvo išsiųstas iš Sovietų Sąjungos ir grąžintas į Lietuvą. Kaip jis pats liudija, dar iki kalinimo sovietinio Saugumo ne kartą buvo bandomas verbuoti Judo darbui, tačiau ir čia liko ištikimas Dievui ir savo sąžinei.

Trečiąjį kartą vysk. T. Matulionis, jau būdamas 73 metų, buvo suimtas 1946 m. gruodžio 18 d. ir 1947 m. rugsėjo 27 d. Ypatingojo pasitarimo prie SSRS MGB nuteistas 7-riems metams kalėjimo.

(Bus daugiau)

Pasklaidžius naują "Varpą"

JUOZAS VITĖNAS

Varpininkų filisterių draugija išieivijoje kasmet išleidžia žurnalą "Varpas". Neseniai pasirodė jo 1996 metų 31 nr. Jame pateikta aktualių ir įdomių straipsnių įvairiais klausimais. Prof. Aleksandras Vasiliauskas straipsny "Ekonominės perspektyvos (pliusai ir minusai) Lietuvai įstojus į Europos sąjungą" nagrinėja šiuo metu Lietuvai svarbų klausimą – įsijungimą į šią sąjungą. Kaip Lietuvos mokslų akademijos Europos integracijos tyrimų centro direktorius jis, be abejonės, geriausiai gali kalbėti šia tema. Jis teigia, kad "beveik visi visuomenės sluoksniai Lietuvoje šiandien turi dar menką supratimą šiuo klausimu". Todėl jo nuomone referendumu dėl Lietuvos įstojimo į Europos sąjungą neturėtų būti klausama taip ar ne, nes "vienintelė alternatyva Europos sąjungai būtų tik Lietuvos sugrižimas atgal į buvusios Sovietų sąjungos atmainą: nepriklausomų valstybių sandraugą ar kitą derinį". Klausimas turėtų būti lankstesnis: ar Lietuva pakankamai pasirengusi įstoti į Europos sąjungą.

Dr. Kazys Karvelis straipsny "Tautinis lietuvis ir lietuvis kosmopolitas" kelia susirūpinimą dėl lietuvių išlikimo. Anot jo, "mes turime būti tautiniais lietuviais, kadangi kosmopolitizmas mažą tautą vedą į pražūtį". Kosmopolitizmo žala lietuviams autorius pradeda aiškinti sovietų okupacijos padariniais: kultūrinio genocidu, gyventojų kaita. O Lietuvai atgavus laisvę, iš Vakarų užplūdo amerikiečių ir Vakarų kultūros pasiūlos. Nemažesnį kosmopolitizmo pavojų Lietuvai kelia Europos sąjunga ir ŠAS. Europos sąjungos tikslas yra gerinti ekonominį gyvenimą, kartu suliedinant valstybes.

Juozas Masilionis straipsny "Mokytojų lituanistinėms mokykloms rengimas ir tobulinimas" apibūdina lituanistinę mokyklą, kuri "yra labai savotiška ir retai istorijoje pasitaikanti pobūdžio: ji yra idealistinė, o ne karjerinė". Jose dirbti pirmiausia ėmė Lietuvos parengti ir dirbė mokytojai. Ilgainiui juos pradėjo pakeisti nauji žmonės, paruošti "naminio būdu" mokytojų kursuose bei studijų savaitėse.

Primas Noreika "Pirmuose išpučiuose apie naująjį seimą" aprašo rinkiminę kovą ir jos rezultatus bei aptaria naujo seimo uždavinius ir galimybes juos įvykdyti. Straipsnio autorius pastebi: "Naujo seimo rinkimai – svarbus posūkis Lietuvos gyvenime... Tačiau su komunistų valdžios pabaigtuvėmis dar teks palūkti... Net naujajame seime vien tarp konservatorių jų geras ketvirtis".

Prisiminti, kaip Lietuva priartėjo prie 1990 m. kovo 11 d. įvykių bei atkūrė nepriklausomybę, gerai patarnauja Antano Kučiaus straipsnis apie tą laikotarpį.

Jonas Daugėla aiškina, kaip dabar Lietuvoje "Demokratija kuriama be demokratų". Anot

jo, prieš nepriklausomybės atkūrimą 1918 m. lietuviai inteligentai būrėsi į politines partijas ir ruošėsi tautos laisvės rytojui. Tokiu būdu subrendo politiniai veikėjai. 1990 m. nepriklausomybė atėjo staiga ir Lietuvos veikėjai neturėjo galimybės pasirengti demokratiniam gyvenimui. "Tad ir demokratiją šiandien tenka kurti be demokratų", teigia Daugėla.

Paminėtinas taip pat Aleksandro Šidlausko straipsnis "Kaimas – tautinės kultūros lopšys" ir pasikalbėjimas su Kauno medicinos akademijos rektoriumi Viliu Grabausku apie akademijos reformą, studijas, studentus, akademijos sunkumus.

Žurnale paminėti mirusieji: Pranas Čepėnas, dail. Bronius Murinas, poetas Henrikas Nagys.

Skyriuje "Mūsų literatūra" A. Kučys rašo apie B. Railos raštus bei jų pasirodymą Lietuvoje, apžvelgia G. Dumčūtės-Breichmanienės atsiminimus "Mylėjom Lietuvą iš tolo", supažindina su Rimanto Miknio studija "Lietuvos demokratų partija 1902-1915" serijoje "Lietuvių atgimimo istorijos studijos 10", pasakoja apie Antano Rimkūno straipsnių rinkinį "Negestanti ugnis". Po to trumpai paminėti atsistūti leidiniai.

"Gyvenimas ir idėjos" skyriuje Jonas Daugėla rašo apie "Lietuvos valstiečių organizaciją" – Valstiečių liaudininkų sąjungos susiformavimą 1922 m. ir nesėkmingą bandymą ją atkurti dabartinėje Lietuvoje.

Juozas Žygas straipsnyje "Pilietybė ir išieivija" aiškina Lietuvos pilietybės įstatymus ir pateikia jų ištraukų. Angelė Šiaurienė aprašo kudirkiečių 1996 m. vasaros stovyklą, kurioje dalyvavo 116 kudirkiečių ir 18 vadovų.

"Varpo" žurnalo 31 nr. yra stambus 186 psl. leidinys. Jo redaktorius – Antanas Kučys. Leidėjas – Varpininkų filisterių draugija.

Dabarties įvykiai...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lenkai jaučia daugiausia simpatijos ir kurioms antipatiją. Lenkų nemėgstamos tautybės: ukrainiečiai – 38%, rusai – 33%, vokiečiai – 31%, lietuviai – 21%, gudai – 20%. Mėgstamos tautybės: amerikiečiai – 54%, prancūzai – 52%, italai – 49%, vengrai – 48%, anglai – 46%, čekai – 41%, vokiečiai – 32%, lietuviai – 27%.

Atrodo, pirmą kartą Lietuvos-Vokietijos sportiniuose santykiuose vokiečiai viešai padėjo Lietuvos moterų krepšinio rinktinėi Europos pirmenybėse už lietuvių pergalę prieš Ukrainą 73:70, nes tai įgalino Vokietiją žaisti ketvirtfinalyje. Spauda, televizija, radijas stipriai pabrėžė, kad tik Lietuvos dėka Vokietija pateko į tolimesnius žaidimus. Ketvirtfinalyje Lietuva nugalėjo Moldovą 68:53, o Vokietija-Rusiją 74:57. Pusbaigis: Lietuva-Vokietija 78:77. Dėl pirmos vietos Lietuva rungsis su Slovakija.

A+ IZIDORIUI NAUSĖDUI mirus,

jo sūnui ALGIUI su šeima bei visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžiai užuojautą –

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas

A+ PETRUI DERLIŪNUI mirus,

jo žmoną ONUTĘ, sūnėną KAZIMIERĄ JONUŠONĮ su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

O. Ažubalienė ir šeima
B. Vilkienė
J. G. Bacevičiai

M. Daukšienė
A. Zimnickaitė
A. S. Zimnickai

V. O. Marcinkevičiai ir šeima

I šiaurės vakarus nuo Jurbarko (apie 15-16 km) apsuptas miškų ir išraižytas Mituvos upės yra įsikūręs bažnytkaimis Vertimai, kuris prieš I-ą pasaulinį karą dar buvo vadinamas Jonikais.

Šis pavadinimas atsiradęs, pasak vietinių senolių, pagal vienos nežinia iš kur atsikėlusios šeimos pavardę. Mat Jonikų šeimos galvai patiko nuostabios Mituvos pakrantės ir nusprendė pasilikti šioje vietovėje visam laikui. Ėmė kirsti miškus, statė trobesius, kėlė vėtrę. Dėl to kurį laiką miškų proskyna, vadinta Jonikais, palapsniui gavo Vertimų vardą. Tokia yra legenda. Deja, apie XIX š. II pusę (1863 m.) Vertimai Jurbarko administraciniam žemėlapyje tebuvo pažymėti „Jonikai“.

I Jonikų šeimynos kaimynystę, i Vertimų kaimelį, atsikėlė ir daugiau gyventojų, o po I-ojo pasaulinio karo įsigėdė turėti ir savo kaimė šventovę. Vertimuose gyveno 7 broliai Matulevičiai (Mačiulevičiai?), stiprūs ūkininkai. Iš jų du nutarė paauguti savo žemės sklypus šventovės statybai: 13 ha dirbamos žemės ir 14 ha miško. 1924 m. pradėti parapijos steigimo darbai. Jų organizatoriūmi ir pirmuoju naujos parapijos klebonu buvo kun. Jonas Padleskis. Tolkant vietiniams ūkininkams (Žickiui, Kimučiai, Bylai), 1925-1926 m. buvo pastatyta medinė šventovė, pavadinta šv. Jono Krikštytojo vardu. Susidarė apie 2000 gyventojų turinti parapija (1927-1940 m.). Tačiau kiti šaltiniai nurodo visai kitokių skaičių: 1934 m. – 981 gyventojų, o 1940 m. – 976.

Tai suprantama, nes šiai parapijai priklauso tarp girių išimėte nedidelis kaimelėlis – Antakalniai, Bandziniai I-II, Dargaitėliai, Globiai, Kažemėkai, Mantviliai, Mikutaičiai, Rautkiškiai, Užkalniai, Vajotai, Valuckai, Veleniška. Vertimai (Jonikai) ir Zindačiai.

1927-1933 m. Vertimuose nurodoma tik koplyčia. Ji priklausanti Girdžių filijai. Tik nuo 1934 m. minimi Vertimai kaip „Filia 2“, priklausanti Jurbarkui. 1929-1930 m. koplyčios rektoriumi minimas kun. Antanas Brazaitis, 1931 ir 1932 m. šaltiniai nurodo koplyčios rektoriumi esant kun. Pranciškų Minskį. 1939 m. Vertimuose dirbo Antanas Grigaitis (1937 m. buvęs Jurbarko vikarus). 1944 m. A. Grigaitis, atrodo, pasitraukė į Vakarus. Tų pačių metų spalio 8 d. rytą per mūšį buvo sužeisti parapijos trobesiai, liko tik šventovė sušaudytu stogu ir „špitolė“. Nuo 1957 m. Vertimus ėmė aptarnauti kun. Dominikas Vabalas. Čia jis klebonavo net 37 metus. Parapijiečiai šventovės stogą perdengė, aptvėrė šventorių geležine tvorele.

Manoma, kad iki 1940 m. vidurio negausi Vertimų katalikų bendruomenė negalėjo išplėtoti savo veiklos. Ją bandoma atgaivinti jau antri metai organizuojant jaunimo stovyklas prie šv. Jono Krikštytojo šventovės, priklausančios Jurbarko dekanatui. Perna stovykloje pabuvojo moksleivių net iš kelių mokyklų ar rajonų, o šių metų birželio viduryje organizuotą katalikišką stovyklą lankė 17 Vertimų pagrindinės mokyklos moksleivių. Vertimų mla (direktorius Antanas Andriulaitis) specialiai šiai stovyklai skyrė lėšų nemokamam mokinių maitinimui.

Stovyklas organizuoja Jurbarko dekanas, Vertimų, Girdžių, Jurbarko šventovių klebonas kun. Kazimieras Gražulis. Šiais metais stovyklaujantiems mokiniams vadovavo Kretingos šv. Antano religijos studijų instituto II kurso studentės Valdona Kučinskaitė ir Onutė Darbutaitė. Štai jų pareiškimai.

– Mūsų tikslas – supažindinti su šventovės vidumi, simboliška, kad atėję nesijauštų svetimi, rastų pažįstamų, žinotų jų istorijas, – kalbėjo O. Darbutaitė. – Pagrindinis įsakymas, kuriuo vadovaujamės dirbdamos, yra „Mylėk Dievą visą širdimi, visą siela, visomis jėgomis, o savo artimą – kaip pats save“. Ruošiamės taip pat pirmajai Komunijai.

– Norime, kad tas tiesas suvoktų, o ne tik išskaltų. Tai nėra vien taisyklių rinkinys, tai gyvenimas... – pridūrė V. Kučinskaitė. – Mūsų dienotvarkė: žaidimai, praktiniai užsiėmimai ir teorija. Renkasi 10 v. Puvsalandį ruošiamės šv. Mišioms. Po jų valgo pusryčius, vėliau žaidžia ar piešia, klausosi mūsų paskaitėlių. Tai priklauso nuo vaikų nuotikos. Pagal piešinius sprendžiame, ko jiems dar reikia. 12.55 v. eina į šventovę, meldžiamės, nes

tuomet meldžiasi ir popiežius. Tai tarsi susijungimas su visuotine tikinčiųjų Bendrija. 2 v. pietaujame, o paskui pusvalandį žaidžiame ar susirinkę aptariame piešinius.

– Mes iš pat pradžių pasakėme, kad reikia taikytis prie bendrų taisyklių, – pasakė V. Kučinskaitė. – Davėme jiems laisvę, bet tramdyti neteko. Mes derinome griežtumą ir artimo meilę.

– Prasitarėte, kad vaikai rašė Jėzui laišką. Jei ne paslaptis, mokinių mintys ir troškimai šiame laiške...

– Jėzus vaikams visų pirma yra asmuo. Prašė pagalbos ir sveikatos savo artimiesiems. Didelių troškimų nėra. Žinoma, pasi-taikė ir anekdotiškų laišku, – kalbėjo vadovės.

– Kokią programėlę esate numatę šios stovyklos uždarymui?

– Išmokysim dainelę, šv. Mišų giesmę. Taip pat paruošime vaidinimėlį „Ką padarėt vienam iš mažiausiųjų brolių, padarėte man“.

Apie katalikiškų stovyklų veiklą kitose Jurbarko dekanato parapijose teiravusi pas kun. K. Gražulį.

– Katalikiškoji jaunimo stovykla bus organizuojama liepos mėn. pabaigoje – rugpjūčio pradžioje Vytėnų parapijoje. Iš Kauno atvyks talkinti teologijos fakulteto studentai. Pagrindiniai šios stovyklos organizatoriai – saležiečiai. Taip pat Jurbarko jau veikia tokia 3-4 dienų stovykla 13-14 metų jaunimui.

– Kiek kasmet moksleivių paruošiamą pirmajai išpažinčiai ir Komunijai?

– Vertimuose apie 15, o Jurbarko apie 200 vaikų.

– Jūsų planai ateičiai?

– Vertimuose planuojų įrengti stovyklavietę „Atgaiva“. Gal atsirastų užjūryje buvusių Vertimų parapijiečių, galinčių nors šiek tiek paauguti, adresu: kun. Kazimieras Gražulis, Valančiaus 1, Jurbarkas. Reikia atlikti melioracijos darbus. Aplinkos pagerinimui ketinu pastatyti 16 Lietuvos kunigaikščių statulas. Šv. Jono Krikštytojo šventovės sklypas yra tik 1,5 ha. „Atgaiva“ bus stovyklavietė vaikams, mokytojams, kurie vyks seminarai, kultūriniai renginiai, – kalbėjo K. Gražulis.

D. Dulaitytė, Lietuva.

Lietuvių fronto bičiulių poilsio ir studijų savaitės dalyviai Dainavos stovyklavietėje 1997 m. birželio 8-15 dienomis

Lietuvos mokyklose – sovietinė dvasia

Švietimo ministerio prof. ZIGMO ZINKEVIČIAUS viešnagė ir jo pranešimai apie dabartinę Lietuvos mokyklų būklę

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ, Čikaga

Lietuvių fronto bičiulių paviestas dalyvauti 41-joje studijų savaitėje Dainavoje, MI, birželio 8-15 d.d., kelias dienas prieš išvykdamas į Dainavą Čikagoje viešėjo Lietuvos švietimo ir mokslo min. habil. dr. prof. Zigmas Zinkevičius. Šį žymiausią mūsų dienų lietuvių kalbininką, parašiusį per 20 knygų ir per 500 mokslinių straipsnių, keturių akademijų bei universitetų mokslų žymūnų JAV lietuvių turėjo progos išgirsti. Jis pasidalino mintimis apie švietimą bei jaunimo auklėjimą Lietuvoje ir Vilniaus krašto mokyklų būklę.

Birželio 7 d. „Seklyčioje“ buvo Lietuvių fronto bičiulių

Prof. ZIGMAS ZINKEVIČIUS kalba Čikagoje

Nuotr. V. Kučo

surodėta vakarienių susipažinti su min. Z. Zinkevičiumi. Čikagos skyriaus pirm. Viktoras Naudzius, pasveikinęs svečią ir p. Reginą Zinkevičienę bei atvykusius svečius, kvietė dr. Petrą Kisielių vadovauti tolimesnei programai. Dr. P. Kisielius apibūdino min. Z. Zinkevičių ir pakvietė JAV LB švietimo tarybos pirm. Reginą Kučienę tarti žodį.

Min. Z. Zinkevičius sakėsi nekartojęs to, ką kalbėjo krikščionių demokratų konferencijoje apie Lietuvos mokyklų būklę, bet mielai sutiko pasidalinti mintimis apie aukštojo mokslo institucijas ir su jomis susijusius rūpesčius bei atsakyti į klausimus.

Jis priminė, kad Pietryčių Lietuvoje didelės problemos dabar nebėra, nes tėvai patys nori, kad jų vaikai išmokyti valstybine kalba. Dabar didesnis rūpestis yra su lietuviškais mokyklomis visoje Lietuvoje, nes jose nėra lietuviškos dvasios.

Jis toliau kalbėjo apie aukštojo mokslo institucijas, nes ministerija yra ne tik švietimo, bet ir mokslo ministerija. Lietuvoje yra 3000 bendro lavinimosi, 800 aukštesnio lavinimosi ir 18 aukštųjų mokyklų. Kai kurios jų yra stiprios ir turi senas tradicijas, kaip pvz. Vilniaus universitetas, Vilniaus muzikos akademija. Kauno Vytauto Didžiojo un-tas

yra vakarietiško tipo. Lietuvoje yra 29 mokslo institutai. Anksčiau tai buvo daugiausia taikomųjų mokslų institutai, susiję su karine pramone. Lietuva turėjo gerų specialistų. Dabar nepriklausomai Lietuvai ta karinė pramonė yra visai nereikalinga ir dėl to kai kurie griezdiški institutai turėjo persitvarkyti, o kiti išnyko. Šiuo metu reikia išsaugoti tuose institutuose aukštą mokslo lygį. Uždaryti jų negalima, nes neįmanoma kitur įdarbinti tuos žmones. Paprasčiausias kelias būtų prijungti juos prie universitetų. Yra tokių institutų, kurių mokslinė veikla nesusijusi su jokių universitetu. Bet yra tokių institutų, kuriuos reikia prijungti. Tam reikalui tvarkyti yra sudaryta komisija, kuri turėtų paruošti pasiūlymus, bet tų pasiūlymų dar nėra.

Mokslinis leidybinis institutas (buv. mokslinių veikalų leidykla) leidžia mokslinius veikalus, kurių leidyba yra nuostolinga, bet leidybinis institutas yra būtinai reikalingas.

Toliau jis kvietė vakarienių svečius klausyti klausimus, kurių buvo tikrai daug.

Apie profesines (amatu) mokyklas: Lietuvoje jų yra 800 ir joms skiriama daug dėmesio.

Privatinių mokyklų Lietuvoje yra nedaug, jos nėra patirties ir tradicijos. Nes senesni pradžios mokyklų (pvz. jėzuitų) yra geros.

Religijos dėstytojams paruošti steigiamos katedros, fakultetai. VDU Kaune pirmasis įsteigė katalikų teologijos fakultetą, o Klaipėdoje buvo įsteigta protestantų teologijos katedra. Buvusiame Pedagoginiame institute Vilniuje įsteigta katedra, kurioje ruošiami katechetai. Darbas vyksta lėtai ir sunkiai, nes trūksta ir dėstytojų, ir patyrimo. Bet dabar būklė jau gerėja.

Nuspręsta laipsniškai vidurinės mokyklas padaryti gimnazijomis. Jei mokyklos atitinka nuostatus, gauna gimnazijos vardą. Vyksta konkurencija. Bet pasitaikydavo ir savivaliavimų, kai blogesni mokyklai kartais būdavo suteikiamas gimnazijos vardas. Dabar gimnazijos vardą teikia ministerija.

Nelankančiųjų mokyklas vaikų yra daugiausia iš asocialių šeimų. Jų yra daug. Dabar steigiami privatūs beglobių vaikų namai. Šeimos, kurios priima tokius vaikus, gauna valdžios paramą. Kitų metų biudžete bus skiriama lėšų globos namams.

APPLE kursų įtaka yra labai didelė ir teigiama.

Drausmė priklauso nuo direktoriaus ir mokytojų. Yra gerų mokyklų, yra jų ir žemo lygio. Mokytojų atlyginimus moka vietos savivaldybės. Direktorių skiria irgi vietos savivaldybės su ministerijos pritarimu. Direktorių pakeisti yra sunku. Juos atleidus, nėra kito. Mokytojai yra baigę mokyklas sovietiniais laikais. Atleisti mokytojai kreipiasi į teisimą, o tas nusprendžia juos grąžinti į darbą.

Pietryčių Lietuvoje savivaldybės savivaliauja. Bet jei jos nevykdo valstybės užduočių, mokykla iš jų yra atimama ir perduodama apskrčiai. Jau yra mokyklų priklausančių apskrims.

Pati svarbiausia problema yra sovietų sukosmopolitintų inteligentų spaudimas. Viskas jiems blogai. Trukdo dirbti. Kovoja prieš patriotišką, tautinį ugdymą.

Gražiname Lietuvą savo rankomis

Prieš dvejus metus atsteigta Lietuvai pagrazinti draugija sodina azuoliukus, tvarko apleistas kapines, paminklus, svarina aplinka, organizuoja įvairius renginius, svarbesnes tautos ir asmenų sukaktis

JULIUS AUKŠTAITIS, Vilnius
Lietuvai pagrazinti draugijos kancleris

1997 m. birželio 23 d. su kanka dveji metai, kai grupė tautiečių Vilniaus arkikatedroje-bazilikoje nutarė atsteigti Lietuvai pagrazinti draugiją. Apie jos pirmuosius žingsnius rašėme „TŽ“ 1996 m. 15 nr.

Praėjusius metus paskelbėme jubiliejiniais „Aušros“ metais. Sodindami azuoliukus, organizuodami aplinkos valymo darbus, tvarkydami paminklų aplinką, prižiūradami senas nebelaudojamas kapines, knyges, šiu kapus, puošdami sodybas visuose miestų ir rajonų skyriuose ir būreliuose, pradedant Ožka baliais (J. Basanavičiaus tėviškė), minėjome „Aušros“ leidinio 110 metines.

Gražiai paminėjome draugijos pirmąsias metines. Vaizganto tėviškėje Svėdasuose. Iš visų Draugijos skyrių atvykę nariai ir renginio svečiai dalyvavo Svėdasų parapijos klebono, Anykščių dekanato V. Rabašausko ir Vilniaus arkikatedros-bazilikos klebono mons. K. Vasiliausko aukojamose šv. Mišiose, išsklausė Draugijos garbės pirmininko mons. K. Vasiliausko pamokslą, aplankė Vaizganto gimtinę Malaišius, linksminosi gegužinėje prie Svėdasų ežero, kur savo eiles skaitė viešnia iš JAV V. Bogutaitė, poetai A. Baltakis, M. Karčiauskas, rašytojas G. Isokas ir kiti. Koncerte dalyvavo aktorius T. Vaisieta ir dainininkas D. Sadauskas.

Šioje šventėje dalyvavo vieno iš Draugijos steigėjų, buvusio Lietuvos teisingumo ministerio Stasio Šilingo dukra Rusnė Šilingaitė-Kubilienė, atvykusi iš Australijos. 1941 m. kartu su tėvais buvo ištremta į Sibirą. Po ilgos 50 metų pertraukos pirmą kartą atvyko į nepriklausomą Lietuvą ir visiems jausmingai papasakojo apie tautos tragediją, jos golgota.

Spalio mėn. Kėdainiuose surengėme konferenciją „Žmogus ir aplinkos grožis“. Konferencijos dalyviai aplankė Skinderiško parką, kurio įsteigėju K. Kalteniu 1995 m. įteikta V. Adamkaus premija. Ten pasodinome azuolą „Aušros“ laikams atminti, klausėmės prof. A. Vyšniauskaitės ir prof. K. Eringo paskaitų apie žmogaus ir aplinkos santykį, tradicijų atgaivinimą.

Pernai įsteigtas vaikų klubas Draugijos Molėtų skyriuje, Alantoje. Šiame klube vaikai po pamokų, kuriems reikalinga socialinė parama, mokomi įvairių darbų: siuvinėjimo, keramikos, piešimo. Čia jie ir pamaitinami. Draugija parengė kelias televizijos laidas, gruodžio 24 d. radijo laidą „Prie Kūčių stalo“.

Vienas svarbesnių šių metų Draugijos darbų – pirmosios lietuviškos knygos 450 metų jubiliejui skirti renginiai. Balandžio 12-ąją M. Mažvydo azuolų giraitę Verkių regioniniame parke, skirtą pirmosios lietuviškos knygos 450-osioms metinėms paminėti, sodino rašytojai Justinas Marcinkevičius, Mykolas Karčiauskas, Valentinas Sventickas, Jonas Avyžius, Algimantas Baltakis, Gediminas Isokas, aktorius Tomas Vaisieta, Aplinkos apsaugos viceministeris Danius Lygis, Žemės ir miškų ūkio viceministeris Al-

girdas Brukas, Vilniaus miškų urėdas, Draugijos centro valdybos pirmininkas Juozas Dingelis ir kiti Draugijos pakviesti visuomenės atstovai.

Pačiose gražiausiose Daugų ir Simno miestelių vietose, priešais žemės ūkio mokyklų pastatus, balandžio 22-ąją azuoliukus M. Mažvydui atminti sodino Žemės ūkio mokyklų moksleiviai, aktorius, Draugijos centro valdybos narys Tomas Vaisieta, Draugijos centro valdybos pirmininkas Juozas Dingelis. Prie pasodinto azuolo moksleiviai deklamavo eiles, skirtas pirmosios lietuviškos knygos autoriui, Tomas Vaisieta skaitė Justino Marcinkevičiaus eilį ištrauką, Juozas Dingelis kvietė pasodinti azuolą savo dvasiniam pasauliui.

Simno renginyje dalyvavo Alytaus rajono meras V. Vrubliauskas, mero pavaduotojas V. Gudukas, Simno klebonas, Draugijos garbės pirmininkas G. Bulevičius, Simno seniūnas J. Jarmalavičius, Žuvinto rezervato direktorius, Draugijos Alytaus skyriaus pirmininkas V. Nedzinskas, mokytojai ir svečiai.

Salininkuose (Vilniaus raj.) M. Mažvydo azuolas buvo pasodintas prie vidurinės mokyklos, abiturientų giraitėje. Jo sodinime dalyvavo mons. K. Vasiliauskas, profesorė, etnologė Angelė Vyšniauskaitė, aktorius Tomas Vaisieta, Draugijos centro valdybos pirm. J. Dingelis, Vilniaus rajono merė Leonadija Janušauskienė, melioracijos valdybos viršininkas Vaclovas Ramanauskas, „Tėviškės gamtos“ redaktorius Juozas Stasinas, m-las direktorius Juzefas Tripuckis. Ta proga buvo įsteigtas Draugijos Salininkų skyrius. M. Mažvydo azuolus sodino Draugijos Prienų, Joniškio, Pakruojo ir kiti skyriai bei būreliai.

Daug padirbėta organizuojant visuotinę dvasios ir aplinkos švaros tatką, kuri įvyko balandžio 19 d. Kviesdami į šią tatką kreipėmės į seimą, vyriausybę, ministerijas ir savivaldybes, dalyvavome radijo ir televizijos laidose. Į visuotinę tatką pakvietė Naujosios Vilnios, Prienų ir kitų šventovių varpai.

Tautos viltis ir jos ateitis – jaunoji karta. Todėl siekiame glaudesnio bendradarbiavimo su moksleiviais ir studentais. Draugijos skyrius įsteigtas policijos akademijoje, būreliai Vilniaus universiteto Gamtos fakultete ir Žemės ūkio akademijoje. Naujas Draugijos skyrius įsteigtas Vilniaus Gedimino technikos universitete. Kartu su Žemės ir miškų ūkio ministerija organizuojame respublikinę sodybų apžiūrą, kurios metu skatiname ūkininkus, bendroves gražinti gyvenamąją aplinką.

Prieškario Lietuvoje buvo pasodinta daug azuolų, giraičių, gojelių įvairioms svarioms valstybės datoms atminti. Tačiau daugelio jų nežinoma. Reikia visa tai suregistruoti. Apie tai daugiau žinių yra išlikę pas vyresniosios kartos atstovus. Gal atsiliepti išievyti lietuviams, kuriems teko dalyvauti tokiuose renginiuose. Būtume dėkingi. (Mūsų adresas: Lietuvai pagrazinti draugija, Smolensko 15, 2006 Vilnius. Tel. 26-09-28 ir 63-61-59).

Gražiai bendradarbiaujame su Motorizuota pėstininkų brigada „Geležinis vilkas“. Beje, šios brigados vadas Vytautas Žukas yra Draugijos centro valdybos narys. Kariai ir karininkai šiais metais imasi šalies pilikalkinių tvarkymo darbų.

Šiemet sukanka 115 metų, kai gimė vienas iš Lietuvai pagrazinti draugijos steigėjų, žymiausias Lietuvos gamtininkas prof. Tadas Ivanauskas. Šiai datai pažymėti Draugija kartu su Tado Ivanausko brolija ir kitomis organizacijomis ruošia jubiliejinis renginius. Gegužės 31 d. lankėmės Obelyne, kur profesorius dirbo ir gyveno. Čia buvo pritvirtinta azuolinė lenta su mokslininko bareljefu.

Don't you miss

From \$995

Lithuania?

Fly from Toronto via Helsinki

to Vilnius, on the left bank of the

Neris river in Lithuania.

See the breathtaking Gothic and Baroque architecture

which abounds everywhere here,

then enjoy the cafe society, the

quaint little shops and lively

nightlife. With a great rate like

this, why miss it? Call now.

NORVISTA

NON-STOP TORONTO - HELSINKI FLIGHTS OPERATE ON WEDNESDAYS AND SATURDAYS BETWEEN THE PERIOD OF MAY 17 AND SEPTEMBER 6, 1997. Finnair flights from Toronto with Air Canada connections from Montreal and Ottawa. PLEASE CALL US FOR YOUR COPY OF THE NORVISTA SUMMER BROCHURE! Finnair is a partner in Aeroplan! Some restrictions do apply. Applicable airport taxes not included. Children's fares available.

Contact your travel agent or call Norvista Tours at 416-222-0203 or 1-800-461-8651

LAISVOJE TĖVYNĖJE

GEDULO IR VILTIES DIENA

Kaune jos pagrindinis minėjimas buvo pradėtas arkiv. S. Tamkevičiaus arkikatedroje bazilikoje atnaujintomis Mišiomis, o užbaigtas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Pusantrą valandų trukusiame minėjime dalyvavo ir šią vasarą Kaune pralaidžiantis poetas Bernardas Brazdionis, Kauno apskrities politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vadovai bei atstovai, "Pastoralės" ansamblis, skaitovai ir tremtinių choras. "Lietuvos aidą" korespondentės Vidos Savičiūnaitės pranešimu, minėjimą Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje susirinko tik negausūs vyresnio amžiaus kauniečių būrys ir karių būrelis. Tad nieko nenustebino minėjime kalbėjusio kun. A. Keinos visiems skirti žodžiai: "Tauta, negerbianči savo kankinių, negali vadintis tauta", ir po jo iškelti kelių kalbėtojų klausimai: "Kur mūsų vaikai, anūkai, kuriuos patys išsiauginome?" Žurnaliste V. Savičiūnaitė skaitytojams primena Kauno burmistro A. Andriškevičiaus pasiūlymą vyresniesiems kaltinti tik save, kad dabartinis jaunimas ignoruoja Gedulo ir vilties dieną.

VASAROS ŠVENTĖ PALANGOJE

Specialia švente vasaros sezoną Palanga pradėjo birželio 7, šeštadienį. Pasak "Lietuvos aidą" atstovo Edmundo Paldavičiaus, iš tikrųjų tai buvo net keturgubą šventę: vasaros sezono ir atstatyto tilto jūron atidarymas, Palangos botanikos parko šimto metų sukaktis, mineralinio vandens pilsytymo "Ramigės" skyriaus įkurtuvės Jūreivių reabilitacijos centre. Audros sugriautą tilto atstatymas truko pusketvirtą metų. Atstatytas tiltas buvo paigintas iki 470 metrų. Tad dabar jau nedaug bebūksta iki pilno puskilometro. Grafas J. Tiškevičius pirmąjį tiltą jūron buvo pastatęs 1890 m. Tiltas tada jau buvo tapęs prieplauka jo "Fenikso" laivui, kuriuo Palangoje pagamintos plytos buvo plukdomos parduoti Liepojoje. Prie tilto tada buvo sandėlis, o jame 1899 m. rugpjūčio 20 d. įvyko pirmasis Vilkutaičių-Keturakių komedijos "Amerika pirtyje" spektaklis Palangoje. Atstatyto jūros tilto atidaryme juostą perkirpo Palangos burmistras Pranas Žeimys, o jam simbolinį raktą bendrai tiltą atstačiusiems lietuvių ir latvių įmonės "Viaduks" vardu įteikė V. Sankauskas. Tiltą atstatymas dar nėra visiškai užbaigtas. Galutiniams darbams reikia beveik penkių milijonų litų, o yra paskirta tik 2,8 milijono. Grafas J. Tiškevičius mineralinį vandenį Palangoje surado 1908 m. išgręžtame 227 metrų gylio arteziniame šulinyje. Dabar jo didesnis kiekis bus gaunamas iš 439 metrų gylio gręžinio.

TAUTININKAI ATSIŠAKĖ VADO

Lietuvių tautininkų sąjungos valdyba gegužės 14 d. pranešė Lietuvos seimo nariams ligšiolinio vado Rimanto Smetonos pasitraukimą iš savo eilių. Tautininkų sąjungos valdybos pirmininkas dabar jau yra Vaidotas Antanaitis. "Lietuvos ryto" pranešimu, skilimas, matyt, įvyko dėl buvusio pirm. R. Smetonos nutarimo įsteigti naują Nacionaldemokratinį visuomeninį sąjūdį.

LIETUVIŲ-SUOMIŲ DRAUGIJA

Lietuvos ir Suomijos draugijos septyniadesimtmetis buvo paminėtas Vilniuje šiai sukačiai skirta konferencija. Šios organizacijos pagrindą Suomijoje sudaro ten veikianti K. Donelaičio draugija. Didoka jų narių grupė atvyko Vilniun į Lietuvos ir Suomijos bičiulių draugijos septyniadesimtmečio susitikimą. Pagrindinių pranešimų padarė šios bičiulių draugijos dabartinis pirm. prof. S. Skruodenis. Buvo prisiminta, kad pirmuoju šios bičiulių draugijos pirmininku teko būti gen. V. Nagiui, Lietuvos karo muziejaus vadovui, o sekretoriaus pareigas ilgus metus ėjo kun. A. Sabaliauskas, labiau žinomas kaip poetas Žalia Rūta, lietuvių kalbon išvertęs suomių "Kalevalos" epopėją.

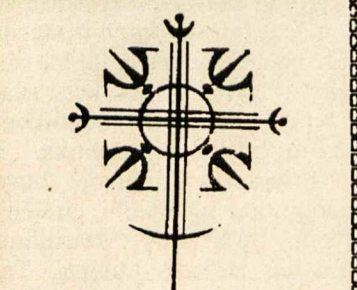
PARTIZANINŲ KOVŲ METINĖS

Gegužės 24 d. Vilniuje buvo prisimintos penkiasdešimt trečiosios partizaninių kovų metinės. Prisiminimas buvo pradėtas Mišiomis Vilniaus arkikatedroje bazilikoje. Iš jos partizanai su savo apygardų vėliavomis Gedimino prospektu nužygiavo Lukiškių aikštėn padėti gėlių prie paminklo akmens Nežinomajam partizanui, prie tremtiniam skirto aukurolio ir kryžiaus 1863 m. sukilėliams. Juos pasveikino Lietuvos seimo pirm. Vytautas Landsbergis, ministeris pirm. Gediminas Vagnorius, Vilniaus burmistras Rolandas Paksas, ginkluotųjų pajėgų generalinis inspektorius Algimantas Garsys ir kariuomenės vado pavaduotojas plk. Valdas Tutkus. "Lietuvos aidą" atstovas Vytautas Voveris priminė skaitytojams, kad Lietuvos seimas jau yra įteisinęs partizanų turėtus karinius laipsnius ir apdovanojimus. Aštuoniems žuvusiems partizanams yra suteikti Laisvės kovotojų karžygio vardai – Konstantinui Bajerčiui (Garibaldžiui), Petriui Bartkui (Zadgailai), Juozui Kasperavičiui (Visvydui), Jurgui Kriščiūnui (Rimvydui), Juozui Pypliui (Mažvyčiui), Juozui Vitkui (Kazimieraičiui) ir Vaclovui Voveriui (Žaibui). Lietuvos vyriausybė yra paskyrusi 120.000 litų šių žuvusių karžygių artimiesiems ir visiems gyviems aktyviausiems partizanų ryšininkams. Pasak seimo pirm. V. Landsbergio, šiuo metu Lietuvoje tėra likę apie 400 gyvų laisvės kovotojų. Vyriausybė jiems parūpins valstybines pensijas. "Dienovidžio" redakcija yra įsteigusi iš Vakarų partizanauti Lietuvon grįžusio ir žuvusio žurnalisto Julijono Būčio premijas už publicistinius kūrinius partizaninė tema. Pirmaisiais šių premijų laureatais tapo rašytojas Eugenijus Ignatavičius, inž. Algis Rupainis ir architektas Algimantas Jukna. V. Kst.

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Louheed's Limited
šeima ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaučia kitus"

Sudbury Ontario

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGE NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKU EISENOS NESKALDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDIJINIAIS INDEKLAIŠ
- PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŲ ĮRANKIŲ

PRIMAME LIGONIUS TRUJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
 88 ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
 88 HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
 88 HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Kanados lietuvių katalikų moterų dr-jos Hamiltono skyriaus narės, dalyvavusios 1997 m. gegužės 31 d. pavasarinėje išvykoje į gražiuosius sodus. Priekyje centre skyriaus pirm. REGINA CHOROMANSKYTĖ

Hamilton, Ont.

KLKM DR-JOS HAMILTONO SKYRIAUS V-BA gegužės 31 d. surengė išvyką į Cullen Gardens. Išvykome 9 v.r., prieš tai pasimeldusios savo šventovėje. Išvykoje dalyvavo 45 moterys, iš jų 2 viešnios iš Lietuvos. Nuotaika buvo puiki, nepajutome, kaip pasiekėme kelionės tikslą. Tas grožis, kurį pamatėme, atėmė žadą net toms, kurios čia jau ne pirmą kartą. Išsikirstėme grupelėmis ir gėrėjomės. Nuostabus sodų reljefas, gėlynai mirgėjo spalvų ir žiedų formos įvairove, žydėjo dar neregėti krūmai, linksmino gražios papūgėlės. Miniatūriniai pastatai, miesteliai su gatvėmis, su elektros linijomis priminė senus laikus. Gamta ir darbščios žmogaus rankos sukuria stebuklingą grožį. Vėliau valgomieji bendrus pietus, po to žiūrėjome filmą apie Cullen Gardens įsteigimą, lepinomės gaivinančiais gėrimais vasaros kavineje.

Išvykome namo pilnos puikių įspūdžių. Hamiltonas mus sutiko stambiais lietaus lašais, bet jie nesutrukdė mums prie šventovės paryčių bendrą nuotrauką. Esame dėkingos v-bai, ypač pirm. Reginai Choromanskytei, už tokią puikią išvyką. Kelionėje suartėjome, labiau pažinome vienos kitas. Išsikirstėme su viltimi, kad ši išvyka ne paskutinė.

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS skyriaus valdyba birželio 6 d. surengė labdaros pietus, kurių pelnas skirtas Vilniuje, prie Bernardinų šventovės steigiamam vaikų choro mokyklai. Pagrindinės šeiminių buvo Br. Skverekienė ir F. Venskienė. Pagalbininkų užteko, todėl visi darbai ėjo sklandžiai, val-

giai ir pyragai buvo skanūs, loterija gausi laimikiais. Skyriaus valdyba dėkinga visoms skyrusios narės ir moterims, kurios prie šio renginio prisidėjo darbu ar paaokotais pyragais, loterijos laimikiais, aukomis. Padėka visiems dalyvavusiems, nes tik jų dėka surinkta lėšų kilniam tikslui. D.V.

"VALSTIEČIŲ LAIKRAŠTIS" iš Vilniaus atsiųstame laiške L. Ulbinui rašo: "Iš p. A. Liaukaus atsiėmėme 5 dėžes knygų. Labai dėkojame Jums ir gerb. Poniams, kuriuos mus pradžiugino tokia didele dovana. "Valstiečių laikraščio" redakcija Bostone leistos enciklopedijos neturėjo, tad mums ši siunta – tikra šventė. Ypač dėkojame p. A. Leščienai. Ponios A. Gailienės atsiųstą enciklopediją perdavėme Šilutės miesto centrinei bibliotekai. S. Raštikiui prisiminimų du toms išeikėme p. Vytautui Landsbergiui. Kitas knygas išdalinsime, kaip Jūs pageidavote, Vilniaus krašto mokykloms." Kor.

PAGALBOS LIETUVOS VAIKAMS vietoje gėlių užausdamis giminės ir artimuosius, a.a. *Stasio Rzevucko* atminimui aukoję: \$20 – J. Astas, E. Mažulaitienė; \$10 – A. Gedminienė, L. Stukienė; a.a. *Broniaus Aponiūno* atminimui aukoję: \$20 – L. P. Ciparai, E. K. Gudinskai, D. M. Jonikai. Už aukas dėkoja PLV komitetas.

London, Ontario

"PAŠVAISTĖ", Londono lietuvių choras, '96-97 m. veiklą, pradėję 1996 m. gegužės 2 d. visuotiniu susirinkimu, užbaigė 1997 m. birželio 11 d. (per tą laiką jau trečiu) susirinkimu. Šis tradicinis se-

Nemunėlio Radviliškio vidurinės mokyklos mokytojai prie naujojo kompiuterio, kuriuo dirbo 1996 m. spalio 2 d. miręs a.a. JUOZAS BALSYS. Velionies žmona Ona, sūnus Algis ir dukė Ina, vyro ir tėvo šviesiam atminimui, kompiuterį padovanojo aukščiau nurodytai mokyklai, kurios direktorius J. KAZAKEVIČIUS kartu su šia nuotrauka Balsių šeimai atsiuntė nuoširdžią padėką

KESTAS
Sukursiu gražų paminklą pagal jūsų pageidavimus

Dailininkas Kęstutis Keparutis
Tel. FAX 905 540-1705
238 Emerald Street North,
Hamilton, Ontario L8L 5K8

zono užbaigimas su vaisėmis įvyko choro valdybos narių G. ir E. Petrauskų namuose. Visuose trijuose susirinkimuose choro valdyba choristams pristatė gautus išpareigojimus kvietimus, atskleidžiamą jų nuomonę. Šiuo pagrindu choras veikia jau 20 metų. Tad, šalia susirinkimo ir choro veiklos užbaigtųjų, buvo atšvęstas ir neoficialiai paminėtas choro 20-metis, prisimenant iš mūsų tarpo išėjusius – choristus, buvusius chorvedžius, vadovus, geradarius, kurie lengvino choro kelią, skatindami jo ugdymą. Vakarienių maldoje prisiminti ir aktyviai dalyvaujantys, kurie palaiko varganą lietuviškos dainos išlikimą išeivijos buityje.

Perskaityta penktoji finansinė apyskaita (5,5 metų). Nors choro finansinė apyvarta buvo \$3.000, rodanti choro veiklą, kasa nenukentėjo. Gautas kvietimas dalyvauti 1998 m. dainų šventėje Lietuvoje visam vienietui ar pavieniui.

Trijų asmenų choro valdyba tęs savo darbą. Rudenį (gal rugsėjo mėn.) bus kviečiamas sekantis "Pašvaistės" 1997-98 m. pradinis susirinkimas. Tada ir vėl pačių choristų bus peržiūrima, demokratiškai įvertinama choro valdybos veikla bei choro veikla ir jos kryptis.

Pasidžiaugta antros "Pašvaistės" garsiajuotės "Širdies daina" platinimu ir pasibaigusios veiklos metų koncertiniais pasirodymais, nedalyvaujant tik 5-6 choristams. Visad laukiami turintys balsus, klausą, norintys dainuoti. Trečias "Pašvaistės" giesmių juostelės išleidimas numatomas 1997-98 m. laikotarpyje.

Garsiajuotė "Širdies daina" gailma įsigyti Anapilio knygyne, Mississaugoje, "Drauge" Čikagoje, Londone kreipiantis į 394 Piccadilly St., London, Ont. N6A 1S7 arba skambinant telefonu 519-438-8983. Su pasiuntimu kaina \$12. Edmundas Petrauskas, sek. ižd.

"GEGUŽINĖ" – tokiu vardu Gailė ir Antanas Ramanaukai kvietė visus Londono ir apylinkės lietuvius į savo naują sodą (Strathroy, Ont.) kartu pasidžiaugti pavasario gamta.

Sekmadienio popietę pasitaikė labai graži, todėl prigužėjo pilnas didelis kiemas svečių. Akacijų pavėsyje sustatyti stalai, papuošti įvairiaspalviais bijūnais sudarė nuotaiką keliančią aplinką. Apžiūrėję skoningai įrengtus namus, didžiulį sandėlį bei kruopščiai prižiūrimą daržą, visi susirinko maldai. Klebonas kun. K. Kaknevičius pašventino namus, palaimino stalo gėrybes ir visus dalyvius. Šeimnininkams ir priauginti palinkėjo su Dievo palaima laimingai tęsti savo numatytus užmojus. Po to Gailė ir Antanas kvietė svečius prie gausiais skanumynais apdoto stalo.

J. ir A. Ramanaukai augina tris sūnus – Petrą, Andrių ir Dariuką. Jau kuris laikas pas juos svečiuojasi Antano mamytė iš Suvalkų trikampio, tokia miela vaikams mokytoja. Jai gera su vaikaičiais bendrauti, nes jie puikiai kalba lietuviškai. Nors jie dabar tolokai nuo Londono, bet priklauso Šiluvos Marijos parapijai, o Petriukas ir Andriukas kas sekmadienį tarnauja Mišiomis. G. ir A. Ramanaukai yra "Rūta Construction" savininkai. Darbščiam ir sąžiningam Antanui darbo niekada netrūksta. Kai prireikia Šiluvos Marijos šventovėje remonto, jis niekad neatsisako padėti, nereikalaujamas atlyginimo už darbą.

Skambėjo dainos iki saulėlydžio. Smagu ir malonu pabuvoti savųjų tarpe. Dėkingi visi Gailėi ir Antanui už tokią šaunią "gegužinę". Viktorija St.

● **FAKTAS**, kad tremtis daugelį nubloškia į nevaisingumą. Bet taip atsitinka beveik vien su mažai gabiais, kurie tik tirštos tautinės atmosferos dėka šiaip taip galėjo išsivystyti. Jei tokie, patekę svetur, ten nutyla, tai niekam iš to nuostolių nėra. J. ERETAS

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga (ALTS) Čikagoje savo reikalus aptarė Balzke lietuvių kultūros muziejuje sušauktaame posėdyje. Valdybos pirm. dr. L. Kriaučeliūną, negalėjusį dalyvauti, pakeitė vicepirm. P. Buchas. Jis pasidžiaugė pagerėjusiais "Dirvos" reikalais ir vėl normaliai žadančiu pasirodyti "Naujosios vilties" žurnalo numeriu. Posėdyje buvo aptartas pranešimas iš Lietuvos apie ten tautininkų išrinktą naują valdybą su pirm. prof. Vaidotu Antanaičiu, pakeitusiu ligšiolinį vadą Rimantą Smetoną, siekiančiu politinių reformų tenyktėje Lietuvių tautininkų sąjungoje. Reformų reikalu nutarta laukti ALTS pirm. dr. L. Kriaučeliūno sugrįžimo į savo pareigas Čikagoje.

Lietuvių spaudos bendrovės dalininkų susirinkime kovo 19 d. Čikagoje buvo aptarti ten leidžiamas "Lietuvių balso" reikalai. Susikaupimo minute buvo pagerbti pernai mirę leidėjų bendrovės dalininkai bei kiti "Lietuvių balso" šeimos nariai. Leidėjų bendrovės dalininkams dabar vadovauja dėl sveikatos susilpnėjimo pernai rudens iš vyr. redaktoriaus pareigų pasitraukęs Edmundas Jasūnas, redakcijoje pakeistas Vytauto Radžiaus.

Rusija

Lietuvos ambasada Maskvoje praturtėjo atgaunu pastatu, kuriame prieškariu laikotarpyje buvo nepriklausomos Lietuvos ambasada, o joje dirbo ir gyveno nepriklausomos Lietuvos ambasadoriumi paskirtas žymusis poetas Jurgis Baltrušaitis. Dabartinė ambasada, šį pastatą pavadinusi J. Baltrušaičio rūmais, jame įsteigė Maskvos lietuvių kultūrinę būstinę. Kovo 4 d. ten buvo atšvęsta Lietuvos globėjo šv. Kazimiero šventė, tapusi savotiška Kaziuko muge. Mat reikėjo paminėti ir jų vardines. Prieganyje ir koridoriuose buvo surengta lietuviškų audinių, mezginių ir juostų bei keramikos darbų paroda.

Moskvos lietuvių kolonija gegužės viduryje surengė savo kultūros dienas Lietuvoje. Šios šventės dalyviai, atvykę Lietuvon, susitikio su jos seimo nariais, PLB atstovais. Jie taipgi lankėsi Lietuvos regioninių problemų bei tautinių mažumų departamente, Lietuvių namų mokykloje, Rumšiškės, Trakuose, Paluknyje. Lietuvos žurnalistų sąjungoje supažindino visuomenę su Maskvos lietuvių istoriniu bei kultūriniu žurnalu "Moscovia". Dainų slėnyje Kaune ir Trakų pilyje jie surengė savo ansamblio "Banga" koncertus.

Vokietija

Vasario šešioliktosios gimnazijos moksleiviai Gavėnijos rekollekcijas turėjo vasario 24-28 d.d. Jas vedė gimnazijos katalikų kapelionas kun. Alfonsas Kelmelis, kuriam buvo penkias dienas talkino buvęs kapelionas kun. Jonas Dėdinas. Pagrindinė rekollekcijų tema "Žmogus ieško Dievo, ir Dievas prabyla į žmones" buvo

padalyta penkiom dalyvių grupėm pagal jų amžių. Visose grupėse ypatingas dėmesys buvo skiriamas mirties maldai.

Australija

ALB krašto valdybos pirm. dr. Vytautas Doniela birželio 12 d. iš Sidnio išskrido Lietuvon. Jis ten dalyvaus liepos 1-2 d. d. Vilniuje įvyksiančiame PLB seime, viešės kitose vietovėse. Australijon su žmona Dalia žadėjo grįžti rugpjūčio pabaigoje. Iki to laiko pirmininko pareigas eis vicepirm. dr. Danius Kairaitis. Jo adresas: 14 Melrose St., Epping, NSW 2121.

Albertas Zemribas-Zubras, mokytojas, gimęs 1909 m. spalio 12 d. Šiaurinės Lietuvos Satekūnų kaime, dabartiniame Joniškio rajone, po sunkios ligos mirė Melburne gegužės 12 d. Velionis buvo žymus Melburno lietuvių kolonijos veikėjas, lietuviškos spaudos bendradarbis. Iš pavardės atrodo, kad jis buvo latvių kilmės, ryžtingaisiais metais pasirinkęs Lietuvai. Paliko tris seseris Zemribaites: dvi Lietuvoje, vieną Latvijoje. Velionis taipgi priklausė 1941 m. birželio 22 d. sukilimo vadams Kaune. Jauniausios sesers Danutės pagėdavimu, jo sudėgintų palaikų pelenai bus palaidoti Lietuvoje.

Jonas Eismontas, 1924 m. sausio 6 d. gimęs kaunietis, jaunystės dienomis pasižymėjęs sporte, 1996 m. gruodžio 28 d. buvo palaidotas Sidnio Rookwood kapinių lietuviškame skirulyje.

Britanija

Londono lietuvių šv. Kazimiero šventovė, pašventinta 1912 m., kovo 9 d. atšventė savo aštuoniadesimt penktųjų metų sukaktį. Ji yra antroji Londono lietuvių šventovė, nes pirmoji lietuviams buvo per mažą. Šventovės sukaiktis buvo paminėta kartu su šv. Kazimiero švente. Londono savivaldybė šv. Kazimiero šventovę ir prie jos priskirtą žemę yra pavadinusi Lietuvių bendruomenės centru. Šventovei vadovauja ligšiolinis jos klebonas kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC. Vasario šešioliktosios proga Lietuvos ambasadorius J. Paleckis D.L.K. Gedimino IV laipsnio ordinus įteikė ištvermingumui pasižymėjusiems Londono lietuviams – rašytojui Kazimierui Barėnui ir klebonui kun. dr. J. Sakevičiui, MIC. Jie abu ruošiasi švęsti amžiaus devyniasdešimtmetį. V. Kst.

Century 21
OFFORD REALTY LTD.
 Member Broker, 38 Hurontario St.,
 Collingwood, Ontario L9Y 2L6
 Parduoatant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
 pirkimo ir pardavimo atstovę.
 Ji mielai jums patars.
 Darbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640
 namų tel. 705 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
 830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
 Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.

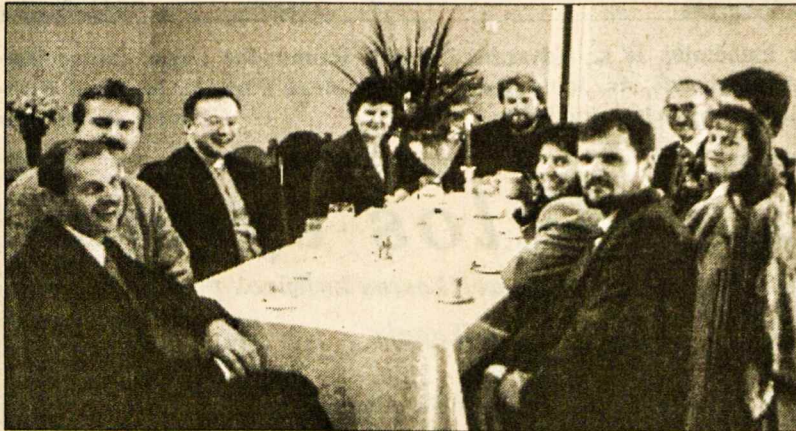
AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki1.75%	Asmenines nuo.....6.25%
santapus.....2.25%	nekln. turto 1 m.....5.20%
kasd. pal. taupymo sąsk.....1.50%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....2.25%	
180 dienų indėlius.....2.50%	
1 m. term. indėlius.....3.00%	
2 m. term. indėlius.....3.75%	
3 m. term. indėlius.....4.25%	
4 m. term. indėlius.....4.75%	
5 m. term. indėlius.....5.25%	
RRSP ir RRIF (Variable).....2.50%	
1 m. ind.....3.00%	
2 m. ind.....3.75%	
3 m. ind.....4.25%	
4 m. ind.....4.75%	
5 m. ind.....5.25%	
Sektite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje" MASTER CARD KREDITO KORTELE INTERAC KORTELE	

Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2,000. Be to, narių santapų apdraustas TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu

Lietuvoje su Kauno arkivyskupu SIGITU TAMKEVIČIUMI – amerikietis LEO ZANCHETTIN, žurnalo „The Word Among Us“ redaktorius (kairėje) ir torontietis VINCAS KOLYČIUS

Pasitarime su „Gyvųjų akmenų“ veikėjais Kaune per Atsinaujinimo dieną

Atsinaujinimo dienos Lietuvoje

Jomis domėjosi ne tikai Lietuvos, bet ir Punsco, ir Rygos jaunimas

VINCAS KOLYČIUS, Torontas

Taip norėčiau pavadinti savo 24 dienų kelionę Lietuvoje 1997 m. pavasarį, nes sugrįžau dvasiškai atsinaujinęs, nors nepraleidau nė vienos dienos užsidaręs kokiame nors vienuolyne.

Pagrindinis mano kelionės tikslas – evangelizacija kartu su „Gyvųjų akmenų“ katalikų bendruomene, kurią sudaro daugiausia jaunesni nei 30 metų asmenys. Šį kartą vykau kartu su „The Word Among Us“ („Žodis tarp mūsų“) žurnalo redaktoriumi Leo Zanchettin iš JAV.

„Žodis tarp mūsų“

Šis žurnalas išeina kas mėnesį. Jame būna trys straipsniai – mokymai ir kiekvienai dienai skirtas trumpas mąstymas pagal vieną tos dienos Mišių skaitinį. Tie mąstymai yra labai praktiški, rodantys, ką tas Šv. Rašto skyrelis man reiškia ir kaip jį galima pritaikyti savo kasdieniame gyvenime.

Šiuo metu žurnalas turi per 200,000 skaitytojų, leidžiamas anglų, ispanų, portugalų, olandų, japonų ir lenkų kalbomis. Prieš vienerius metus buvo pradėtas leisti Ukrainoje rusų kalba. Mūsų tikslas buvo iširti galimybes ar būtų galima šį žurnalą leisti Lietuvoje. Turėjome ke-

letą posėdžių su įvairių žurnalų redaktoriais, su vyskupų konferencijos sekretoriumi kun. G. Grušu ir su arkiv. S. Tamkevičiumi. Visų nuomonė – šis žurnalas būtų naudingas Lietuvai. S. Tamkevičius pageidavo, kad leidybos darbą pasiimtų „Gyvųjų akmenų“ bendruomenė. Jų tarpe yra pajėgių žmonių, kurie tą darbą pajėgtų atlikti. Tačiau pačiai pradžiai yra reikalingas naujas kompiuteris, kurio kaina – \$3000 JAV. Prašysime aukų iš visų, kuriems rūpi dvasinis Lietuvos atgimimas.

Su „Gyvaisiais akmenimis“

Gegužės 24-25 d.d. Kaune įvyko Atsinaujinimo diena. Vytauto Didžiojo universiteto didžioji salė nesutalpino visų dalyvių, kurių buvo per 1000. Daugiausia dalyvavo jaunimas, atvykęs iš visos Lietuvos. Buvo atstovai iš 49 maldos grupių. Pagrindinė tema „Kas neturi Kristaus dvasios, tas nėra Jo“. Buvo sudarytos keturios darbo grupės įvairiomis temomis, ir vakare ten pat buvo šv. Mišios.

Dalyviai džiaugėsi galėdami įsigyti atskirų mokymų įrašus juostelėse, nes juostelės greitai buvo paruošiamos. Tų juostelių dauginimo aparatas buvo daugelio „TŽ“ skaitytojų ir kitų aukotojų dovana (\$4,800). Jų dėka Dievo žodis plinta įvairiuose Lietuvos miestuose. Tos atsinaujinimo dienos rengiamos kas du mėnesiai ir darosi vis populiareesnės. Daugelis dalyvių sakė, kad tai jų vienintelis dvasinio augimo šaltinis, nes grįžę po kelis kartus klausosi tų mokymų, įrašytų juostelėse. Skundėsi tik pabrangusiomis autobusų kainomis, nes darosi vis sunkiau atvykti į Kauną. Į šias atsinaujinimo dienas atvyksta jaunimas net iš Punsco ir latvių katalikų jaunimas iš Rygos. Šį kartą pastarųjų buvo net 40. Jiems viskas buvo verčiama į rusų kalbą, parūpinti specialūs ausiniai.

Išvykos

„Gyvieji akmenys“ nepajėgia aplankyti visų miestų, į kuriuos yra kviečiami. Kartu su jais teko aplankyti keletą miestų, kuriuose vietinės maldos grupės sukviečia tikinčiuosius praleisti vakarą klausantis mokymų bei liudijimų, giedant giesmes ir meldžiantis su žmonėmis. Kai kur susirenka tiek daug, kad nebetelpa salėse. Žmonės lieka ir pabaigoje prašo maldų. Šiauliuose ir Ukmergėje reikėjo išbūti net iki vidurnakčio.

Mažai kas prašo melstis dėl kokių nors fizinių negalavimų, bet daugiausia atveria savo širdis, kuriose tiek daug skausmo dėl nesantaikos šeimos, dėl alkoholio, neatlaidumo ir panašių problemų. Tiek daug skausmo žmonių širdyse.

Ivairios žinios

Salomėja Narkelūnaitė, korespondentė prie Jungtinių Tautų, 1997 m. birželio 27 d. „Tėviškės žiburiams“ atsiuntė Lietuvos teisingumo ministerio Vytauto Pakalniškio tekstą kalbos, kurią jis pasakė birželio 24 d. Devynioliktojoje JT visuotinio susirinkimo specialioje sesijoje birželio 22-25 d.d., sušauktoje įvertinti ankstesniųjų nutarimų įgyvendinimą.

Ministeris paaiškino, kaip Lietuva prisideda prie aplinkosaugos problemų sprendimo, pabrėžė, kad „Lietuva aktyviai pertvarko savo įstatymus ir veiksmų programas, rengdama si narystei Europos Sąjungoje

Teko nuvykti ir į Punska. Tai buvo Dievo Kūno šventė, kuri buvo švenčiama su procesija miesto gatvėmis. Parapijos klebonas Jan Jerzy Macek, gana gerai kalbąs lietuviškai, mus mieliai priėmė, vaišino. Vakare 6 v. vėl buvo šv. Mišios, o po jų visus pakvietė į kleboniją, kur susirinko daug jaunimo ir vyresniųjų. Giedojom, kalbėjomės ir meldėmės kartu. Visi prašė perduoti linkėjimus punskiečiams, gyvenantiems Toronte. Buvo tikrai palaiminta kelionė. Prie Lenkijos-Lietuvos sienos nebuvo eilių.

Seminaras Latvijoje

Speciali išvyka buvo į Latviją, kur katalikai studentai pakvietė atvykti ir surengti dviejų dienų seminarą. Nustebom, kad visas Latvijoje žymiai brangiau negu Lietuvoje. Už vieną amerikietiška dolerį gauni tik 60 centimų, o kavos puodukas \$2. Tačiau dar labiau nustebo matydami latvių katalikų entuziazmą, džiaugsmą ir norą bendrauti bei semtis dvasinių žinių. Mes buvom trise, du „akmenukai“ ir aš. Mus apgyvendino kunigų seminarijoje (mokosi 36 klierikai). Mieliai priėmė, vaišino ir jautėmės esą tikri broliai Kristuje. Teko pasikalbėti su Rygos arkivyskupu Janis Pujats, kuris gana gerai kalba lietuviškai. Stebėjosi latvių katalikų jaunimo entuziazmu.

Susitikimai

Teko daug laiko praleisti ir bendradarbiauti su įvairiomis „Gyvųjų akmenų“ maldos grupėmis, kurios renkasi kas savaitę mažose grupėse tarp 10-20 asmenų. Jų tarpe jaučiama tikrai gyva dvasia ir Lietuvos ateitis. Buvo miela pabendrauti su kun. Julium Sasnausku, kuris beveik trejus metus gyveno Toronte ir įregistruoti įrašą jo „Mažosios studijos“ radijo laidai.

Grįžau iš Lietuvos su stipresniu tikėjimu, kad ne viskas blogai, dvasiškai atsigavinau, nes bendravau su žmonėmis, kurie, anot Abraham Joshua Heschel, „stengiasi gyventi pasaulyje, pilname melo ir likti nesuterštais, stengiasi nebūti apimtiems neivilties, ne bėgti, bet kovoti ir išsaugoti nesuteptą sielą, padedančią apvalyti pasaulį“.

Tai buvo savotiškos rekolekcijos. Ačiū Dievui už tą kelionę. Visas „Gyvųjų akmenų“ evangelizacinis darbas ir misijinės išvykos išsilaiko iš išeivijos aukų. Šiuo metu reikalingas naujas kompiuteris. Tad vėl drįstu prašyti aukų „gyvajai Lietuvos bažnyčiai“. Galima aukoti per Priskelimo parapiją Toronte arba per V. Kolyčių (86 Glenholme Ave. Toronto, Ont., M6H 3B1).

(...) teisės aktai suderinami su Europos Sąjungos direktyvomis ir reikalavimais“. Padėkojo Danijai, Švedijai, Suomijai už paramą sprendžiant Lietuvos jungimąsi į Europos Sąjungą, už pagalbą statant vandens valymo įrenginius. Baltijos jūros kraštų bendradarbiavimas esąs geras ir vaisingas. Kuriamas Baltijos darbotvarkė XXI šimtmečiui. Lietuva ir Suomija esančios atsakingos už šioje programoje numatytą subalansuoto miškų valdymo dalį.

Sesijoje dalyvavo delegacijos sudėtyje ambasadorius dr. O. Jusys, Lietuvos aplinkosaugos viceministeris D. Lygis, daugiau kaip 70 JT narių, valstybių prezidentų, princų, premjerų. JAV prezidentas B. Clinton kalbą pasakė birželio 26 d. Lietuvos delegacija į Vilnių grįžo birželio 25 d. vakare. Inf.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

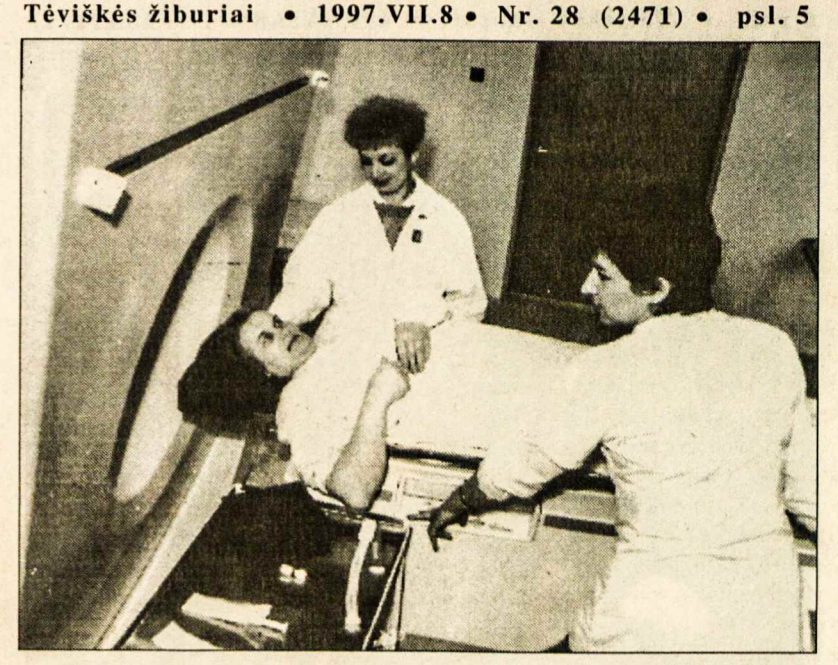
1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvos Namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Kauno onkologijos-vėžio gydymo centre ligonė tiriama kompiuteriniu tomografu
Nuotr. A. Švenčionio

Iš gydytojo užrašų

„Oi tai dūmas, tai gardumas...“

Med. dr. LEONARDAS POVILŪNAS, Vilnius

1. Kaip įprantama rūkyti?

„Oi tai dūmas, tai gardumas...“ Nuotrūpa iš populiarios liaudies dainos, iš kurios aiškėja, kad rūkymo įprotis liaudyje nuo seno įsiaknijęs. Tas įprotimas (pagal priežodį), tai antras primigimas.

Rūkymas jaunimo tarpe plečiasi. Jaunam organizmui tai ypatingai kenksminga. Paaugliams net ir nedidelis surūkytų cigarečių skaičius paakenkia plaučių funkcijas, anksti atsiranda rizika susirgti širdies kraujagyslių ligomis, didėja arterinis kraujospūdis, silpnėja fizinis bei protinis darbingumas, silpnėja mokymosi pažanga.

Rūkoriai iš karto netampama. Tai ilgų metų procesas. Jis prasideda vaikystėje, kai vaikas pirmą kartą pamato rūkant suaugusį, ypač kai tas rūkantis yra vaiko tėvas ar koks nors vaikui įspūdi darantis asmuo. Vaikas mėgsta pamėgdžioti žaisdamas suaugusį. Pamėgdžiodamas pasidaro savo gamybos papirosą ar pykę ir vaidina rūkantį. Vėliau, paaugęs ir gavęs progos, traukia tikrą papirosą.

Savo gyvenime mes matėm ir patys bandėm užsirūkyti. Jei rūkyti pabando 7-10 metų vaikas, tai jam dūmo užtraukimas labai neskanaus. Tas neskanaus dūmo skonis ilgai išlieka vaiko burnoje ir atmintyje. Gyvenimas betgi nestovi vietoje, ir vaikas tampa paaugliu. 15-17 metų paaugliai labai nori parodyti, kad moka daryti kažką nepaprasto, vaidinti suaugusius, juos pamėgdžiodami, rūkyti.

Ir vėl, užsirūkius, kaip ir vaikystėje, dūmas neskanaus, lyg kartus, verčiantis kosėti, iš akių išspaudžiantis ašaras. Bet, reikia parūkyti, reikia save priversti parūkyti, nors tiek, kiek tokie patys draugai, paaugliai stebi, juokiasi iš pradedančio. Po keleto mėginimų, kad ir neskanaus, kad ir verčia vemti, kosėti, susitikus draugus reikia vėl mėginti rūkyti. Jei draugai rūko, kaip tu vienas nerūkysi! Visi tave apšauks, kad tu netikęs, iš tavęs tyčiosis. Taigi kosėdamas, burnoje jausdamas šleikštumą, o kvėpavimo takuose deginimą, kenti ir rūkai.

Rūkymas, kaip ir alkoholinių gėrimų vartojimas, madinąs. Dabartiniu metu pas mus madoje narkotikai. Narkotikai betgi brangūs, kai kurie netgi labai (pvz. heroinas, iš Indijos kanapių – marijuana, hašišas), tad sunkiai prieinami. Jaunimo tarpe rūkymas išplitęs ne tik mokyklų prausyklose, bet ir diskotekų, sporto salėse, kavinėse.

– Ne, aš nebūsiu balta varna, – sako septyniolikmetė savo motinai, kai ta bando ją atkalbėti nuo per dažno kavinės ir diskotekos lankymo.

– Argi aš niekur negaliu dalyvauti, jokio draugijoj? Juk aš ne vienuolė! – piktinasi mergina ir, progai pasitaikius, išsprunka į diskoteką, į kavinę. Prie kavos puodelio būtinai parūko, nes jos draugai rūko.

Po 1-2 ar 3 metų, kai ta mergina jau ištekejusi, ji jau su vyru lanko kavinę, restoranus. Prie kavos puodelio ne tik rūkoma, bet ir geriamas vynas, likeris, konjakas ar degtinė.

Ir vieną dieną moteris sužino, kad ji nėščia, bet ar jauna ištekejusi, kad ir nėščia moteris

gali būti atskirta nuo visuomenės? Ne. Jei dar neįpusėjo nėštumas, jei dar kūno formos pasikeitimas per pritaikytus tam laikotarpiui drabužius nekrinta į akis, kodėl nenueiti su vyru, kaip ir anksčiau, į kavinę, į kokį nors draugų pobūvį? Juk nėštumas – ne yda.

Draugijoj, kaip paprastai, išgerimas, vienas kitas kavos puodelis, viena kita vyno taurelė, bet parūkoma visada. Jei moteris nerūko, o visi kiti aplink sėdintieji rūko, tai sėdėdama su rūkoriais ji kvėpuoja rūkančiųjų dūmų, tampa pasyvi rūkore.

Vyrų rūkymo įprotis stipresnis. Jie rūkyti pradeda anksčiau, negu moterys. Darbe, įstaigoje, atliekant kokius nors darbus, tvarkant reikalus atsiranda keletas laisvų minučių ir tos kelios laisvos minutės dažniausiai panaudojamos parūkymui. Į darbą ir iš darbo dažniausiai einama įmonių dūmtraukių, automobilių dūmų užterštomis gatvėmis.

O laisvalaikio metu? Net sėdint gamtoje, kur oras švarus, rūkoma. O prie rašomojo stalo, prie šachmatų lentos, prie kortų stalo net ir daug rūkoma, kartais net panaudojant svaigalus arba kukliausiai geriant kavutę. Kažin ar tada ateina mintis apie kenksmingas rūkymo pasekmes?

2. Kodėl tabakas kenksmingas?

Kai 1492. X. 12 Kristupas Kolumbas išlipo gražioje San Salvadora saloje, nežinojo, kad atrado Naująjį žemyną. Atradamas vis naujas salas ir turtus, nežinojo, kad tarp tų turtų, daržovių, kuriuos jis vėžė į Ispaniją, atgabs ir kramtomą žolę – tabaką (Nicotiana tabacum), kuri ilgainiui pavergs ir žalos žmones.

Beveik per nepilną šimtmetį tabakas išplito po visą Senąją pasaulį. Pirmiausia buvo cigaretai, rūkomas, uostomas ir kramtomas tabakas. Vėliau atsirado cigaretės. 1884 m. JAV pradėjo masiniu būdu mašinomis gaminti cigaretes. Ypač cigaretės paplito po Antrojo pasaulinio karo.

Svarbiausios tabako sudėtinės dalys, kurios nuodingai veikia rūkantį:

1. Nikotinas ir jam gimininiai biologiniai aktyvūs organiniai junginiai (alkaloidai).

2. Anglies viendeginis, ciano vandenilio rūgštis ir kiti žmogaus organizme deguonies badą sukeliantieji „kraujo nuodai“.

3. Vadinamieji aldehidai ir kitos dirginančios medžiagos.

4. Metalų (chromo, nikelio, arseno ir kt.) pėdsakai.

Rūkymo metu nuodingas veikimas pasireiškia po dešimties minučių, kramtant – vėliau.

Nikotinas veikia vegetatyvinę nervų sistemą ir ganglijas, kurios nuo mažų dozių suerzinamos, o nuo didelių paralyžiuojamos.

Rūkant tabaką, t. y. ir nikotino veikimą kai kada organizmas reaguoja trumpai trunkančiu nežymiu karščiu, o kai kada nebūna jokios reakcijos. Stiprių rūkorių organizmas pakelia didelę nuodo dozę, be didelės žalos jam. Kartais nikotino kompleksinis veikimas plinta iki sąmonės netekimo.

(Bus daugiau)

Ieškant atsakymų į dabarties klausimus

Lietuvių fronto bičiulių vasaros stovykla Dainavoje, kurioje su paskaitomis dalyvavo ir Lietuvos švietimo bei mokslo ministeris prof. ZIGMAS ZINKEVIČIUS

I 41-ąją LFB studijų ir poilsio savaitę Dainavoje 1997 m. birželio 8-15 d.d. suvažiavo būrys profesionalų, politikų, švietimo darbuotojų svarstyti Lietuvą ir jos santykius su išeivija liečiančių klausimų bei ieškoti atsakymų. Ypatingas stovyklos svečias – dabartinis Lietuvos švietimo ir mokslo ministeris prof. dr. Z. Zinkevičius, išdirbęs Vilniaus universitete 50 metų. Jo, kaip švietimo ministerio, pagrindinis rūpestis – padaryti Lietuvos ir Vilniaus krašto švietimą tikrai lietuvišką.

Kiekvienos dienos programą sudarė pranešimai, diskusijos, vakaronės. Seimo rinkimų ir prezidentinių galimybių apžvalga padarė A. Raulinaitis. ALTos veiklą aptarė J. Račkas ir V. Naudžius. LB jaunimo organizaciją – J. Baužys ir A. Stepaitis. Išeivijos ryšių su Lietuva klausimu pasisakė L. Ruginienė, J. Ardyš. Ką išeivija gali duoti Lietuvai, svarstė A. Raulinaitis, B. Jasaitienė, p. Stepaitienė.

Trečiadienio rytą, skirtą švietimui, ministeris Z. Zinkevičius kalbėjo apie mokyklų ir švietimo sistemų reformas Lietuvoje. Jos buvo pradėtos 1989 m. vadovaujant Meilei Lukšienei. LDDP, perėmusi valdžią, jas sustabdė. Pakeisti esama švietimo sistema sunku, nes 90% direktorių dar seno auklėjimo. Senieji mokytojai buvo įpratę vykdyti instrukcijas „iš aukščiausių“.

Švietimo srityje išeivijos parama Lietuvai labai didelė. Ypač laukiami vadovėliai, lietuvių kalbos nagrinėjimo veikalai, psichologijos vadovėliai mokytojų parengimui, naudingi AP-PLE kursai mokytojams, laukiami būvę mokytojai-pensininkai, galį atvažiuoti padirbėti. Reikia gerų, patikimų žmonių ir ministerijoje, trūksta gerų teisininkų.

Išeivijos švietimo ir mokyklų reikalais kalbėjo J. Kavaliūnas, apžvelgdamas lietuvių mokyklų steigimą Vokietijoje, Amerikoje, jų nuopelnus ir apgailėdamas lietuvių kalbos silpnėjimą išeivijoje.

Lietuvos vyriausybės užsienio ekonominių ryšių klausimu patarėjas dr. V. Samonis kalbėjo apie užsienio investicijas Lietuvoje. Pasak jo, vienam gyven-tui Lietuvoje tenka apie 100 JAV dolerių. Užsienio investicijų neužtenka, reikia pasikliauti savo šalies santaupomis. Šiuo metu užsienio investicijom trūkdo nestabili Lietuvos aplinka (problemos Rusijos ir kitur), Lietuvos nesugebėjimas „par-

duoti“ pasauliui savo laimėjimus kelyje į rinkos ekonomiką, korupcijos išplitimas, nepastovūs ir neaiškūs įstatymai. Užsienio investicijas Lietuvon skatina palyginus pigi ir išlavinta darbo jėga bei vidinis Lietuvos ekonominis ir politinis pastovumas.

Dr. K. Skrupskelis svarstė kultūros tilto galimybes tarp Lietuvos ir išeivijos. Norint daryti įtaką Lietuvos kultūrai reiktų išeivijoje leisti mokslinius veikalus, kuriems, deja, nėra lėšų. Jo teigimu, JAV yra daug lietuvių profesionalų, bet bendruomenė jų nežino, nes jie joje nedalyvauja. Sunku juos surasti ir įtraukti į bendradarbiavimą su Lietuva.

Adv. P. Žumbakis, svarstėdamas klausimą, ar lietuviška spauda laisva išeivijoje ir Lietuvoje, perspėjo išeivijos laikraščius, kad kritiškiau priimtų žinias iš didžiųjų Lietuvos dienraščių, kuriuose dirba anais laikais rašę prieš išeiviją žmonės, suvedžiodami skaitytojus.

P. Narutis savo paskaitoje apie tautžudystę ir rezistencijos pasekmes pateikė žinių, kad Flossenbergo koncentracijos lageryje vokiečiai sunaikino 300 lietuvių karių, kurie atsisakė talkinti naciams. Tame lageryje nužudyta iš viso 2480 lietuvių.

Antroji Lietuvos švietimo ministerio paskaita lietuvių Lietuvos mokyklų rūpesčius susijusius su lietuvių kalba.

Šalčininkų rajone kalbama gudiškai, bet jie tai laiko lenkų kalbos tarpe, vadinama „prastąją lenkų kalba“. Tuoj po karo buvo galima rasti žmonių, kalbančių lietuviškai. Šiuo metu tautinės sąmonės žmonės neturi, tik religinę. Paklaustas „kas tu esi“, atsako „esu katalikas“, „tuteišis“, vietinis. Žmonės nuoširdūs, vaišingi. Išgėrę pasisako, kad jų tėvai buvo lietuviai, bet išspagirioję neprisipažįsta. Savivaldybių administracija yra lenkų rankose. Mo-

Jaunimo atstovai Lietuvių fronto bičiulių poilsio ir studijų stovykloje Dainavos stovyklavietėje 1997 m. birželio 8-15 dienomis. Iš kairės: Marius Tjūnėlis, Audris Girmis, Marius Polikaitis, Aras Norvila ir pirmininkaujantis Vainius Aleksa

kyklose dėstoma tikra lenkų kalba. Vietos savivaldybės ignoruoja lietuviškas mokyklas. Joms pagalba teikiama per apskričių vadovybes, kurios yra lietuviškos.

Pamažu lietuvių kalbos svarbą ima suprasti patys tėvai: juk tai valstybinė kalba. Prašo gerų lietuvių mokytojų lietuvių kalbos, istorijos ir geografijos dėstyti. Dabar su pirmokais mokyklose galima susikalbėti lietuviškai. Lietuviškų mokyklų šiuo metu yra apie 50, bet, sulaukus valdžios paramos, galima būtų įsteigti dar 20. Ten dirbantys mokytojai yra idealistai. Užsienio lietuvių parama pinigais ir knygomis labai pakelia dirbančiųjų nuotaiką. Ši parama gyvybiškai reikalinga, nes iš Lenkijos plaukia lėšos lenkiškomis mokykloms.

Gudijoje viešpatauja sovietinė tvarka. Ten yra dvi lietuviškos mokyklos – Rimdžiūnų ir Pelesos. Rimdžiūnų mokyklą lanko apie 200 mokinių, o Pelesos truputį mažiau. Abi mokyklos turi gerą vardą.

Karaliaučiaus srityje lietuviškų mokyklų nėra. Kai kuriose rusiškose mokyklose yra lietuvių kalbos pamokos. Suvalkų trikampyje padėtis žymiai geresnė.

Dr. V. Samonis, aptaręs skirtingų pažiūrų grupių vienybės stoką Lietuvoje, pristatė savo ir B. Makauso (iš Varšuvos) knygos ir filmo apie Lietuvos „miško brolių“ veiklą Suvalkų trikampyje.

Jaunimo ir Lietuvos ateitį svarstė J. Polikaitis. Simpoziume šalia jo dalyvavo K. Girmis, A. Norvilas, Tjūnėlis, Černiauskaitė, pirmininkaujant dr. P. Kisieliui.

Studijų ir poilsio savaitės Literatūros vakare bei koncerte dalyvavo poetė J. Gylėnė, rašytojas V. Volertas, dainavo R. Polikaitytė, A. Karkaitė, I. Viskontaitė. V.K.

Prie prof. STASIO ŠALKAUSKIO kapo Šiauliuose. Iš kairės: arkiv. S. Tamkevičius, dr. A. Žygas, J. Šalkauskis Nuotr. A. Ostašenkovo

Džiaugsmas gauti, didesnis džiaugsmas duoti

Stasio Šalkauskio vardo premijos įteikimas arkivyskupui SIGITUI TAMKEVIČIUI Šiauliuose pagal Birutės Žymantienės atsiųstą pranešimą

1997 m. gegužės 16-oji Stasio Šalkauskio premijos įteikimo iškilnių dalyviams prasidėjo vizitu pas Šiaulių miesto merą Alfredą Lankauską. Į savivaldybės iškilnių salę atvyko visi keturi S. Šalkauskio premijos laureatai, (Romualdas Ozolas, Arvydas Žygas, Vytenis Rimkus, S. Tamkevičius), Lietuvos kultūros fondo pirm. prof. Jurgis Dvarionas, Kauno kurijos kancleris kun. Artūras Jagelavičius, S. Šalkauskio sūnus Julius Šalkauskis su žmona Ritone, Šiaulių miesto kultūros veikėjai, miesto vadovai.

Priėmimo metu prof. Jurgis Dvarionas pasidžiaugė, kad šiauliečiai suvokė, kas yra didžiosios ir amžinosios vertybės, įsteigė J. Šalkauskio premiją ir yra pasirengę puoselėti savo tikruosius turtus.

Premijos įteikimo iškilnė įvyko Šiaulių universitete. Iškilnė pradėjo Valstybinis kamerinis "Polifonijos" choras. Į susirinkusiuosius, kurių buvo pilna aktų salė, kreipėsi un-to rektorius Aloyzas Gudavičius, Stasio Šalkauskio premijos komisijos pirm. Vaclovas Vingras. Prof. Arvydas Žygas apibūdino arkivyskupą metropolitą Sigitą Tamkevičių, SJ, jo gyvenimą, veiklą ir nuopelnus.

Stasio Šalkauskio premiją už tautos kultūros, meno, mokslo ir filosofinės minties turtinimą bei ugdymą arkivyskupui metropolitui Sigitui Tamkevičiui, SJ, įteikė Lietuvos kultūros fondo Šiaulių krašto tarybos pirmininkas, miesto savivaldybės kultūros skyriaus vedėjas Hubertas Smilgys. Į audringus pagarbai atstojusios publikos plojimus įsipynė "Polifonijos" kamerinio choro giedama lotyniška sveikinimo ir padėkos Dievui giesmė. Daugelyje akių suspindo ašaros...

Dėkodamas už premiją, arkivyskupas S. Tamkevičius prisiminė, kad gegužė jam – ypatingas mėnuo: tą mėnesį jis tapo vyskupu, arkivyskupu, už "Kro-

niką" buvo apdovanotas dešimties metų bausme ir Stasio Šalkauskio premija. Laureatas pasibrazdė, kad jam šiais laikais labiausiai rūpi ne garbė ar premija, bet auganti karta, moksleiviai, studentai, kuriems teks ginti krikščioniškas vertybes, kovoti prieš dabar plačiai ir aktyviai drabstomą satanistinį purvą, skleidžiamą smurto, žiaurumo, jėgos kulto, nesivaldymo idėjas. Arkivyskupas premiją – 4000 litų – čia pat išdaliavo grupei darbuščių, atkaklių studentų, sakdamas: "Džiaugsmas – gauti premiją, dar didesnis džiaugsmas – ją išdalinti".

Stasio Šalkauskio vardas Šiauliuose įamžintas keleriopai: jo vardu pavadinta miesto centro gatvė, kurioje profesorius tėvas gydytojas, buvęs ir Šiaulių miesto burmistras, Julijonas Šalkauskis turėjo namą (per karą sugedę), jo vardas suteiktas viščiškai šalia tėvų sodybos esančiai vidurinei mokyklai (buv. 7-ajai vidurinei), o toje mokykloje pradėtas kurti Stasio Šalkauskio muziejus.

Lietuvos kultūros fondo Šiaulių krašto taryba (pirmininkas – Hubertas Smilgys), S. Šalkauskio premijos komisija (pirmininkas – Vaclovas Vingras), Šiaulių miesto savivaldybės kultūros skyrius (vedėjas – Hubertas Smilgys) mano, kad Stasio Šalkauskio premija už tautos kultūros, meno, mokslo ir filosofinės minties turtinimą bei ugdymą gali ir turi būti skiriama ne būtinai Šiaulių krašto žmogui, nes tokia premija Lietuvoje viena. Tokią nuostatą įrodo ir jau paskirtosios premijos – vieną iš laureatų – dr. Arvydą Žygą užaugino Amerikos žemė, ten subrendo jo dvasios ir proto galios Lietuvai turtinti.

Paminėtos institucijos norėtų, kad Lietuvos žmonės ir viso pasaulio lietuviai jau dabar pradėtų galvoti, kas bus penktasis Stasio Šalkauskio premijos laureatas, gausiantis premiją dar šiame tūkstantmetyje – 1999 m.

Praeities klaida NOVELĖ

VINCAS KORSAKAS, Lukšiai

Dažnai čia girdėdavome keiksmus Kremliaus ir lagerio administracijos adresu. Ši kartą, lyg nujausdami kažką negero, niekas nesikeikė, nesijuokė, nepasakojo sapnų, nešnekėjo, ką laiškuose rašo namiškiai. Šis kalinių būrys, visų vadinamas "pasačikų" brigada, leisdavosi į šachtos gilumą ištraukti atramų iš jau išimtų anglies klotų ir leisti toms vietoms užgrįžti. Darbas buvo pavojingas ir sunkus. Čia dirbo tik šachtos darbuose prityrę ir fiziškai pajėgūs vyrai.

Pranas Šakelė, buvęs nepriklausomos Lietuvos karininkas, taip pat dirbo šioje brigadoje. Jį nuteisė ir atvezė į Vorkutą vien už tai, kad jis buvo Lietuvos kariuomenės karininkas. Kartu su kitais dirbo šį pavojingą darbą.

Ši kartą, kaip visi kiti, taip ir jis neskubėjo dirbti. Mintys raizgėsi, pyknėsi, kol galutinai paskendo prisiminimuose. Mintimis sugrįžo į karo mokyklą: koks jis žvalus, energingas, pasiryžęs dėl tėvynės aukotis kiekvieną akimirą. Pagaliau karininkas... Dovanotas jam kardas buvo lyg priesaikos patvirtinimas, kad iš tikrųjų budės Tėvynės sargyboje. Ir jeigu išmuštų tėvynėi sunki valanda, jis paskui save ir mūšį ves šimtus ar net tūkstančius kareivių.

Karas tarp Vokietijos ir Lenkijos sukėlė jam nerimą. Knietėjo nieko nelaukiant pulti Lenkiją ir atsiimti Vilniaus kraštą. Bet buvo už jį didesni, ir jis tylėjo. Tą padarė rusai. Jis paradoavo Vilniaus gatvėmis, bet širdyje nesidžiaugė. Jo nuomone, įvykiai klostėsi ne Lietuvos naudai. Jis ir toliau nieko nedarė, nes negalėjo. Klausimui visa virtinė, bet negalėjo rasti į juos atsakymo. Jeigu kada nors klausytų, kodėl jis nieko nedarė, tikrai nežinotų kaip paaiškinti.

Rusų tankai raizgo Lietuvos žemę. Širdį drasko karininko pareiga. Jis ir šiuo metu norėtų kažką daryti, bet nedaro. Tai bausi: jis, Lietuvos karininkas, turi prisiekti Raudonajai armijai. Didžiausia niekšybė. Tai netiesia! Taip negali būti. Pasirodo, gali. Jis viską mato savo akimis. Vėliau, nenorėdamas tarnauti ir kariauti nei rusų, nei vokiečių pusėje, numetęs uniformą, sugrįžta į namus ir vaikščioja paskui plūgą.

Pasibaigus karui, rusai vėl Lietuvoje. Šeiminkauja tais pačiais metodais. Bausmės neišvengia ir jis. Vyriškis suprato, kad padaryta praeityje didelė klaida, kurios jau neįmanoma atitaisyti. Tokių minčių lydimas pradeda darbą: ilgakočiu kirviu pakerta atramas, jas ištraukia, tempia prie vagonėlių, pakrauna ir kelia į pavišius. Bedirbdamas pavargo ir nutarė atsikvėpti. Pakėlė į viršų akis ir sustingo. Pasitraukti nesuspėjo: storas uolienos gabalas smogė į galvą, ir jis prarado sąmonę.

... Jis girdi kažkokius duslius garsus, dūdzius, bet tai ne taip jau svarbu. Jam baisiau, kai pamato rūstų savo tėvo veidą. Mato kaip jis trenkia kumščiu į stalą ir šaukia: "Sūnau, esi karininkas! Kaip tu ten atsiradai? Tavo vieta ne ten! Tėvynė pavergta, o tu guli ir nieko nedarai. Kodėl neapgynei tautos laisvės, kurią aš iškovojau? Kodėl? Sakyk, kodėl?!"

Jis apsidairo ir mato savo pulką išrikiuotą pilna kautynių apranga. Pajunta ir ant savo galvos uždėtą šalimą. Kuopų va-

dai vienas po kito jam raportuoja: "Ponas pulko vade, rusai peržengė mūsų valstybės sieną... Pulkas pasiryšęs kovos veiksmams. Kareivių nuotaika kovinga. Laukiame įsakymo!"

Į jį žvelgė neapykanta degdamos kareivių akys. Jų žvilgsniai buvo tokie dygūs, kad jis neišlaikė įtampos ir nusisuko į kitą pusę. Čia išvydo moterį, kuri taip pat primygtinai žvelgė ir kėlė nerimą. Neiškentęs paklausė, ko ji norėtų.

– Tu karininkas, – atsakė ji. – Rusai suėmė mano du sūnus. Juos nušovė, lavonus numetė ant gatvės grindinio. Aš atėjau pas tave, kad paaiškintum. Sakyk, kodėl nevedei į kovą, kai jie stovėjo paruošti kautynėms tavo pulke? Kodėl neleidai žūti kovoję su priešu kaip pridėra kariams? Kodėl jų lavonai išniekinti guli gatvėje?

Nespėjus jai užbaigti sakinio, prie jo priėjo jauna mergaitė rūžkanu veidu:

– Tu karininkas. Mano brolį rusai suėmė ir į kalėjimą uždarė. Išvaduok jį arba būsi nevertas karininko vardo.

– Palauk, mergužele, – prabilo Šakelė, – aš gi negaliu. Aš esu kalinis.

– O kai galėjai ir buvai ne kalinis, ar padarei ką nors gero? Nespėjus baigti kalbos su mergaite, kaip iš po žemės išdygo berniukas.

– Tu karininkas, – prabilo jis, – mano tėtukas su mamute rusai veža į Sibirą. Aš pabėgau ir ieškau pagalbos. Tu – karininkas, tikiuosi, juos išvaduosi? – Berniuk, juk aš vienas. Ką aš jiems padarysiu, kai jų tiek daug.

– Kai buvai ne vienas, kai tavo balso klausė visas pulkas, ką tada padarei? Jeigu tada nieko nepadarei, tai daryk nors dabar. Aš pats eisiu į kovą tik duok man ginklą.

– Berniuk, tai neįmanoma. – Tau visada neįmanoma. Kur man dingti? Į tave žiūri visa tauta. Tavo pareiga. Pažvelk!

Šakelė nedrąsiai pakėlė akis ir iš tiesų pamatė Nemuno klounius, Šešupės vingius, Dubysos pakrantes. Į jį žvelgė visi Lietuvos miestai ir kaimai. Matėsi gaisrai, dūmuose paskendusios sodybos, su tremtiniais užkaltauose vagonuose riedantys traukiniai, gatvėse gulinių partizanų lavonai.

– Matai, kas darosi, kas vyksta? Matai kaip brolis žudo brolį? Girdi dejones, Nemuno skundus, Šešupės raudas? Šito iš tavęs nesitikiu. – Išgirdo jis Tėvynės balsą. – Tu karininkas. Tavo pareiga kitus vesti į kovą ir pačiam būti mūšio lauke, bet ne su suodiniais drabužiais okupantams kasti angli. Tu stovėjai sargyboje, tėvynė tavimi pasitikėjo ir ramiai ilsejosi. Ar matai gaisrus, kruvinas žaizdas mano širdyje? Matai nelygioje kovoje žustančius mano sūnus? Žiūrėk, kokie jie drąsūs! Jie plikom rankom pro rusų tankus, pro durtuvų viršūnes kelia tautos vėliavą, o tu nedrąsiai pakelti tau Tėvynės dovanoto kardo ir jo ašmenų sutepti mirtino priešo krauju, kai jie krauju apliejo visą kraštą!

– Tėvyne, aš laukiau įsakymo iš aukščiau.

– Visi karininkai laukė įsakymo iš aukščiau. Tai ne pasiteisinimas. Tiesiog nerūpestingumas, nenorėjimas atlikti karininko pareigos.

– Tėvyne, tai praeitės klaida. Aš ją ištaisysiu. Štai aš vėl su kautynių apranga. Tik kažkodėl per sunkus šalimas. Nuo jo svorio svyra galva.

Šakelė nori nusiimti šalimą ir tuo pat metu iš labai toli išgirsta žodžius: "Dar gyvens". Jis stengiasi suprasti žodžių prasmę, tačiau, norėdamas atitaisyti praeitės klaidą, duoda komandą: "Pulkas klauso mano komandos! Ramiai!" Tačiau kareiviai komandos nevykdo. Jie įrodinėja, kad jau per vėlu. Reikėjo komanduoti, kai buvo laikas. Jis dar norėjo paklausti kuopos vadus, tačiau ir tie su kareiviais nuėjo prie šingo kryptimi. Jie vis toli ir tolo... Galop visai išnyko. Pulko vietoje stovėjo baltai chalatais žmonės.

1956 m., Vladimiro kalėjimas

Juozas Kreivėno minėjimo rengėjai ir kalbėtojai. Iš k.; Edvardas Šulaitis, Raimundas Lapas, Jonas Dainauskas, Skirmantė Miglinienė, Daiva Markelytė, dr. Jonas Račkauskas, Aldona Jurkutė, Narcizas Kreivėnas, Faustas Strolia. Trūksta – Kazio Skaisgirio ir Juozo Plačo Nuotr. Z. Degučio

Šakotos veiklos vyras

Dešimtmečio sukakties proga prisimintas lietuviškosios kultūros puoselėtojas JUOZAS KREIVĖNAS Čikagoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Prieš 10 metų gyvųjų eiles palikęs visuomenininkas bei kultūrininkas, dirbęs daugelyje veiklos sričių, Juozas Kreivėnas 1997 m. gegužės 23-24 d.d. buvo prisimintas Čikagos Jaunimo centre ir Tėvų jėzuitų koplyčioje.

Pirmosios dienos vakare Jaunimo centro kavinėje įvyksia akademiją, kurioje susirinko šimtinė tautiečių, įžanginiu žodžiu pradėjo vienas minėjimo rengėjų – lituanistikos tyrimų ir studijų centro pirm. dr. Jonas Račkauskas. Jis pažvelgė į J. Kreivėno sukauptus kultūrinius turtus, kurių dalis buvo padovanojama jo vadovaujamam centrai, būtent muzikologijos archyvas.

Ilgokai programai vadovavusi Aldona Jurkutė, pristatydama gausius šio vakaro kalbėtojus, vis paskaitydavo J. Kreivėno minčių iš jo publicistikos rinktinės, išleistos Lietuvoje 1992 m.

Pirmuoju kalbėtoju buvo seniausias amžiumi J. Kreivėno draugas Jonas Dainauskas, su kuriuo buvo įsteigęs knygų iš Lietuvos platinimo bendrovę "Spauda". Jis pusvalandį užtrūkusiame pranešime pristatė J. Kreivėną kaip knygų bei įvairių leidinių rinkėją, saugotoją ir platintoją, kaip žurnalistą, labiausiai žinomą Girnakalio slapyvardžiu.

Jis, o vėliau daugumas kitų kalbėtojų, prisiminė J. Kreivėno garą, kuriame nebuvo prabangių automobilių, o vien tik lietuviškos knygos bei kiti brangūs lietuvių širdžiai leidiniai iš tėvynės.

Apie J. Kreivėną kaip pedagogą kalbėjo mokytojas Juozas Plačas, kuris savo pranešimą baigė teigimu: "Aš pažinojau jį ne tik kaip mokytoją – pedagogą ir metodologą, bet ir kaip žmogų – humanistą ir patriotą".

Apie J. Kreivėną kaip muziką kalbėjo Faustas Strolia, o kaip muzikos rinkėją – Kazys Skaisgirys.

F. Strolia pasakojo: "Maždaug nuo 1972 m. iki mirties J. Kreivėnas buvo Aušros Vartų lietuvių parapijos vargonininkas. Teko daugelį kartų jį ten prie vargonų aplankyti. Dviem atvejais atvažiavau su L. Vyčių choru ir dalyvavau parapijos iškilnėse... Bet su šiuo vietos vargonininku niekada nereikėjo jausti įtampos, konkurencijos ar kito muzikams būdingo neigiamo bruožo. Be artimo meilės, sakoma, negali būti ir Dievo meilės. Jis tėvynėi Lietuvai ir savo artimui atidavė visą savo širdį. Todėl Dievas ir pašaukė į savo karalystę, leisdamas jam toje jaukioje Aušros Vartų bažnytelėje prie vargonų amžinai užmigti".

• Tikros žmogaus didybės nesudaro nei malonumų vaikymasis, nei garbės ar aukštų vietų siekimas, o tik doras savo pareigų atlikimas.

(R. de Brighton)

J. Žilevičiaus – J. Kreivėno muzikologijos archyve Čikagoje pirmą kartą lankosi J. Kreivėno sūnus NARCIZAS iš Floridos, o jam aiškina archyvo dabartinis direktorius KAZYS SKAISGIRYS (kairėje)

Nuotr. Ed. Šulaičio

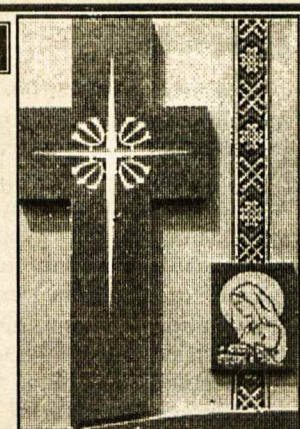
SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puosiname lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

STASIO ŠALKAUSKIO premijos laureatai Šiauliuose (iš dešinės): dr. Arvydas Žygas, dr. Vytenis Rimkus, Romualdas Ozolas, arkiv. S. Tamkevičius; pastarojo palydovas kun. Artūras Jagelavičius Nuotr. A. Ostašenkovo

Rašytojo Sruogos "Dievų miškas"

Pagaliau pasirodė angliška laida žymiojo Lietuvos rašytojo BALIO SRUOGOS išgyvenimai vokiečių koncentracijos stovykloje praėjusio karo metais. Ten jis kentėjo drauge su keliomis dešimtimis lietuvių ir šimtais kitų tautybių žmonių. Šioje knygoje išryškėja faktas, kad holokauste nukentėjo ne tik žydai, bet ir kitų tautų žmonės, jų tarpe ir lietuviai

GENIUS PROCUTA, Torontas

Yra knygų, prie kurių vis reikia grįžti. Balio Sruogos "Dievų miškas" yra viena jų. Ją esu skaitęs 4-5 kartus. Tai dvejų metų atsiminimai kaip "garbės įkaito" Vokietijos Stutthof'o koncentracijos stovykloje.

Angliškai rašantis kritikas Edward Stoddard Sruogos aprašomus įvykius ir patirtį Stutthof'e pavadino aukščiausiu absurdo riba ("A supreme sense of the absurd"). Iš savo pusės pridėčiau, kad knyga parašyta taiklia ironijos forma ir panaikia blogio budeliams. Tai beveik koncentracijos stovyklos enciklopedija, kurioje atsispindi pilna gama žmogaus jausmų ir darbų nuo blogiausių iki geriausių.

Knyga taip pat turi savo vidinę ironijos ir absurdo istoriją. Tai kartu kaltinamasis aktas vokiešajam fašizmui, kuris buvo didžiausias Stalino ir sovietų priešinys. Knyga turėjo laukti Stalino mirties, kad galėtų išvysti dienos šviesą. Rankraštis išguldė jo dešimt metų ir tik 1957 m. išėjo pirmoji knygos laida, kai jos autorius jau seniai buvo miręs.

Ironija ir tai, kad pats knygos meistriskumas, jos literatūrinė, vietomis lyrinė, kalba buvo tikriausiai didžiausia jos "nelaimė" ir kliūtis: beveik 40 metų neatsirado vertėjo, kuris drįstų ir sugebėtų išversti ją į anglų kalbą. Pagaliau lietuvių išgelbėjo ir Balio Sruogos "Dievų miškui" ir angliški kalbantį pasaulį vartus atkėlė Sruogos vaikaitė Aušrinė Byla, pati rašanti poeziją, prozą Niujorke. Bet ir jinai, kaip kad ir jos senelis, turėjo laukti... kol vertimą, įteiktą prieš dešimt metų, 1996-ais išleido "Vagos" leidykla Vilniuje.

Vertimo darbas atlikas gerai ir kruopščiai, išlaikant originalo kalbos sakinių ritmą, kur galima, tą pačią sakinių sąrangą ir joje esančią aliteraciją. Aišku, tai buvo darbas iš melišės ir pagarbos seneliui, suprantant jų atsiminimų politinę ir istorinę vertę. Aušrinė Byla atliko didelį ir labai vertingą darbą, nes "Dievų miškas – Forest of the Gods", kaip galingas ažuolas, iškyla virš didžiulio to žanro knygų miško.

Per paskutinius kelis dešimtmečius yra pasirodę apie 20,000 atskirų pavadinimų knygų apie holokaustą, kuris yra siejamas kone išimtinai su žydų naikinimu. Tačiau holokaustas nėra vien tik 5-6 milijonai nužudytų ir kitių myriop pasmerktų žydų. Tikrajame nacių holokauste žuvo *mažiausiai dvigubai daugiau krikščionių* iš visų Europos tautų kaip žydų. Prie to dar reikia pridėti apie pusę milijono Europos čigonų, *proporcingai* jų buvo išnaikinta toks pats skaičius kaip žydų. Bruno Bettelheim, kurį man teko pažinti Čikagos universitete, pats perėjęs kelis vokiečių konclagerius savo veikale *Surviving and*

Other Essays (New York 1979), cituodamas "Encyclopaedia Britannica" rašo: "It is estimated that in all the camps of Germany and its occupied territories 18,000,000 to 26,000,000 persons – prisoners of war, political prisoners, and nationals of occupied and invaded countries were put to death through hunger, cold, pestilence, torture, medical experimentation, and other means of extermination such as gas chambers" (47 psl.).

Prieš tokį holokausto aukų bei kančios monopolizavimą ir istorinės tiesos iškraipymą yra pasisakę visa eilė pasaulinio masto žmonių ir pirmoje vietoje iš pačių žydų, kaip pvz. Hannah Ardent, cituotas Bruno Bettelheim, judaistikos ir religijos mokslininkas Jacob Neusner, Simon Wiesenthal. Lietuvoje gimęs Česlovas Milašius (Czesław Miłosz) apgailestavo holokausto istorijos monopolizavimą per Nobelio premijos iškilmes savo kalboje *Nobel Lecture* (New York, 1980). Dabar ir B. Sruoga jungiasi ir jų tarpa:

"Members of about twenty-five different countries resided

in camp. The camp stood on Polish land and had been primarily intended to serve Polish population, at all times Poles made up the majority of prisoners. The Russians had next largest population, Germans were in third place, Lithuanians fourth".

Tarsi atsiliepdamas į kitus šiuolaikinius iškraipymus, B. Sruoga ne tik paneigia dažną kaltinimą lietuviams, kad buvo lietuvių SS daliniai kariavę vokiečių pusėje. Lietuvių tauta netgi nukentėjo pasipriešindama ir sužlugdydama vokiečių įsakymą mobilizacijai į SS dalinius.

Vokiečių okupacinė valdžia Lietuvoje įsuto ir kolektyviai baudė Lietuvos inteligentiją bei jos svarbiausius aukštąsias mokyklas – universitetus. Už mobilizacijos į SS dalinius sužlugdytą apie 50 Lietuvos inteligentų, įskaitant kelis dvasiškius, drauge su B. Sruoga, buvo suimti ir uždaryti Stutthof'o lageryje.

Ši atsiminimų knyga yra ne tik skausmo, pažeminimo, žiaurumo ir mirties metraštis. Joje yra ir linksmy, kilnių, pamokančių įvykių, rodančių kad koncentracijos stovykloje nebuvo visiškai išstumtas ar sunaikintas gėris, žmoniškumas bei rūpestis kitais. Šalia ironijos, juodo humoro Sruoga sugebėjo matyti bei aprašyti juoką sukeliančių įvykių ir charakterių. Esu tikras, kad tie, kurie sugebėjo išlaikyti savyje bent dalį žmoniškumo, gerumo ir humoro, ilgiausiai išsilaikė ir padėjo kitiems išlikti. Toks buvo B. Sruoga.

Lietuvoje pasirodžius šiam vertimui, vienas rašytojas pasakė: "Na, labai gerai, kad išleista ši knyga, bet ką mes su ja darysime, kur ir kaip mes ją parduo-

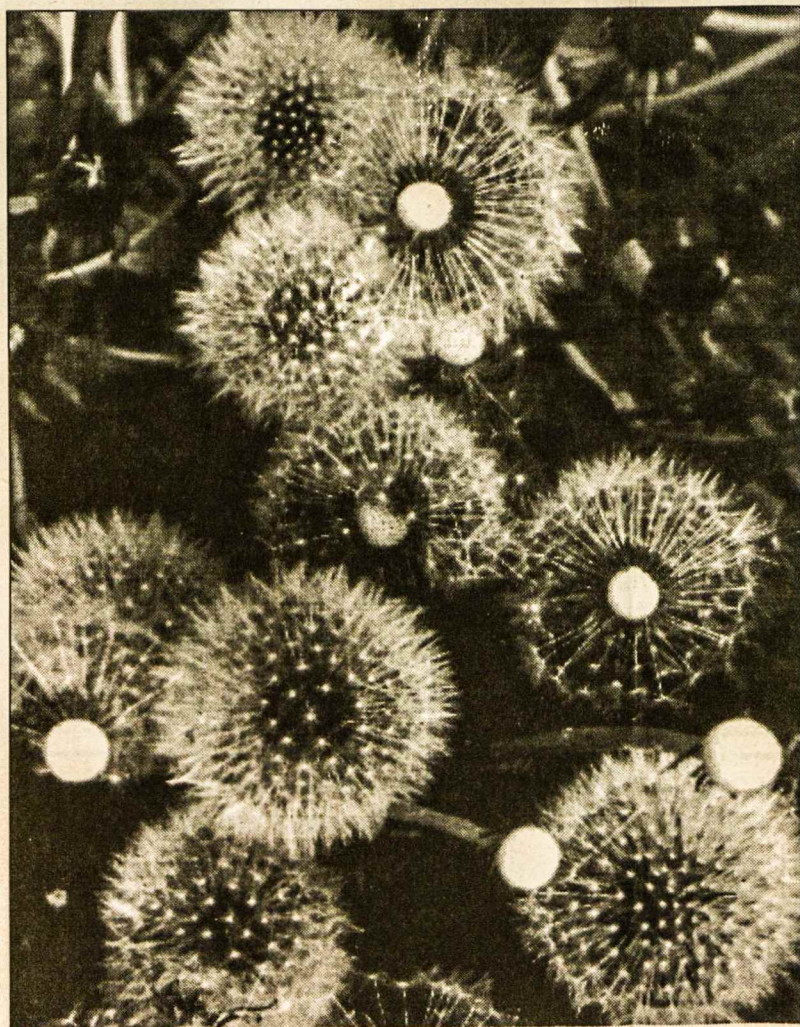
sime? Knygos pasklidimas būtų buvęs daug lengvesnis ir gal net užtikrintas, jei leidėjai nebūtų išleidę vieno svarbaus fakto. Kaip tai įvyko aš beveik nesu-prantu... knygos pavadinimas: "Forest of the Gods, *Memoirs*" (mano pabraukta), atsiminimų išsėda dešimtis tūkstančių ir liečiančių įvairiausių asmenis ir jų pergyvenimus. Ši knyga būtinai turėjo būti specifikuota, būtent *A Memoir* arba *Memoirs of Stutthof Concentration Camp* ar *Lithuanian Intellectual in German Concentration Camp* ar kas nors panašaus. Tai būtų palengvinę knygos kelią į miestų universitetų ir kitų institucijų bibliotekas ir sukėlė didesnį minipogi individualių pirkėjų – skaitytojų susidomėjimą. Dabar tam per vėlu. Tačiau "Vagos" leidykla už "pakūtą" turėtų pusę knygos tiražo parduoti – įpiršti Lietuvos Užsienio reikalų ministerijai, kad jinai per Lietuvos atstovybes, ambasadas, dirbdama savo normalų lietuvių kultūros, istorijos ir politinių veiklų propagacijos darbą, savo ruožtu ir platintų: dailinų, dovanotų ir t.t.... Gal ir įvairios Pasaulio lietuvių bendruomenės organizacijos irgi galėtų ką nors panašaus daryti. Na, ir mūsų išsivijoje gyvenanti literatūrinė profesūra, kad ir specifiškai kalbant, Tomas Venclova, karts nuo karto pasirodantis "New York Review of Books" ir kitur, kuriam holokausto reikalai nėra svetimi, galėtų parencizuoti. Na, mes patys galėtume ją pirkti dovanoti savo lietuviškai neskaitantiems vaikams, giminėms ir kaimynams ar šiaip sau draugams, artimiems bendradarbiams ir t.t."

Knyga išleista gražiai, kietais viršeliais ir aplanku, gerame popieriuje. Tik, deja, yra viena kita korektūros klaida, bet tai mažmožis.

Knyga taip pat galima gauti tiesiai iš vertėjos. Pirkdami iš jos, prisidėsime prie jos gero, trejus metus trukusio darbo.

Knyga gaunama: Aušrinė Byla, 134 Haven Ave. 5G, New York, N.Y. 10032-1127, USA. Galima užsakyti telefonu: (212) 927-4693. Knyga su persiuntimu kainuoja 20 JAV dol.

B. Sruoga, FOREST OF THE GODS. MEMOIRS. Translation from Lithuanian into English by Aušrinė Byla. Publisher "Vaga", Vilnius, 1996, 339 psl. Tiražas – 1500 egz.

Pienės

Nužydėję pienės
Žemėj turi viltį,
Vėjui pasimaišius
Į erdves pakilti...

Prie lengvučių sėklų
Lietsargiai pridėti,

Kad jie jas galėtų
Pievoje pasėti...

Reikia tik, kad vėjas
Per laukus atklystų
Ir jos žemėj vėlei
Pienėmis pražystų...

Eilėraštis ir nuotrauka ROMUALDO KISIELIAUS

Dail. JONĖ TENDZEGOLSKIENĖ, gyvenanti ir kurianti Kaune. Ji yra savita menininkė, tapanti drobes, daug dirbanti keramikos srityje
Nuotr. H. Paulausko

Lietuvos teatro laimėjimas Lenkijoje

ŽIVILĖ MAKASKIENĖ, Varšuva

Lietuvos teatras turi Lenkijoje jau nemažą gerbėjų ratą. Gal labiausiai žinomas yra režisierius Eimuntas Nekrošius, kuris jau kelinti metai sėkmingai dalyvauja Torunės tarptautiniam teatrų festivalyje "Kon-takt".

Pirmieji Lietuvos teatro žingsniai Lenkijoje ankstyvą 1986 metų rudenį nebuvo sėkmingi. Nors Jaunimo teatrą ir Eimuntą Nekrošių jau lydėjo pripažinimo banga, ji, matyt, dar nebuvo pasiekusi Lenkijos. Krokuvoje, Poznanėje bei Varšuvoje į Jaunimo teatro pasirodymus atėjo nedaug žiūrovų. Vėliau lenkų teatro kritikai pripažino, kad įvyko didžiulis nesusipratimas: lenkai nepasinaudojo reta galimybe pamatyti vienos iš geriausių Europoje (o gal ir pasaulyje) teatro trupių. Vieni spėliojo, kad žiūrovai tuo būdu pademonstravo neigiamą požiūrį į sovietinę kultūrą, kiti manė, kad lenkams labiausiai nepatiko tai, jog atvykę iš Vilniaus aktoriai vaidina ne rusų ar lenkų, bet lietuvių kalba.

Laikui bėgant, Lietuvos teatras sulaukė ne tik teatro kritikų, bet ir lenkų žiūrovų pripažinimo. Torunės tarptautiniam teatrų festivalyje lietuvių ne kartą buvo apdovanojami aukščiausiais prizais.

Lenkų spaudoje Eimuntas Nekrošius vadinamas "garsiuoju", "žymiuoju", "nesutramdomu" lietuviu. Jo pastatytas "Hamletas" šiemet pradėjo tarptautinį To-

runės festivalį ir iškart buvo pripažintas vienu iš rimčiausių pretendentų į pirmąją vietą.

Bet vertinimo komisijos laukė nelengvas darbas. Į Torunę savo geriausių spektaklių atvežė ne tik lietuviai, bet ir estai, rusai, slovakai, vengrai, ukrainiečiai, belgai, olandai, vokiečiai, prancūzai bei kiti. Gal todėl festivalio vertintojų komisija du kartus buvo priversta tikslinti savo sprendimą, kol ji viešai paskelbė. Kaip rašo lenkų spauda, ginčai kilo kam pripažinti festivalio "Grand Prix".

Nors neabejotinai rimčiausias pretendentas buvo Eimuntas Nekrošius pastatytas "Hamletas", festivalio "Grand Prix" atiteko Rimui Tuminui. Jo spektaklis – Lermontovo "Maskaradas" buvo pripažintas geriausiu. Iš aštuonių festivalio pagrindinių prizų lietuvių laimėjo keturis: be jau minėto Rimo Tumino, Eimunto Nekrošiaus "Hamletas" laimėjo antrą vietą. Rimo Tumino "Maskaradas" gavo specialų žurnalistų prizą, o Eimuntas Nekrošius buvo pripažintas geriausiu festivalio režisieriumi.

"Dar septintajame dešimtmetyje Lenkija lietuviams buvo pirmasis užsienis ir kontaktas su Vakarų kultūra. Šiandien vaidmenys pasikeitė: lietuviai, laimėję Torunėje keturis iš aštuonių pagrindinių prizų, yra lenkams pirmasis kontaktas su šiuolaikiniu teatru" – taip dienraštyje "Gazeta Wyborcza" rašė žinomas lenkų teatro kritikas Roman Pawlowski. Jis pažymėjo, kad lietuvių teatras gali būti reikšmingu pavyzdžiu kitoms iš komunizmo išsivadavusioms šalims, kur dažnai teatras jau nesugeba kalbėti aktualiais klausimais ir tampa tik eiline pramoga. Bet šių metų Torunės teatro festivalis parodė, kad jau bent kai kuriose Rytų ir Vidurio Europos kraštuose teatras grįžta prie metafizinio temų, sugeba gyventi tautos atminties ir sąžinės problemas.

"Europos rytuose aktoriai – kaip pasakytų Hamletas – vėl tampa mūsų laikų gyvąja kronika" – rašo Roman Pawlowski. Beje, jis apgailestauja, kad ne Eimuntui Nekrošiui pripažintas buvo festivalio "Grand Prix".

Panašios nuomonės yra ir kitas lenkų teatro kritikas. Savaitraštyje "Polityka" Jacek Sieradzki rašo, kad Torunės tarptautinio festivalio neabejotinai žvaigždė šiemet buvo Eimuntas Nekrošius. Jis gavo taip pat specialų savaitraščio "Polityka" prizą ne tik už "Hamletą" inscenizaciją, bet ir už anksčiau čia rodytus spektaklius: "Tris seseris", "Mažąsias tragedijas", "Kvadrata". "Ir už nežabotą, pašėlusią vaizduotę" – rašo Jacek Sieradzki savaitraštyje "Polityka".

Teatro žinovų nuomone, šiais metais Torunės teatro festivalyje silpnokai pasirodė estai, nuvylė taip pat vokiečiai, prancūzai. Vakarų pasaulio teatrų garbę gynė tik olandų trupė "Vis a vis".

"Drąsiai galima pasakyti, kad daugelio festivalio "Kon-takt" svečių atmintyje ilgai išliks vienas nežabotas lietuvis (Eimuntas Nekrošius, Ž.M.) ir olandų trupė" – rašo Jacek Sieradzki, nurodydamas, kad tiek Nekrošiaus, tiek olandų teatrui svetimas yra bet koks pasipūtimas bei pretenzialumas.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dr. Edmundas Arimas
Arbas, Arizonos valstybinio universiteto neurobiologijos profesorius ir Fiziologijos tyrimų laboratorijos vedėjas, 1995 m. birželio 18 d. tragiškai žuvo Mekeikoje, jūros prielaukoje. Velionies Edmundo Arbo-Arbačiausko sukurtą memorialinę lentą šį pavasarį papuošė Arizonos universiteto neurobiologijos biblioteka.

Klivlandietis pianistas Antanas Smetona, prez. A. Smetonos vaikaitis, pirmą kartą koncertams Lietuvoje buvo atvykęs 1990 m., kai buvo prasidėjęs jos atgimimas. Nuo to laiko jis jau penkis kartus viešėjo Lietuvoje, dalyvavo koncertuose su Lietuvos simfoniniu ir Lietuvos kameriniu orkestrais, skaitė paskaitas Lietuvos muzikos akademijoje, atskirų savo koncertų turėjo Lietuvos miestuose ir net miesteliuose. Artėjant Velykoms jį vėl buvo pasiūlyti Lietuvos filharmonijai. Šį kartą jo koncertai su simfoniniu orkestru Kaune įvyko kovo 21 d., Vilniuje – kovo 22 d. Juose skambėjo F. Schuberto, R. Strausso ir I. Stravinskio kūriniai. Dirigentu buvo pakviestas jaunas amerikietis Michael Christie.

Žurnalisto Julijono Būtėno (1915-1951), Linkuvos gimnazijos 1933 m. laidos abituriento, atminimui skirta memorialinė lenta šį pavasarį buvo atidengta Linkuvos dabartinės vidurinės mokyklos koridoriuje. Ją pašventino Linkuvos parapijos klebonas kan. Bronius Antanaitis, iškilme užbaigęs velionies atminimui skirtais žodžiais: "Nepalūžio prieš kančią, bet išėjo Laisvės parnešti". Žurnalistas Julijonas Būtėnas, Lietuvos atsargos karininkas, nuo pirmosios sovietinės okupacijos 1940 m. pasitraukęs Vokietijon, įsijungė Lietuvių aktyvistų frontan Berlyne. Su juo grįžęs Lietuvoje 1941 m., dirbo "Į laisvę", o vėliau ir "Ateities" dienraščio redakcijose, jaunesniuojau asistentu VDU filosofijos fakulteto žurnalistikos katedroje. 1944 m. su Vietinės rinktinės vado gen. P. Plechavičiaus štabu J. Būtėnas buvo suimtas, išvežtas vokiečių koncentracijos Salaspilio stovykloje Latvijoje, o iš ten evakuotas Vokietijon. Pokaryje velionis redagavo VLIKo ir ELTOS biuletenis, rašydavo memorandumus. Tačiau susidraugavęs su Vakarais pasiekusius Lietuvos partizanų vadu Juozu Lukša-Daumantu (1921-1951), su juo grįžo į partizaninę kovą, nuleistas parašutu 1951 m. balandžio 19 d. į Kazlų Rūdos miškus. Pagal sovietinius duomenis 1960 m. išleistojo knygoje "Vanagai iš anapus" žurnalistas Julijonas Būtėnas žuvo apsuptas slėptuvėje tarp Lekėčių ir Griškabūdžio nurydamas ampule nuodų, nieko neišdavęs sovietams.

Poetas Bernardas Brazdžionis, amžiaus devyniasdešimtmetį sulaukęs Kalifornijoje vasario 14 d., jo iškilmes pratęsė pavėluotai atvykęs ir savo namelį Kaune. Joms buvo skirtas visas birželis įvairiose Lietuvos vietovėse. Tai buvo jau antroji devyniasdešimtmečio Bernardo kelinė po Lietuvą. Pagrindinis devyniasdešimtmečio sukakties minėjimas buvo B. Brazdžionio literatūros vakaras birželio 9 d. Vilniaus menininkų rūmose, kurie dabar yra įsikūrę Vilniaus rotušėje. Vakaro programoje, be paties B. Brazdžionio, dalyvavo aktoriai Virginija Kochanskytė, Petras Venslovas, Laimonas Norika, dainininkas Danielius Sadauskas, pianistas Justinas Brūzga ir jubiliejiniam vakarui vadovavęs literatūros kritikas bei Lietuvos rašytojų sąjungos pirm. Valentinus Sventickas, savo pastabas baigęs ištraukomis iš Tomo Venclovos studijinio straipsnio: "B. Brazdžionis – vienas pačių iškiliausių nepriklausomybės metais susiformavusių lietuvių poetų. Jis lieka mūsų poezijos neaitinamas turtas, būtina spalva lietuvių poezijos spektre. Poetas – humanistas, moralistas, pilietis, Česlovas Milošo ir Boriso Pasternako bendrakeleivis, bene ryškiausiai ir tiesiausiai iš visų lietuvių rašytojų, išsąkęs protestą prieš okupaciją ir priešpauą, išskėlęs kaip atsvarą totalitarizmui tradicines žmonijos vertybes". Lietuvos seimo pirm. Vytautas Landsbergis B. Brazdžioniu padovanojo medali, skirtą pirmosios lietuviškos knygos keturių šimtų penkiasdešimt metų sukakčiai.

Mokslo ir enciklopedijų leidybos institute Vilniuje jau baigtas ruošti žinyno apie JAV lietuvių pirmasis tomas. Instituto direktoriaus Algirdo Kisielio pranešimu, jis bus atiduotas spausdinti ir knygynuose pasirodys 1997 m. antrojoje pusėje. Dvito-mis enciklopedinio pobūdžio žinynas pateiks duomenis apie 4,000 lietuvių, kurių visuomeninė, kultūrinė, profesinė bei kitokia veikla užfiksuota nuo 1945 m. iki dabartinių dienų. Žinynas bus įjungti ir į JAV atvykusieji prieš II D. karą, bet savo veiklą tęsę pokaryje. Šio leidinio vyr. red. Jonė Landsbergienės pranešimu, medžiagą padėjo surinkti JAV LB ir Lituanistikos studijų centras Čikagoje.

Eduardas Mieželaitis (1919-1997), sovietinės kompartijos poetinis trubadūras ir žurnalistas, mirė Vilniuje birželio 6 d. Deja, jis buvo pigus karjeristas, Maskvos paskelbtas liaudies poetu, socialinio darbo didvyriu, labiausiai išgarsėjęs Lenino premija už Maskvą tarnavusį eilėraščių ciklą "Žmogus", išleista ir atskira knyga. Stebėtis tenka šio karjeristo visišku nesusišaudymu politikoje, pigiu atitrūkimu nuo lietuvių tautos. Dabar tas jo išgarbintas "sovietizmo" jau yra atsidūręs politiniame kompartijos šukšlyne. Eilės laukia ir po stiklu mauzoliejuje uždarytas Leninas, kurio premija buvo paskirta E. Mieželaičiui, birželio 8 d. palaidotam Vilniaus Antakalnio kapinėse.

Pirmąjį Baltijos ir Šiaurės šalių kaimo teatrų festivalį "Pienių vynos" birželio 12-15 d.d. surengė Kupiškio rajono kultūros bei švietimo skyrius ir Skapiškio teatras. "Pienių vyno" idėja kilo pernai rudenį Skapiškio kultūros namuose surengtoje Aukštaitijos kaimo teatrų šventėje "Pastogė". Festivalyje "Pienių vynos" Lietuvai atstovavo skapiškėnai su rež. V. Bačanskienės paruoštais dviem spektakliais – K. Vijošo "Bobutės susipyko" ir suomės E. Salolos "Kvailių kaimas". Utenos rajono Tauragnų teatras atsiėvė J. Jurgelavičiūtės sumanytas "Tauragniški vestuves" (rež. Vyntas Varneckas), Varėnos rajono Marcinkonių teatras – nežinomo prancūzų autoriaus komediją "Kurčias žentas" (rež. Rima Avinienė), Pasvalio rajono Dilauškų teatras – Žemaitės "Tris mylimas" (rež. Gražina Paliulienė), Marijampolės rajono Kalvarijos – S. Kapnio "Plutelė ir peles" (rež. Kęstutis Krasiškas), Anykščių rajono Vieštinų teatras – A. Kazakevičienės pjesė "Kaip velnias akmenį nešė" (rež. Vyntas Germanavičius). Toliausio festivalio svečiai buvo "Klojimų vaikiniai" iš Šiaurės Norvegijos Saldtao su kūrybinio spektakliu "Saugokis!" (rež. Bjornas Skjetstadas). Suomijos Raakkylo teatras atvyko su Z. Topeliaus muzikine pjesė "Žydrųjį paukštį" (rež. Telervo Halonen), Latvijos Dunalkos teatras – J. Jaunsudrabinio "Ezer-malio krokodilė" (rež. Inara Kalnaraja). "Pienių vyno" festivalį papildė dalyvių ekskursijos į Kupiškį ir Anykščius, vakaronės, pokalbiai apie kaimo teatrus Baltijos ir Šiaurės šalyse.

Garbės legiono ordiną Ramutei Ramunienei, pedagogei, vertėjai, prancūzų kultūros gar-sintojai, savo rezidencijoje Tur-niškėse įteikė Prancūzijos ambasadorius Lietuvai Michel Touraine. "Lietuvos rytas" savo informacijoje pateikia jo tartus žodžius: "Garbės legiono ordinas skiriamas už tris dalykus: už itin reikšmingą veiklą, kilnią veiklą ir ypatingas pastangas. Mūsų prezidentas yra nutaręs, kad ponis R. Ramunienė atitinka visus šiuos reikalavimus. Išskirdama ponį Ramunienę, išlavinsią ištisas prancūzų kalbos dėstytojų kartas, niekada neišdavusią savo aistros prancūzų kultūrai, Prancūzijos valdžia norėjo pagerbti jos veiklą, taip pat parodyti dėmesį frankofonijos plitimui Lietuvoje – tradiciškai Prancūzijai draugiškoje valstybėje..." R. Ramunienė prancūzų kalbą ir literatūrą yra studijavusi Prancūzijos Grenoblio universitete. Ją į dėstė Panevėžyje, Ukmergėje, Vilniaus universitete, Lietuvos dailės institute. R. Ramunienė, Lietuvos rašytojų sąjungos narė, lietuvių kalbon yra išvertusi daugiau kaip 40 prancūzų klasikų ir dabartinį autorių knygų.

V. Kst.

Žymaus kalbininko darbai

PRANAS SKARDŽIUS, gimęs 1899 m. kovo 26 d. Subačiaus miestelyje (Kupiškio raj.) ir miręs 1975 m. gruodžio 18 d. Jungtinės Amerikos Valstijose, be jokių abejonių buvo vienas žymiausių dvidešimtojo amžiaus kalbininkų. Jo svarbiausias indėlis baltistikoje, indoeuropeistikoje ir apskritai bendroje lingvistikoje yra stambi "Lietuvių kalbos žodžių daryba", paskelbta Vilniuje 1943 ir dabar – didelė bibliografinė re-tėnybė. Vien dėl to esame dėkingi, kad Prano Skardžiaus

Atsiųsta paminėti

THE CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. Underground journal of human rights violations. Vol. 6, nos. 40-49, 1979-84. Edited by Nijolė Beleska Gražulis. With an introduction by Joseph Cardinal Bernardin. Published by the Society of the Chronicle of Lithuania, Inc. (6825 So. Talman Ave., Chicago, IL 60629, U.S.A.). With a presentation of the life of St. Casimir by Rev. Dr. Paulius Rabikauskas, SJ.

"Rinktiniai raštai", kurių pirmas tomas pasirodė 1996-ais metais, pateikia fotografuotinių to leidinio tekstą.

Šis pirmas "Rinktinių raštų" tomas ypač svarbus ir dėl to, kad Albertas Rosinas (Vilniaus universiteto Baltų filologijos katedros vedėjas) įdėjo dvidešimties puslapių straipsnį apie Praną Skardžių ir jo darbus. Kruopščiai paruoštas straipsnis duoda daug informacijos apie Skardžiaus gyvenimą ir ypač apie jo darbus, atliktus tėvynėje ir paskui tremtyje (Vokietijoje ir nuo 1949-ųjų metų Amerikoje).

Nekantriai laukiame II-V tomų, kurių turinys trumpai aprašytas Rosino pratermėje. Šeštasis tomas bus skirtas rodyklėms.

Pranas Skardžius, RINKTINIAI RAŠTAI. Parengė Albertas Rosinas. 1. Lietuvių kalbos žodžių daryba. Fotografuotinis leidinys. Mokslo ir enciklopedijų leidykla. Vilnius 1996.

Alfred Bammesberger, Eichstaett, Vokietija

SPORTAS

Toronto "Aušros I" krepšininkės klausosi trenerio P. GRAŽULIO nurodymų ŠALFAS surengtoje krepšinio žaidynėse 1997 m. balandžio 25-27 d.d. Hamilton, Ont.

Nuotr. O. Stanevičiūtės

Lietuva – šeštoji

Europos vyrų krepšinio čempionato turnyras prasidėjo birželio 25 d. ir baigėsi liepos 6 d. Ispanijoje turnyrą pradėjo 16 komandų, kurios pirmame rate buvo suskirstytos į 4 grupes (A, B, C ir D), po keturias komandas kiekvienoje grupėje. Lietuvos rinktinė pateko į B grupę. Rungtynėse su savo grupės komandomis lietuviai laimėjo visas tris rungtynes: su Izraeliu (75:60), su Prancūzija (94:88) ir su Slovėnija (75:67).

Po šio rato iškrito 4 komandos, o likusios buvo suskirstytos į E ir F grupes, po šešias komandas grupėje. Šiame rate lietuviai žaidė prieš tris savo grupės komandas. Lietuva laimėjo prieš Turkiją (93:85), bet pralaimėjo prieš Graikiją (66:73) ir Rusiją (64:93). Po šių rungtynių, dar keturios komandos iškrito, o lietuviai pateko į ketvirtą etapą ir turėjo nusileisti Jugoslavijai (60:75). Tad geriausia vieta, kurią lietuviai galėtų pasiekti, būtų penkta, blogiausia aštunta.

Prieš Lenkiją Lietuva laimėjo (76:55). Tuo būdu pateko į žaidynes su Ispanija dėl penktos ir šeštos vietos. Šias rungtynes Lietuva pralaimėjo.

laimėjo (93:94) ir baigė šeštoje vietoje. Europos čempionais tapo Jugoslavija, antrą vietą gavo Italija, trečią – Rusija, ketvirtą – Graikija, penktą – Ispanija ir šeštą – Lietuvą.

Lietuva pasirodė šiam turnyre gana gerai, ypač tuo, kad pirmą kartą žaidė be "senujų vilkų" Marčiulionio, Sabonio ir Kurtinaičio. Reikia tikėtis, kad ateityje ši rinktinė dar tobules. Lietuvos rinktinėje žaidė: Š. Jasikevičius, A. Jurkūnas, K. Šeštokas, M. Timinskas, S. Strombergas, E. Žukauskas, D. Lukminas, D. Adomaitis, A. Karnišovas, D. Maskoliūnas, G. Einikis ir V. Praškevičius. Daugiausia taškų Lietuvai pelnė: Karnišovas, Einikis, Strombergas ir Lukminas. V.S.

Aukščiausiai pasiekus Europos vyrų krepšinio varžybų rezultatus pasaulio čempionatui, kuris įvyks Melburne, Australijoje, rugpjūčio mėnesį.

Ruošiasi pirmenybėms

Lietuvos jaunųjų (iki 22 metų) krepšinio rinktinė pradėjo ruošis pasaulio čempionatui, kuris įvyks Melburne, Australijoje, rugpjūčio mėnesį.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

othby baigimo išlaidoms džiaugėsi naujų policininkų mokslo lygiu: 60 iš jų turi universiteto laipsnius, kiti 53 kolegijų diplomus; tarp jų yra mokančių 10 įvairių kalbų, neskaitant privalomos anglų kalbos, 22 yra moterys, 11 iš spalvotų mažumų grupių. Nauji policininkai mokėsi 12 savaitių Ontario policijos kolegijoje ir kitas 12 savaitių praleido praktiškame policijos darbe.

Kelių saugumo įstatymas, kurio Ontario parlamentas nespėjo priimti prieš vasaros atostogas, buvo svarstomas specialioje sesijoje liepos 3 dieną. Šiame įstatyme numatyta padidinti baudmas girties vairuotojams, atimti vairavimo teisę tris kartus nuteistiems už vairavimą neblaivioje būklėje ir laikinai atimti automobilį iš nuteistųjų už važinėjimą be vairuotojo leidimo.

100 milijonų dolerių Ontario senelių administravimui ir išlaikymui paskyrė Ontario valdžia pagerinti senelių maistą, priežiūrą, ir gyvenimo sąlygas. Vietų skaičius senelėse pasilikta tas pats: 455 prieglaudose šiuo metu rūpinamasi 57 tūkstančiais senelių, kurių amžiaus vidurkis yra 85 metai. Sveikatos ministeris Jim Wilson numato, kad bus pasamdyta 2,250 naujų darbuotojų, iš kurių 1,750 registruotų slaugytojų dirbs specialios priežiūros skyriuose. Tai gana didelis senelių personalo papildymas, nes šiuo metu senelių priežiūrą 23,000 darbuotojų, iš kurių tik 3,000 registruotų slaugytojų.

Kanados ir JAV derybos dėl laisvų žvejybos tų tarp netęsimos, nors "G-8" viršūnių

susitikime Kanados pareigūnai stengėsi klausimą pateikti tarptautinio tribunolo sprendimui. Tikimasi, kad tai baigs diplomatinio lygio ginčą, nes abiejų pusių politiniai interesai šiuo reikalu yra itin svarūs. Jeigu šalyse nesutaria ir nesilaikys sutartyje numatytų žvejybos kiekių ribų, kai kurios rūšys laisvų gali visai išnykti. Ginčas šiuo reikalu jau tęsiasi 7 metus.

Tarptautinė prekybos organizacija (WTO), posėdžiavusi Zenevoje, nusprendė, kad Kanados valdžios duodama paštauti metinė 50 mil. dolerių suma kanadiškų žurnalų persiuntimo išlaidų papigimimui pažeidžia tarptautines prekybos taisykles. Duota 15 mėnesių laiko tą pažeidimą atitaisyti.

Karalienės Elzbietos II dešimties dienų apsilankymas Kanadoje baigėsi Otavoje, Kanados 130 gimtadienio išlaidoms. Karalienė ragino tų išlaidų dalyvius branginti savo kraštą, kurį ne veltui net keturis metus iš eilės Jungtinės Tautos išrinko geriausiu pasaulyje gyventi. Po to ji pabendravo su 100 porų kanadičių, švenčiančių šiais metais 50-tą vedybų sukaktį, nes ir ji su princu Philip šiuo metų lapkričio mėnesį švęs savo vedybų penkiasdešimtmetį. G.K.

Queen Travel International Ltd
133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

Officiali Lietuvos avialinijos bilietų pardavimo agentūra Kanadoje
Kelionės į visus kraštus, visomis oro linijomis
Į Lietuvą: su AIR CANADA ir LAL – iš Toronto, Halifaxo, Otavos, Montrealio, Kalgario, Edmontono ir Vankuverio –
GARANTUOTAI GERIAUSIOS KAINOS
Iš Toronto, Montrealio, Otavos – su FINNAIR
Iš Toronto – su LUTHANSA, KLM, LOT
Skambinkite arba asmeniškai susitikite su manimi trečiadieniais tarp 11 val.ryto ir 6 val.vak. **Queen Travel** įstaigoje. **ALGIS MEDELIS**

MEDELIS CONSULTING
248 Fairlawn Cr., Oshawa, Ont. L1J 4P9
Tel. 1-905-436-9903 Fax 1-905-436-9984
ALGIS ar STEFA MEDELIAI
Visos paslaugos atliekiamos Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

mėnesį. Vyriausios komandos treneris yra Henrikas Giedraitis ir jo pavaduotojas Šarūnas Sakalauskas. Į pirmąją rinktinę stovyklą Druskininkuose pakviesta 16 žaidėjų: Kestutis Marčiulionis, Saulius Razulis, Marius Janulis, Donatas Slanina, Ramūnas Petraitis, Nerijus Karlikanovas, Giedrius Aidietis, Evaldas Jocy, Ramūnas Šiškauskas, Antanas Vilčinskas, Mantas Storpirts, Arvydas Straupis, Mantas Ignatavičius, A. Šležas, D. Songaila ir A. Tenys.

Pasižymėję lengvaatlečiai

Birželio 5 d. Romoje įvyko Tarptautinės lengvosios atletikos federacijos (IAAF) "Grand Prix" varžybos, kuriose dalyvavo trys Lietuvos sportininkai. Disko metikas Virgilijus Alekna laimėjo antrą vietą. Šuolininkė ir aukštą Nėlė Žilinskienė pasidalijo antrą vietą su dar trimis. Rutulio stūmikas Saulius Kleiza gavo aštuntą vietą.

Geri pasirodymai

Lietuvos futbolą rinktinė birželio 11 d. žaidė prieš Islandijos rinktinę Reikjavike. Rungtynės baigėsi lygiomis 0:0. Šiuo metu Lietuva užima ketvirtą vietą aštuntoje atrankos grupėje dėl pasaulio futbolo čempionato.

Filadelfijoje birželio 15 d. įvyko profesinės dviračių lenktynės "Core States Championship". Vyrų lenktynėms kelias buvo 156 mylių ilgio. Lietuvos Raimundas Rumšas užbaigė 19-tuoju, nuotoliu įveikęs per 5 val. 56 min. 57 sek.

Moteryų klasės lenktynėms nuotolis buvo 58 mylių ilgio. Lietuvos užėmė net penkias vietas iš dvidešimt geriausių. Pirmą vietą laimėjo Edita Pučinskaitė (2 val. 27 min. 43 sek.). Antra vieta atiteko Rasai Polikevičiūtei. V.S.

Skautų veikla

Sk. vytyt vsl. Saulius Valadka ir gintarė vvl. Daina Gurklytė susituko birželio 28 d. Lietuvos kankinių šventovėje. Toronto skautija nuosirdžiai juos sveikina, linkėdama geriausios laimės ir gražaus gyvenimo.

"Romuvoje" stovyklavietė jau paruošta. Beliko trys savaitės iki stovyklos pradžios, rugpjūčio 3 d. Užsiregistravo jau nemažas stovyklautojų skaičius. Kiti bus registruojami prie stovyklavietės vartų. Programa, pagal skautų įstatus, labai turininga. Pirmenama, kad stovyklautojai neatsivežtų radijo, kasečių, ar "CD" aparatų. Stovykloje griežtai draudžiami alkoholiniai gėrimai ir rūkymas. Vilkiukai, paukštytės gyvena nameliuose, visi kiti atsiveža savo palapines. Jų neturintys iš anksto susitaria su tais, kurie turi. Nuvažiavimas stovyklon savomis priemonėmis. F.M.

Turner & Porter
LAI DOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 106 milijonus dolerių

MOKA:
2.00% už 30-89 dienų term. indėlius
2.25% už 90-179 dienų term. indėlius
2.50% už 180-364 dienų term. indėlius
2.75% už 1 m. term. indėlius
3.75% už 2 m. term. indėlius
4.25% už 3 m. term. indėlius
4.50% už 4 m. term. indėlius
5.25% už 5 m. term. indėlius
2.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.
3.25% už 1 m. GIC invest. pažym.
4.00% už 2 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.75% už 4 m. GIC invest. pažym.
5.50% už 5 m. GIC invest. pažym.
2.00% už RRSP ir RRIF ind.
(variable rate)
3.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
4.00% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
4.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
4.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
5.50% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
2.00% už OHOSP (variable rate)
2.00% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)
2.00% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50.000
3.75% už JAV dol. 1 m. GIC
2.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.).

IMA:
už asmenines paskolas nuo.....7.00%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų.....5.10%
2 metų.....5.90%
3 metų.....6.40%
4 metų.....6.75%
5 metų.....6.95%
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų.....4.95%

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 mortgičius iki 75% [kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų.
Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigų (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniai nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška ir įraša
knygas bei žurnalus.
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Sutton
GROUP

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybinės paslaugas,
greitą dėmesį,
sąžiningumą,
išsamią informaciją.
Prašu skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

Į Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu

P pinigų perdavimas • Prekybiniai
pervežimai

Nordland Express 1650 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8

Darbo valandos: Nuo pirmadienio iki penktadienio
9 v.r. iki 6 v.v.

Toronto 416 535-5000

Skrydys: North York 164 Willowdale Ave., North York, Ont.
416 222-4021

Hamilton Alfredas Zorkus
905 522-9966

London Jonas ir Marytė Narusevičiai
1055 Guildwood Blvd.
519 657-1751

Montreal Andrejs Vitols
105 56th Ave., Lachine
514 637-9102

Už Toronto ribų 1-800-561-3113

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniai nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniai nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniai nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:
90-179 d. term. ind.2.25%
180-364 d. term. ind.2.50%
1 metų term. indėlius2.75%
2 metų term. indėlius3.75%
3 metų term. indėlius4.25%
4 metų term. indėlius4.50%
5 metų term. indėlius5.25%
1 metų GIC-mėn. palūk.2.75%
1 metų GIC-met. palūk.3.25%
2 metų GIC-met. palūk.4.00%
3 metų GIC-met. palūk.4.50%
4 metų GIC-met. palūk.4.75%
5 metų GIC-met. palūk.5.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP2.00%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.4.00%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.4.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.4.75%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.5.00%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.5.50%
Taupomąją sąskaitą2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk.2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.2.75%

IMA UŽ:
Asmenines paskolas nuo 7.00%
Sutarties paskolas nuo 7.00%
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 5.10%
2 metų 5.90%
3 metų 6.40%
4 metų 6.75%
5 metų 6.95%
Su keičiamu nuosimčiu
1, 2, 3 metų 4.95%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% [kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392
Taisau senas ir įvedu naujas:
• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS
Taisau visų rūšių
• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
• DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS (RENGIMUS)
Skambinti Vytiui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu
• Centrinės šildymo ir A/C sistemos • Skalavimo mašinas, džiovintuvus
• Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Indų plovimo mašinas, viryklas
• Šaldymo sistemos, šaldytuvus
Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronto
(Nemokamai atvažiuoju į kainoti)

ROYAL LEPAGE
Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

DRAUDA
Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite
JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733
namų 766-5857 FAX 234-5187
CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę visais reikalais prašau kreiptis į
TEODORA STANULI
SAŽININGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9
(2 blokai į vakarus nuo Lietuvių Namų)
tel. 416 769-1616 FAX 416 769-1524

Kelionės į Lietuvą 1997!
Kainos priklauso nuo oro linijos bei kelionės trukmės. Teiraukitės apie mūsų SUPER SAVING kainas.
Sutvarkome išskvėtimus ir parūpiname draudas
Organizuojame grupines ir individualias keliones laivais

Skambinti **Audronei** tel. 416 255-8473,
Faksas 416 252-8854
Re.#02556148 Division of Scandinavian Travel Centre

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390
LIETUVIŠKAS kelių bilietų bluras

- ♦ Patarnauja visais kelių bilietų klausimais
- ♦ Ypatingai geros kainos visomis oro linijomis
- ♦ Nebrangūs ir patikimi draudimai
- ♦ Idomūs maršrutai Lietuvoje
- ♦ Skubūs išskvėtimai
- ♦ Dokumentų vertimas

♦ Pačios geriausios kainos atvykstantiems iš Lietuvos
- ♦ Nemokamas bilietų pristatymas į namus
- ♦ Toronto miesto ribose keleiviams, negalintiems apsilankyti mūsų įstaigoje, patarnaujame namuose
- ♦ Dažnai skraidančių dėmesiai – 14-tas bilietas nemokamai

Rugpjūčio 9 dieną važiuokite su grupe, papigintos kainos, skrydis be nakvynės, patogus persėdimas.
Keliaudami per Astra Travel & Services Inc. kelių agentūrą, padėsime Lietuvos našlaičiams. 5% pelno bus skiriama Lietuvos vaikų fondui ir našlaičių stovyklai "Saulutė" Palangoje.
Garantuojame sąžiningą patarnavimą!

ISNUOMOJAMAS namų butas Mississauga (netoli Square), rugpjūčio 1 d. Dėl informacijos prašau kreiptis į

Gintautą Tumosą
TEL. 416 769-1616
E-mail: gintast@interlog.com
Nemokamas namų įvertinimas

RE/MAX West Realty Inc., REALTOR®
1678 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A9

Dr. DAIVA NORKIENĖ
ŠEIMOS GYDYTOJA
Mielai priima naujus pacientus
(416) 767-7725
2150 Bloor Street West (prie Runnymede), Toronto, Ontario M6S 4V7, Suite 205 (pirmame aukšte)

Juozas (Joseph) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.
– 25 metų namų remonto patirtis.
– Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patirtis.
– Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų – 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

Prieš norėdami pirkti ar parduoti namus, kreipkitės į
RUBY REAL ESTATE LTD., Broker
27 John St., City of York, Ontario M9N 1J4
Tel. (416) 249-RUBY(7829)
Profesinis nekilnojamos nuosavybės reikalų tvarkymas
SKAMBINKITE:
Victor E. Rudinskas, Chief Broker,
B.Eng., M. Eng., P.Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
ARBA
Dr. Leona Rudinskas, Associate Broker
Jūs galite sutaupyti už teisinį patarnavimą

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neličiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.
Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.
Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).
Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Su daina iš Lietuvos

Kauno muzikinio teatro solistė **VIOLETA SAGAITYTĖ** pasirodys koncertuoti ir tautiečiams Kanadoje

Ši solistė, pagrindinių vaidmenų operose ir operetėse atlikėja, studijas pradėjo Vilniaus universitete – studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Buvo gabi literatė ir dainavo universiteto dainų bei šokių ansamblyje.

Čia jos vokališkus duomenis pastebėjo choro vokalo dėstytoja Sendokaitė ir paskatino pasirinkti dainininkės profesiją. Sužinojusi apie Muzikinio teatro meno vadovą R. Andrejevo įsteigtą studiją, Violeta nusprendė išmėginti laimę ir pasinerti į kūrybinę studiją. Vėliau studijavo Vilniaus konservatorijoje pas pedagogę E. Dirvienę. Po diplominio darbo buvo priimta į operos teatrą. Dainininkė tuomet reikėsi kaip lyrinis koralatūrinis sopranas.

Sėkmingą darbą sutrukdė liga, Violetai pranašavusi vokalinės karjeros baigtį, bet ji, labai mylinti sceną, padarė viską, kad išliktų joje. Naują impulsą jos

kūrybai davė darbas Kauno muzikiniame teatre.

1978 m. Violeta sugrįžo į operetę. Šioje strygyje ji atliko daug vaidmenų. Reikia paminėti ir daugelį Violetos rečitalių, kuriuose skambėjo arijos iš teatrinio repertuaro, romansai, lietuvių autorių kūriniai.

Violeta kuria ir eilėraščius. Tai dar viena sritis lyriškai jos sielai išsiskleisti. Jinai rašo tekstus dainoms. O. Vyšniausko sukurta dainai "Maldauju vilties", "Muzikinio viešbučio" koncerte Palangoje buvo pripažinta geriausia.

Pernai Violeta Sagaitytė atšventė savo darbo teatre dvidešimt penkerių metų sukaktį. Visagalis laikas tartum sustojęs ir nepakeitė jos moteriško žavesio.

Šios įdomios menininkės koncerto turės progos pasiklaudyti ir mūsų lietuviška publika š. m. liepos 19, šeštadienį, Wasagoje.

Ilona Beresnevičienė

Kauno muzikinio teatro solistė **VIOLETA SAGAITYTĖ**

SKAITYTOJAI PASISAKO

NERIMTAI, BET IDOMIAI

Nors Kęstutis Keblys savo laisvę ("TŽ" birželio 24) svarbiu kenksmingu iš dirbtinio pluošto pagamintų drabužių reikalu įneša daug šviesos, kai ko jis vis dėlto nepasako. Kad statinė elektros energija gali turėti blogų pasekmių, tai žino kiekvienas, kada nors "prieš plauką" glostęs katę ir paskui turėjęs laizyti žaizdas.

Tačiau nei dr. R. Gajauskaitė iš Vilniaus, nei Kęstutis Keblys, nenurodė štai ko: kol nailoninėm pėdkelnėm apsirengusios lietuvaitės ramiai sėdi ar stovi, tai jokių kenksmingų pasekmių būti neturėtų. Visapusiškas, K. Keblio žodžiais, "riedėjimas į bedugnę" prasideda tada, kai taip pėdkelniuotos lietuvaitės pradeda trintis ir judėti. Kad atsirastų statinė elektros energija, būtinai reikalingas judesys arba koks nors glostymas. Jei būtų įmanoma visas nailoninėm pėdkelnėm apsirengusias lietuvaites taip visuotiniai sujunginti, tikriausiai būtų galima uždaryti Ignalinos atominę jėgainę – būtų pagaminama tiek elektros energijos, kad visa Lietuva žibėtų kaip koks Brodvėjus ar Las Vegas.

K. Keblys taip pat aiškiai nedaug žino apie vilną. Kažin ar vilnonės pėdkelnės inkstus apsaugotų? Kai vokiečių okupacijos metu beveik kiekvieną vakarą nebūdavo elektros, as pats pakartotinai eksperimentais esu įrodęs: jei patamisiais pvz. per savo plaukus trauki vilnonį megztinį, kyla dideli "žai-bai" ir taip, nelabai nuobodžiaujant, galima praleisti visą ilgą ir tamsų vakarą. Šimtą kartų idomiau, nei, sakykim, ruošiant trečio skyrus pamokas, ypač, jei tais "žai-bais" galima "nukratyti" spiegią-čią jaunesnę seserį. Bet, elektros gamybai, vilnonės pėdkelnės turėtų dar ir tą gerą privalumą, kad jos dėvėtoja verstų ne tik judėti, bet ir perstojo kasytis. Ar tik – ačiū dr. Gajauskaičiai – nebūsime čia netyčia įrėpioję į gerą naują atradimą?

Arvydas Barzdukas,
Falls Church, VA

"Chicago Sun-Times" 1997 m. birželio 29 d. laidoje išspausdino "Washington Post" bendradarbio W. Drozdak'o straipsnį, kuriame rašoma apie JAV arogantišką laikyseną Denverio didžiųjų konferencijoje sprendžiant ŠAS-gos (NATO) išplėtimo klausimus. JAV-bėms, šiuo metu vieninteli didžiausiai jėgai pasaulyje, kritikos nepagalėjo Prancūzijos ministeris pirmininkas Lionel Jospin. Vokietijos kancleris Helmut Kohl ir naujasis Anglijos vadovas Tony Blair pareiškė savo susijaudinimus dėl tokios išdidžios Vašingtono laikysenos. Tokia būklė galinti sukurti rimtų problemų. JAV-bės kaltinamos, kad nesiskaito su dauguma ŠAS-gos (NATO) plėtimo reikalu. Taipgi europiečiai nepatenkinti jų iniciatyvos slopinimu rūpinantis Afrikos, Artimųjų Rytų ar Lotynų Amerikos kraštais. B. Clinton pasakęs, kad šiuo metu tik Lenkija, Vengrija ir Čekija gali būti priimtos į ŠAS-gą. Tuo tarpu prancūzai ir italai spaudžia JAV, kad būtų priimtos dabar Rumunija ir Slovėnija. Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac pareiškė, kad tarantis tik be reikalo cikvojamas laikas, nes "mes esame niekas kitas, o tik šis tas Clinton'o rinkos planuose". Inf.

Nerežisuotos gyvenimo komedijos

Vieną tokią Toronto scenoje pamąčius

Hamiltono lietuvių dramos teatras "Aukuras" 1997 m. birželio 8 d. Toronto vaidino Vyt. Alanto trijų veiksmų komediją "Šiapus už dangos". Jos pažiūrėti susirinko apie pusantro šimto žmonių.

Uždangai pasikėlus – rašytojas Matas Žvynakis (Algirdas Kynas) prie savo darbo stalo. Staiga pro duris įsuauna režisierė Grina (Alina Žilvytienė). Susijaudinusi, nes reikalas labai rimtas – kažkas sulaužė pažadą, ir dabar jai reikia per 24 valandas gauti naują komediją.

Kas gi tai galėtų parašyti, jei ne pats gyvenimas – tikras, neišgalvotas, ne sceninis, neregisuotas. Tikriausiai, panašiai pagalvojo ir rašytojas Žvynakis.

I jo draugų ratelį įvedamas žiūrovas. Kaip koks nematomas dalyvis jis maišosi toje kasdienybės išpjoje, kur atvira ir slapta meilė tai suartina, tai supykdo. Intrigų centre rašytojo žmona Vida (Marija Kalvaitienė), žinanti, gal ir įsivaizduojanti savo vertę, apstota mandagių gerbėjų.

Viskas būtų daug paprasčiau, jei ne ta jos motina Ona Rogienė (Elena Dauguvietytė-Kudabienė). Mat ir ji dar nepasiduoda ir svaigoja apie "atjojan-tį riterį". Ir nenoras pasiduoti akivaizdus: jei duklė gimnastikuoja, tą patį daro ir ji. Gal kam nors tai juokinga, bet kaip kitaip įrodyti "jaunystę"? Žmogus, vien tik apie meilę pagalvojęs, atjaunėja. Ne pro šalį jai būtų ištikimas šeimos draugas profesorius Jurgis Švilpa (Vytautas Taseckas). Bet jam, nors ir senyvam, labiau rūpi duklė, ne jos mama. O čia jau ir tikros painiavos. Prisideda dar ir daili-

ninkas Jonas Kaulakis (Vytautas Štuikys), stojantis skersai kelio. Mat Vida – jo slapta meilė. Dėl savo žmonos Alės (Julija Kisielaitienė), įsimylėjimo įdurtas, jis nesuka per daug galvos. Daugiau jaudinasi Vida, įtardama savo vyrą, palaikantį neleistinus ryšius su Ale.

Taip viskas čia Žvynakių bute per visus tris veiksmus pinasi, veliasi, kunkuliuoja, kol pagaliau iškyla į paviršių. Ne-labai vykę konkurentų apsi-stumdymai, iš viso retesni inteli-gentų tarpe, tampa intrigų ato-mazga. Vyras lieka su savo-siomis. Sakykime, laimėtoja ta-po Ona Rogienė, išvykstanti su profesoriumi "priešvestuvinėn kelionėn".

Tai tokia paties gyvenimo parašyta komedija, kokių būna šimtai. Režisierė Grina, prieš uždangai nusileidžiant, tai pa-virtino.

I patį veiklą galima būtų pažiūrėti iš visų pusių: ištikima-mumas, psichologinis pagrinda-s, ant kurio turi stovėti ir vei-kėjai, gyvenimo tikrovės praskiedimas įsismaginusia fanta-zija. Iš kitos pusės aiškus atsakymas – gyvenime visko pasi-taiko. Visą tą medžiagą, juo-kingas ar stačiai tragiškas silpno žmogaus situacijas, toli gražu neišbaigtus tų menkystų cha-rakterius turėjo apvaldyti mė-gėjiški aktoriai, vadovaujami profesinės režisierės Elenos Kudabienės rankos. Tai jiems pasisekė. Galima būtų paprie-kaištauti muštynių scenai, kurioje dirbtinumas sužlugdė vaiz-duojamus išgyvenimus.

Pasitaikė ir balso pridusimo aktorių dialoguose. Turbūt gali-ma buvo ir butaforiją kitaip pertvarkyti, nes veikėjai, susėdę ant sofos, pastatytos už rašo-mojo stalo, dingdavo iš žiūrovų akių, o ką jie ten kalbėdavo, taipgi nebuvo lengva išgirsti.

Apskritai, ciliiniam žiūrovui vaidinimas paliko gerą įspūdį. Tai patyrusių aktorių nuopel-nas. Dar daugiau – režisierės Elenos Kudabienės, kuri leng-vai sukūrė atjaunėti užsispyru-sią uošvę – kas bus, tas – pasi-ruošusią varžytis net ir su savo dukterimi. Be šito charakterio gyvenimiškioji, visur ir visada pastebima, ne sceninė komedija draugų ratelyje vykstančias in-trigas paverstų pilku banalumu.

Č. Senkevičius

HOMELIFE
HomeLife/Realty One Ltd.
Realtor-Member
FAX 416 763-5097

2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8

Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

Royal Travels & Tours Inc.
I VILNIŲ –TAIP PIGIAI, KAD NEGALIME NĖT SKELBTI! KELIONĖS Į KITAS VIETOVES JIŲ VAJARA (kainos Kanados doleriais):

- Bostonas nuo \$199
- Londonas nuo \$149
- Los Angeles nuo \$369
- Vankūveris nuo \$ 279
- Londonas nuo \$ 469
- Roma nuo \$ 899
- Australija nuo \$1,699

Taip pat turime naują kelionę laivu (7 naktys) Viduržemio jūroje (Mediterranean) iš Barcelonos arba Romos, įskaitant skrydį.

SKAMBINTI ROYAL TRAVELS & TOURS – LIVIA,
TEL. 416 237-4767
4204B Dundas St. W., Main Floor, Etobicoke, Ontario M9X 1Y6, FAX 416 237-9191

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Advokatas
VIDAS J. AUGAITIS
persikėlė į naują įstaigą
Baulke, Augaitis & Wright
150 Hurontario Street, P.O. Box 100
Collingwood, Ontario, L9Y 3Z4
Tel. 705 445-4930 Fax: 705 445-1871

Registruota masažo terapeutė
Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.
20 High Park Blvd., Toronto.
Gydomas masazas ("Craniosacral Therapy")
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 416 536-5437
Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydomąjį masazą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)
Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West **Telefonas**
(Prie Jane St.) **416 763-5677**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P. Eng.
27 John St., Second Floor **Tel. 416 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J4 **Lengvai pasiekiamas**
(arti Lawrence ir Weston Rd.) **autobusu nr. 79 (Scarlett Road) nuo Runnymede**
požeminio stoties.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
2 Jane Street, Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3
Tel. 416 762-7393
Fax 416 762-0231

CMD INSURANCE SERVICES INC.
Dėl visu rūšių draudos Jūs galite kreiptis į Walter Dresher (Drešerį), taip pat naujos automobilių ir namų draudos reikalais; į Rimą Drešerienę kreipkitės jau apdraustų automobilių ir namų reikalais ir į Ričardą Drešerį – dėl visų komercinių draudų.
1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8
Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406
FAX 905 624-8238
CMD Insurance Services Inc.
Nekilnojamo turto įkainojimas – mortgicijų, mokesčių, turto ir kt. Kreiptis į Rick Drešerį tel. 416 233-3334
DRESHER Appraisal Ltd.
Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius
Tel. 416 233-3334
DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTONT

Anapilio žinios

– Liepos 4, penktadienį, palaidotas a.a. Petras Derliūnas, 79 m. amžiaus; liepos 5, šeštadienį, palaidotas a.a. Andrius Tamošaitis, 82 m. amžiaus.

– Ateimantį sekmadienį, liepos 13, po abiejų Mišių parapijos salėje savo pranešimą darys Sąjūdis už katalikų teises (Catholic Rights League).

– Anapilio vaikučių choro "Angeliukai" tėvų komitetas rengia antrąjį vaikų dainavimo stovyklą, kuri bus Anapilio sodyboje rugpjūčio 25-29 dienomis. Stovyklai vadovaus Nijolė Benotienė.

– Mišios liepos 13, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Michaliną Dausienę (IV metinės), 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Elzbieta Kaunienę.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio, birželio 29, popietėje dalyvavo 212 asmenų. Svečių knygoje pasirašė J. A. Vitkurniai iš St. Petersburg, Fl., J. Prandis iš Delhi, Ont., O. Bendikienė iš Brampton, Ont., A. Galinaitienė iš Čikagos, Rosemarie Reynders iš George, South Africa. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino J. V. Šimkus.

– Sekmadienio, liepos 6, popietėje dalyvavo 180 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Linas Giriūnas iš Edmontono, Alberta. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narė L. Pocienė.

– LN valdybos posėdis – liepos 31, ketvirtadienį, 7 v.v.
– LN poilsio stovykla rengiama pranciškonų stovyklavietėje "Kretinga" rugpjūčio 9-16 d. Informacijos ir registracijos reikalais prašome skambinti stovyklų komendantui Zigmui Revui, tel. 251-9635, Augustinui Sukauskui, tel. 416 614-7739 arba Emilijui Bartminui, tel. 416 249-0490. Stovyklų užbaigimo programa – rugpjūčio 16, šeštadienį, 7 v.v. Ją atliks "Linksmieji broliai" Algis Ulbinas ir Aleksas Kuskinskis. Bus loterija, šokiai, dainos ir kitos naujenybės.

– LN vyrų būrelis ir "Atžalyno" gegužinėje liepos 6 d. dalyvavo 150 asmenų. Visus linksmino muz. L. Turutaitė akordeono muzika ir dainomis. Maistu aprūpino J. Vitkūnienė ir Br. Laučys. LN vyrai nuoširdžiai dėkoja Jurgui Čirvinskui už \$20 auką.

– LN valdyboje įvyko še pasikeitimai: iš Slaugos namų statybos komiteto pirmininko pareigų pasitraukė E. Steponas; jo vietą užėmė R. J. Juodis; iš LN priežiūros komiteto pirmininkės pareigų pasitraukė L. Pocienė. Šis komitetas panaikintas.

– Aukos slaugos namams priimanamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Anapilio autobusukui aukėjo: \$100 – M. Timukienė.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukėjo: \$100 – M. J. Karl.

"Angeliukų" dainavimo stovyklai aukėjo: \$50 – G. Stankutė (a.a. Augusto Underio atminimui).

Vysk. Paltaroko vidurinei mokyklai Panevėžyje aukėjo: \$50 – J. Staškevičius.

Kiauklių šventovės statybai aukėjo: \$100 – V. E. Kriščiūnai.

Kauno arkivyskupijos vaikų dienos centrams aukėjo: \$200 – V. E. Kriščiūnai; \$100 – A. T. Sekonai; \$50 – A. K. Pajaujai (a.a. Petro Derliūno atminimui).

A. a. Danutei Rukšienai mirus, užjausdama vyrą Stasį, dukrą Žilvę bei visus gimines ir artimuosius Alė Kerberienė "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$20.

A. a. Michalinos Dausienės, mylimos mamos, ketverių metų mirties prisiminimui (1993 m. liepos 18 d.), dukte Aldona ir žentas Mėcys Empakeriai "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$50.

Taisykla klaida. "TŽ" 1997 m. 27 nr. skyrė "Lietuviai pasaulyje" išspausdinta, kad Martyno Mažvydo "Katekizmo" 450 metų sukaktis paminėti Karaliaučiaus krašte – jo "gimtojoje žemėje" ir kad ta proga koncertas įvyko jo "gimtojoje Ragainėje". M. Mažvydo kilmės vieta iki šiol nėra žinoma, tik manoma, kad jis kilęs iš D. Lietuvos. Tėvas buvęs žemaitis, motina – aukštaitė. Ragainėje M. Mažvydas klebonavo, ten mirė ir ten buvo palaidotas. Minėtasis netikslumas atsirado nusiūžūrėjus į "Lietuvos aidą" informacijos klaidinančią antraštę.

ANAPILIO KNYGYNE yra daugiausia 200 lietuviškų kasečių ir vaizdažuosčių.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį, liepos 6, "Kretingos" stovyklavietėje, Wasagoje, prasidėjo jaunimo stovykla, kuri tęsis iki liepos 19 d. Pagrindinis lauzas, į kurį kviečiami tėvai ir svečiai, bus šį šeštadienį, liepos 12, 6.30 v.v.

– Mišios "Kretingos" stovyklavietėje stovyklų laikui bus atnašaujamos kiekvieną sekmadienį, 11 v.r. Apylinkėse gyvenantys lietuviai kviečiami Mišiose dalyvauti.

– Šv. Pranciškaus trečiojo ordino kongregacijos narių Mišios ir susirinkimas vyks šį ketvirtadienį, liepos 10, 10 v.r.

– Moterys sakramentą praėitą šeštadienį, liepos 5, priėmė Asta Sukauskaitė ir Frank Defina.

– Liepos 4 d. palaidota a.a. Teodora Čiplienė-Gustainienė, 84 m. amžiaus.

– Parapijos kavinėje ir vasaros sekmadieniais bus gaminami lietuviški valgiai, kuriuos galima valgyti salėje arba išsinešti.

– Registracija maldininkų kelionei autobusu į Midland'ą rugpjūčio 3 d. vyksta parapijos raštiniėje. Autobusas išvyks nuo šios parapijos 12 v. ir grįš apie 7 v.v. Kaina \$18. Kelionę rengia Kanados lietuvių katalikų centras ir kviečia visus dalyvauti 2.30 v.p.p. Rožinio kalbėjime šventovėje ir 3 v.p.p. Mišiose. Po Mišių maldos ir giesmės prie lietuviško kryžiaus. Giedojimu rūpinasi šios parapijos muzikos vadovė D. Viskontienė.

– Kelionei į Šv. Žemę rugsėjo 30 – spalio 14 d.d. dar galima registruotis parapijos raštiniėje.

– Mišios liepos 13, sekmadienį: 8.15 v.r. už a.a. Mariją ir Tadą Normantus; 9.15 v.r. už a.a. Albertą Jureną; 10.15 v.r. už a.a. Oną Skukauskienę, a.a. Agotą ir Juozą Vainus ir a.a. Joną ir Algį Puterius; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijietius.

A. a. Jono Samkovo atminimui pagerbti Oshawos ir Whitburių lietuvių "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$52.

A. a. Vytauto Pulkauninko vienerių metų mirties atminimui Antanina ir Juozas Vilimai "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$25.

A. a. Vytauto Pulkauninko vienerių metų mirties atminimui Gražina ir Arvydas Williams su šeima "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$25.

A. a. Petro Derliūno atminimui, užjausdama jo žmoną Onutę Derliūnienę, Stasė Zavičienė "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$20.

A. a. Petri Derliūnui mirus, užjausdama jo žmoną Onutę Derliūnienę, Ona Dementavičienė "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$30.

A. a. Petro Derliūno atminimui, užjausdama jo žmoną Onutę ir gimines, Elena ir Bronius Kišonai "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$30.

A. a. Petro Derliūno atminimui pagerbti kovai su vėžio liga Lietuvoje aukėjo: \$20 – A. Stungurienė, V. I. Pečiuliai, O. Z. Girdauskai, J. Pargauskas, A. Bumulis, D. J. Didžbaliai, O. Derliūnienė, \$5 – A. Venslovaitienė. Dėkoja rėmėjų būrelis. M.P.

A. a. Danutės Rukšienės atminimui pagerbti "Kovai su vėžio liga Lietuvoje" aukėjo: \$100 – dr. J. Rimšaitė; \$50 – D. V. Dargiai, D. G. Sakūs, J. L. Yčai; \$30 – V. Rasiuliai; \$25 – K. Maier ir B. Parker, P. V. Jankaičiai, E. H. Stepaiciai; \$20 – B. Čepaitienė, S. R. Kraušauskai, A. Valienė, Mr. and Mrs. Ramosz, S. V. Paulioniai, J. Bakis, S. V. Liutimovs, G. V. Butkiai, M. Raila, O. Balsienė, A. Mikšienė, J. Pacevičienė, P. B. Sapliai, S. E. Kėkštai, A. G. Valiūnai, N. Pečiulytė, J. Žvirgždinienė, B. Lukošienė; \$15 – O. Kirvaitienė; \$10 – G. P. Stauskai, I. R. Kymantai, B. J. Tamulioniai, N. Racevičienė, V. Siminkevičienė, B. Sapijonienė, Z. J. Stravinskis, A. A. Kuolai, A. Sungailienė. M.P.

IŠNUOMOJAMI KAMBARIAI netoli "U of T, Scarb." Žemesnės kainos studentams arba atėjimams iš Lietuvos. Skambinti telefonu 416 281-9970, faksas – 416 281-3504.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei patalynų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimą, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonias kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

Kviečiame į koncertą-vakaronę "Vasaros ritmai"

Vasagoje 1997 m. liepos 19, šeštadienį, 5 v.p.p.

(Wasaga, Sunnydale Corners Community Centre)

Programoje: Kauno muzikinio teatro solistės

Violetos Sagaitytės koncertas.

Vakaronėje gros ir dainuos Vaclovas Pavilionis.

Šilta vakarienė su vynu, kava, saldumynais, loterija, šokiai ir žaidimai. Įėjimas – \$18 asmeniui.

Rengėjai

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" pasakutinis numeris prieš atostogas išeis liepos 29 d., o poatostoginis numeris – rugpjūčio 19 d. Atostogų metu neveiks redakcija ir spaustuvė. Administracija dirbs visus dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius. Redakcija ir spaustuvė po atostogų pradės dirbti rugpjūčio 12 d.

Lietuvos gen. garbės konsulo H. Lapo laiškas "Sustabdykime mokesčių mokėtojų pinigų švaistymą" paskelbtas "Lietuvos ryto" 1997 m. birželio 26 d. laidoje. Laiške nurodoma, kaip ir kiek Lietuva galėtų sutaupyti pasinaudodama Kanados įmonės "Atomic Energy of Canada Ltd." (AECL) patarnavimu užsakant Kanadoje pagamintas talpyklas radioaktyviosioms atliekoms saugoti. "Prieš trejus metus Lietuvos energetikos ministerija, pirkdama 20 talpyklų sunaudotam branduoliniam kurui iš vokiečių GNB bendrovės, jau dabar yra permokėjusi 20.8 milijono litų, nes Kanadoje pagamintos talpyklos buvo siūlomės beveik per pusę pigiau", – rašo konsulas, tarp kitko pastebėdamas, kad jam tekę ilgai vargti, kol gavęs sutikimą iš buvusio energetikos ministro A. Stasiukyno parengti Kanados bendrovių pasiūlymus.

Kanados vyriausybė pateikė atitinkamam teismui sąrašą dvylikos asmenų, kaltinamų karo nusikaltimais, numatytų ištremti į jų kilmės kraštus. Esą jie, imigruodami Kanadon, nusišėpė savo nusikaltimą praėjusį ir dėl to neteisėtai apsigyveno Kanadoje. Žydų organizacijos reikalauja paspartinti ištėrimo procesą, spaudodami skelbia atitinkamus straipsnius, kai kur rengia demonstracijas. Kaltinamų asmenų sąrašas yra keletas ir lietuviškų pavardžių. Jų likimą turės nuspręsti teismas.

"The Canadian Jewish News" 1997 m. birželio 19 d. laidoje praneša, kad Steven Rambam, privatus Amerikos karo nusikaltėlių tyrinėtojas (investigator), kurį laiką veikęs Kanadoje, pasitraukia iš šio darbo nesulaukęs didesnio aktyvumo iš Kanados žydų bendruomenės. Iš gauto 1100 žmonių sąrašo atrinkęs 200 pavardžių. Nebuvę įmanoma nustatyti, kurie iš jų patys blogiausieji. Pasitraukiantis karo nusikaltėlių ieškotojas teigia – nė iš vieno Kanadoje gyvenančio žydo nėra gavęs pinigų.

Mažosios Lietuvos fondai aukėjo: \$1250 – Tautos fondo atstovybė Kanadoje (\$650 ML enciklopedijai; po \$300 Karaliaučiaus kr. mokykloms, stovykloms); \$500 – P. Kučinskaitė (iš viso \$1500) – enciklopedijai; \$ Jarembauskas (iš viso – \$432.64) – enciklopedijai; \$350 – G. M. Šernas (iš viso \$1020), 250 encikl., \$100 Kar. kr. mokykloms; \$300 – C. A. Januškevičius (iš viso \$1500) – enciklopedijai; \$200 – Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas (iš viso \$1600), Kanados lietuvių fondas (iš viso \$3000); \$100 – Vyt. Montvilas (iš viso \$630), prel. dr. Pr. Gaida (iš viso \$500) – encikl.; \$80 – Ant. Bumbulis (iš viso \$1000); \$50 – M. Miliauskas-Podevė (iš viso \$250), H. Stepaits (iš viso \$350) encikl., V. Aušrotas (iš viso \$310) – Kar. kr. mokykloms, E. Petrus (iš viso \$225); \$30 – A. Gailius (iš viso \$320); \$20 – B. Stundžia (iš viso \$50), A. Masionienė (iš viso \$225). Nuširdi padėka Tautos fondui už stambiają auką ir visiems kitiems už įnašą padidinimą. Mažosios Lietuvos enciklopedijos parengimas vyksta pilnu tempu, kas pareikalauja nemažai lėšų.

MLF valdyba

Whittamore's Berry Farm
8100 Steeles Avenue East, 6 km į rytus nuo Markham Rd. (Hwy. 48)
Tel. 905 294-3275

Vilija Valiūskienė,

diplomauta pianistė-pedagogė, priima mokinius nuo 4 m. amžiaus fortepijono, dainavimo, teorijos pamokoms. Taip pat ruošia konservatorijos egzaminams. Moko visomis savaitės dienomis, gali atvažiuoti į mokinio namus.

Tel. 416 531-1906

Adresas: 12 Bartlett Ave (Bloor ir Dufferin), Toronto, Ont. M6H 3E6. Fax 531-1906

Rūpi pašto vėlavimas

Didelis "Tėviškės žiburio" administracijos ir leidėjų rūpestis – kasdien girdimi prenumeratorių nusiskundimai dėl pavėluoto laikraščio pristatymo. Per paskutinį pusmetį valdyba tarėsi su Kanados pašto atstovais, norėdama išsiaiškinti, kur galima kreiptis ir kaip pagreitinti "TŽ" pristatymą. Dažnai girdėti, jog pačiame Toronte ir apylinkėse prenumeratoriai gauna savaitę prieš pirmadienį ar antradienį, t.y. po savaitės nuo išsiuntimo.

Buvo duotas telefono numeris, kuriuo paskambinus galima palikti adresą, kad būtų įmanoma paskirti, kuriuose rajonuose patarnavimai daugiausia šlubuoja. Atrodo, kad skambino daug skaitytojų. Pašto tarnautojai teisingai pradėjo kaltinti "TŽ".

Savaitraščio leidėjai yra patvirtinę, kad "TŽ" kiekvieną antradienį yra išvežami į pašta pries 9.30 v.r. dažniausiai jau 9 v. Buvo pakviesti pašto atstovai, kurie patikrino ekspedijoms eigą, etiketes, rūšiavimą į maišus pagal pašto kodus. Visi pareigūnai nurodymai ir siūlymai dėl šios eigos buvo įgyvendinti. Be atvangos administracijai teko aiškinti nepatenkintiems prenumeratoriams, kad daroma viskas, kas įmanoma. Surinktas pluoštas adresų (per dvi dienas buvo devyni nusiskundimai), kuriuos pašto atstovė pažadėjo paskirti, nors spaudos leidinių klasės adresatams normaliai to nedaro.

Buvo pasketa laikraščio kelionė iš centrinės įstaigos į atskiras stotis, kalbėta su laikanešiais. Jie tvirtinę, išnešiojantys į namus, kai jiems atneša į stotį. Nuostabu, kad ta savaitė, visi gavo "TŽ" penktadienį. Kaip sakė pašto pareigūnė, geriau negalima tikėtis. Praėjo tikrinimo savaitė – ir vėl užklūdo nusiskundimų banga, kartojosi vėlavimas.

Atrodo, paveiklus būdo pagreitinoti pašto pristatymą nėra. Pasakyta, kad reikalus yra tiriamas vidinės pašto komisijos. Galima tik teirautis vietinėje pašto stotyje tvirtinant, jog "TŽ" laikraštis išvežamas į pašta pastoviai kas antradienį. Kaip ir visose įstaigose skundžiantis yra reikalingas mandagumas bei kantrybė. Visada reikėtų sužinoti su kuo kalbama, jų pareigybę, viršinio pavarde.

"TŽ" leidėjai ketina šiuo klausimu vėl tartis rudenį, sudaryti anketą, kurioje skaitytojai galėtų užregistruoti laikraščio gavimo datą. Valdyba yra dėkinga tarnautojams už nuolatines nuosirdžias pastangas, o skaitytojams už kantrybę ir padėties supratimą. RSJ

MONTREALQUE

Ketvirtasis tarptautinis profilaktinės kardiologijos suvažiavimas vyko nuo birželio 29 d. iki liepos 3 d. Montrealyje Palais de Congress pastate. Šio suvažiavimo šūkis "Išplėskime profilaktikos sėkmę visiems". Atvyko iš 75 kraštų 2000 atstovų. Tarp jų buvo dešimt medicinos gydytojų iš Kauno medicinos akademijos, kurioje šios srities mokslinė veikla prasidėjo daugiau kaip prieš 30 metų. Lietuvai atstovavo: Kauno medicinos akademijos rektorius prof. V. Grabauskas, tarptautinės lėtinio neinfekcinių ligų profilaktinės programos (CINDY) direktorius, kardiologijos instituto vyr. mokslinis bendradarbis G. Sakalnikas, hipertenzijos lygos pirmininkas, profilaktinių tyrimų laboratorijos vedėjas J. Klumbienė, D. Rastenytė, V. Gryžas, Beresnevičė, J. Samulienė, Socialinės medicinos katedros vedėja prof. J. Petrauskienė, doc. R. Kalėdienė ir prof. A. Baubiniene, Klaipėdos krašto vyr. terapeutė, buvusi ilgametė Kauno medicinos akademijos katedros vedėja.

Visi delegatai darė pranešimus arba išdėstė juos plakatuose. Prof. V. Grabauskas ir G. Sakalnikas pirmininkavo kai kuriems posėdžiams.

Delegatai buvo apgyvendinti viešbučiuose arba Montreilio universiteto studentų bendrabučiuose. Visos dienos buvo labai užimtos, todėl su vietos lietuviais neturėjo galimybių susitikti.

Miroslavo Čapkausko trečiaja knyga "Nelegalios užuominos" šiais metais labai gražiai išleido Vilniaus "Džiugo" leidykla. Knyga yra kietas viršelias ir turi 384 puslapius. Dailininkas Saulius Chlebinskas. Knygą galima gauti pas autorių 854-39th Ave., LaSalle, Que. H8P 2Y5, tel. 514 366-4629.

Pirmąją Komuniją priėmė Ilo-

na Petruskaitė-Vaičiaitienė ir jos sūnus Dainius. Juos parengė Onutė Girdaukaitė-Darbyson. B.S.

Lietuvoje leidžiamas žurnalas

"Logos" 1996-1997 m. 11 nr. išspausdino kun. dr. F. Jucevičiaus plačios apimties teologinį straipsnį "Jėzus XIX ir XX amžių sukūryje." Tai tik įžanga į platesnį veikalą ta pačia tema. Mūsų žinioms, tas veikalas numatytas išleisti Lietuvoje ryšium su krikščionybės 2000 metų sukaktimi. Minėtasis žurnalas išina kas trys mėnesiai, knygos formato, 224 psl. Jo tiražas – 3000 egz. Vyriausioji redaktorė – Dalia-Marija Stančienė. Inf.

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827

FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobilai – Prekyba – Atsakomybė

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nepareigoja apsidrausti.

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMETLAND

savaitraštis, didelio formato, 10 puslapių,

reguliari metinė prenumerata – \$40.00,

rėmėjo – \$50.00, garbės – \$60.00

(JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam NAUJAM skaitytojui (metinė prenumerata \$30.00)

Vardas, pavardė

Adresas

.....

.....

Siunčiu prenumeratądol., aukądol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus. ADMINISTRACIJA

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausias

statybos-remonto darbus.

Išvedame dujotiekus, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti

Alvydui tel. 905 848-9628

416 609-5108 (pager).

Neužmirškime spaudos

Iškeliaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirškina, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 48 metų sulaukę "Tėviškės žiburiai" – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmirškite ir jo. Iškeliauja tautiečiai ir anapus vienas po kito, o "Tėviškės žiburiai" lieka šviesti ir toliau. Mažąjį tautiečių skaičių, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas "Tėviškės žiburiams" bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada. "TŽ" leidėjai

MERGINA iš Lietuvos gali prižiūrėti vaikus, senelius ir atlikti namų ruošos darbus. Skambinti vakarais tel. 905 451-6735.

CANDLELIGHT CATERING

Gaminamos maistas pokyliams, vestuvėms, mergvakariams, krikštynoms ir pusryčiams. Parūpinam gėles. Skambinti tel. 416 622-9753

Joanai Bubulienėi.